

379.152

๘

813

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู
ของโรงเรียนรัฐบาล ในภาคศึกษา 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมพันธ์ เลขาพันธ์

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

363'6

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต
26 กุมภาพันธ์ 2514

32047

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของโรงเรียนรัฐบาล

ในภาคศึกษา 6 ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

ของ

สมพันธ์ เลพะพันธ์

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

26 กุมภาพันธ์ 2514

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารสถานที่และ
กำลังครูของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 6 ในปีการศึกษา 2513 ได้แก่โรงเรียนทั้งหมดใน
จังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี และอุทัยธานี ได้ส่ง
แบบสอบถามได้ครูใหญ่ 56 โรงเรียน และครู 1032 คนเป็นผู้ตอบ ปรากฏผลการวิจัย
ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม
2. อาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนใหญ่มีสุขลักษณะดี
3. อาคารเรียนส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์ในอัตราสูง
4. โรงเรียนเป็นจำนวนมากต้องการอาคารชั้นพักครู บ้านพักภารโรง
5. ปัญหาสำคัญในการดูแลรักษาอาคารสถานที่คือโรงเรียนไม่มีรั้วและมีภารโรงน้อย
6. โดยทั่วไปในภาคศึกษา 6 ไม่ขาดครู มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเท่ากับ 26 ต่อ 1
แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่าขาดครูวิชาภาษาอังกฤษและบรรณารักษ์
7. สวัสดิการของครูอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ แม้ว่าจะมีบ้านพักครูให้ไม่เพียงพอกับ
ความต้องการ .

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

พจน์ สวัสดิ์ชนะ ประธาน

ดร. วรากรณ์ วรรณการ กรรมการ

ดร. สมศักดิ์ วรรณการ กรรมการ

26 กุมภาพันธ์ 2514

ประกาศคุณูปการ

ในการทำปฏิญานีพณณัมนี้ ได้รับความกรุณาช่วยเหลืออย่างค้ำจุนตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ จากอาจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกียรติ ศรีงาม และอาจารย์ปริญญ์ อังสุสิงห์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณกรมวิสามัญศึกษา ที่ได้อนุเคราะห์ส่งแบบสอบถาม ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ทุกท่านของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคศึกษา 6 ที่กรุณาตอบแบบสอบถามอันเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

อนึ่ง เพื่อเป็นสิทธินายกนไค้กรุณาทวงใบ ช่วยเหลือในการดำปฏิญานีพณณัมครั้งนี้ ด้วยความตั้งใจเสมอมา ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

สมพันธ์ เลอะพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	3
ความสำคัญของการค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า	5
2. วิธีดำเนินการ	28
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	28
การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย	32
การรวบรวมข้อมูล	33
การจัดกระทำข้อมูล	34
สถิติวิเคราะห์	34
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน	37
ผลการวิเคราะห์ จำนวน ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะ ของอาคารและห้องต่าง ๆ	46
ผลการวิเคราะห์ปัญหา ในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ และความต้องการอาคารเพิ่ม	93
ผลการวิเคราะห์จำนวนครู วุฒิ และประสบการณ์ของครู	96
ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู	103
ผลการวิเคราะห์สวัสดิการและขวัญของครู	158

บทที่		หน้า
4.	สรุปผลการค้นคว้าและข้อเสนอแนะ	203
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	204
	การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	208
	บรรณานุกรม	210
	ภาคผนวก	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. จำนวนครู โรงเรียนมัธยมศึกษา แผนกโรงเรียนส่วนภูมิภาค กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 6 จำแนกตามสถานศึกษา	29
2. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความห่างไกลจากแหล่งชุมชน	37
3. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรม	38
4. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน	39
5. แสดงจำนวนโรงเรียนแจกแจงตามขนาดเนื้อที่แยกเป็นจังหวัด	40
6. แสดงการแจกแจงสภาพพื้นที่ตั้งของโรงเรียน จำแนกตาม ลักษณะน้ำเข้าถึงบริเวณในรอบปี เป็นรายจังหวัด	41
7. แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน จำแนกตาม ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ เป็นรายจังหวัด	42
8. แสดงการแจกแจงสภาพร่มไม้และที่พักผ่อนของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามลักษณะที่มีอยู่	43
9. แสดงแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ของโรงเรียนจำแนกเป็นรายจังหวัด	44

ตาราง	หน้า
10. แสดงจำนวนโรงเรียน อาคารเรียนและห้องเรียนในภาคศึกษา 6 จำแนกเป็นรายจังหวัด	46
11. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารเรียน เป็นรายจังหวัด	47
12. แสดงการแจกแจงความถี่ของอายุอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	48
13. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารเรียน จำแนกตามสภาพของอาคาร เป็นรายจังหวัด	49
14. แสดงสุขลักษณะของห้องเรียนในอาคารเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	50
15. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามสาขาวิชา และรายจังหวัด	51
16. แสดงสุขลักษณะของห้องเฉพาะวิชา จำแนกเป็นรายจังหวัด	52
17. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่มีหรือไม่มีอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ เป็นรายจังหวัด	54
18. แสดงลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ แจกแจง ตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด	55
19. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด	57
20. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	59

ตาราง	หน้า
21. แสดงสัญลักษณ์ของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	61
22. แสดงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหาร หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	62
23. แสดงความถี่ของจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตาม ลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด	63
24. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตามช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด	66
25. แสดงสภาพโรงอาหาร หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	69
26. แสดงสัญลักษณ์ของโรงอาหาร หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	72
27. แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนต่อส้วมและที่ปัสสาวะ 1 ที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	73
28. แสดงลักษณะที่ตั้งของส้วมและที่ปัสสาวะ รวมทั้งภาค	74
29. แสดงชนิดของส้วมที่มีอยู่ในภาคศึกษา 6	75
30. การแจกแจง จำนวนส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด	76
31. แสดงสัญลักษณ์ของส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด	78
32. แสดงจำนวนความถี่ของจำนวนอาคารเรียนที่สามารถดัดแปลงห้องเรียน ใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด	79

ตาราง	หน้า
33. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารเรียนที่ใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ย ใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	80
31. แสดงการแจกแจงการใช้ที่เรียนซึ่งมีอยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนด กับจำนวน นักเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	81
35. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่ใช้ห้องเฉพาะวิชา โดยเฉลี่ย จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้	82
36. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ คหกรรมศิลป์ จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย	83
37. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ คหกรรมศิลป์โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้เป็นรายจังหวัด	84
38. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย	85
39. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด	86
40. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด เกี่ยวกับความสะดวกในการเข้าไปใช้ ของครูและนักเรียน จำแนกตามระดับความสะดวก	89
41. แสดงความถี่ของจำนวนห้องสมุด จำแนกตามความจุ้นักเรียนที่ใช้พร้อมกัน แยกเป็นรายจังหวัด	90
42. แสดงการแจกแจงความถี่การใช้ห้องสมุด จำแนกตามจำนวนชั่วโมง ที่นักเรียนเข้ามาใช้โดยเฉลี่ย ใน 1 วัน	91

43.	แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำแนกเป็นรายจังหวัด	93
44.	แสดงลำดับความต้องการอาคารเพิ่ม จำแนกตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด	94
45.	แสดงจำนวนครู จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการและเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	97
46.	แสดงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน แยกเป็นรายจังหวัด	98
47.	แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะของครู โรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	99
48.	แสดงระดับความสนใจแสวงหาความรู้ของครูในทัศนะของครูใหญ่	100
49.	แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรม ตลอดจนการนำ ความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ จำแนกตามระดับการใช้เป็นรายจังหวัด	101
50.	แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และการนำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับการนำมาใช้	102
51.	แสดงจำนวนเฉลี่ยนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกตามเพศเป็นรายจังหวัด	104
52.	แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	105

ตาราง	หน้า
53. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	108
54. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	111
55. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	114
56. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	117
57. แสดงชั่วโมงสอนของครูใหญ่ใน 1 สัปดาห์	120
58. แสดงชั่วโมงที่ครูต้องสอนซ่อม เสริมนักเรียนที่ เรียนช้าและมีปัญหา ใน 1 สัปดาห์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	121
59. แสดงการหางานนอกเหนือการสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ	122
60. แสดงความถี่ของจำนวนครูที่ประเมินจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้น ที่สอนโดยเฉลี่ย	124
61. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงความรู้ความสามารถ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	125
62. แสดงปัญหาของครูใหญ่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน	127
63. แสดงจำนวนครูที่มีเกินและมีไม่พอ จำแนกตามสาขาวิชาและรายจังหวัด	128

ตาราง	หน้า
64. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีความต้องการครูเพิ่มอีก จำแนกตามจำนวนครูที่ต้องการ เป็นรายจังหวัด	130
65. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนือจากการสอนกับความรู้ความสามารถของครู จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด	131
66. แสดงการใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอน เวลาที่อยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าและหลังโรงเรียนเลิกแล้ว ของครู จำแนกเป็นรายจังหวัด	134
67. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	135
68. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลา และไม่มีวันลา จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	137
69. แสดงการแจกแจงความถี่ของครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	139
70. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	141
71. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา จำแนกตามเงินก้อน เป็นรายจังหวัด	143
72. แสดงวันลาของครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินก้อน	145

ตาราง	หน้า
73. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่เคยและไม่เคยสอนแทน จำแนกเป็นรายจังหวัด	152
74. แสดงความถี่ของจำนวนครูที่สังเกตพบชั้นว่างไม่มีครูเข้าสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด	153
75. แสดงจำนวนครั้งของการประชุมปรึกษางานภายในโรงเรียน	154
76. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่แสดงความเห็นต่อมาตรฐาน การเรียนของนักเรียนในโรงเรียนของตน จำแนกตามระดับความพอใจ เป็นรายจังหวัด	155
77. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูใหญ่ที่แสดงความเห็นต่อมาตรฐาน การเรียนของนักเรียนในโรงเรียนของตน จำแนกตามระดับความพอใจ	156
78. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง จำแนกตามสิ่งที่ครูทำในเวลาว่าง เป็นรายจังหวัด	157
79. แสดงจำนวนครูที่อยู่อาศัยและไม่อยู่อาศัยบ้านพักครู ความสะดวกสบาย ของครูที่อยู่อาศัยและความจำเป็นที่ต้องอยู่อาศัยบ้านพักครูของผู้ที่ยัง ไม่ได้อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายจังหวัด	158
80. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับอาหารกลางวันและน้ำดื่ม จำแนกตามระดับความสะดวก เป็นรายจังหวัด	159
81. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์ และหนังสือประกอบการสอน จำแนกตามปริมาณของอุปกรณ์และหนังสือ ประกอบการสอน เป็นรายจังหวัด	160

ตาราง	หน้า
82. แสดงการสั่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และ อายุราชการของครู	161
83. แสดงความสนใจให้ข้อเสนอนแนะและข้อคิดเห็นของครูต่อครูใหญ่	163
84. แสดงความรู้สึกลोकภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	164
85. แสดงความรู้สึกลोकภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	166
86. แสดงความรู้สึกลोकภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	168
87. แสดงความรู้สึกลोकภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	170
88. แสดงความรู้สึกลोकภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	172
89. แสดงความร่วมมือในการทำงานและทัศนคติต่ออาชีพครูของครู ในทัศนะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	174
90. แสดงความร่วมมือและทัศนคติในการทำงานของครู ในทัศนะของครูใหญ่	176
91. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตาม ความต้องการ เป็นรายจังหวัด	177

ตาราง	หน้า
92. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	179
93. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	181
94. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	183
95. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	185
96. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	187
97. แสดงการแจกแจงจำนวนความถี่ของครูเกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	189
98. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	191
99. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	193
100. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	196
101. แสดงการแจกแจงจำนวนความถี่ของครูใหญ่เกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามความต้องการ ตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่และเงินเดือน	198
102. แสดงเหตุผลของครูใหญ่ที่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่และเงินเดือน	200

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1. กราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุม รวมกัน	65
2. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน	68
3. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน	71
4. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารหอประชุมรวมกัน	88
5. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ และห้องสมุดโดยเฉลี่ยใน 1 วัน	92
6. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงการสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูชายและครูหญิง	107
7. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี และครูปริญญาตรีขึ้นไป	110
8. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป	113

ภาพ	หน้า
9. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และ ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป	116
10. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลาง และเงินเดือนสูง	119
11. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูชาย ครูหญิง ครูใหญ่ชาย ครูใหญ่หญิง	147
12. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	148
13. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป	149
14. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี ครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี และครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มาตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป	150
15. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และเงินเดือนสูง	151
16. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูชายและครูหญิง ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	178
17. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	182

ภาพ	หน้า
18. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	186
19. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และครูที่มี อายุราชการ 6 ปีขึ้นไปที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	190
20. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลาง และ เงินเดือนสูง ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย	195

บทที่ 1

บทนำ

การดำเนินงานทางการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในภาวะที่กำลังเร่งรัดพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ จำนวนประชากร รวมทั้งให้สอดคล้องกับความมั่นคงของประเทศไทย การจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึง (คณะกรรมการร่างโครงการขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพนักเรียน, 2513: 1) ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สื่อสารมวลชน ตลอดจนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และอัตราการเพิ่มของประชากรของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งบ่งชี้ต่อการจัดการศึกษาโดยตรง

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนระดับกลางที่จะเพิ่มผลิตทางอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาการผลิตคนระดับกลางให้เพียงพอและมีคุณภาพเป็นภาระโดยตรงของการมัธยมศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับนี้กล่าวว่า (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 : 171) " การมัธยมศึกษาเป็นเรื่องความเป็นความตายของประเทศไทยขณะนี้ ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา มีจำนวนน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนในระดับอื่น เทียบกับความต้องการกำลังคนระดับกลางและระดับสูงและเทียบทางสถิติกับประเทศเพื่อนบ้าน " (เอกวิทย์ ๓ บลาจ, 2510 : 22) ประเทศไทยต้องขยายตัวระดับมัธยมศึกษาให้มาก เพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับนี้จะให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจกับประเทศในอัตราสูง คุณภาพของประชากรและกำลังคนของ ประเทศจะเจริญขึ้นหรือทรุดต่ำลงเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของการมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่

การปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณนักเรียนชั้นมัศึกษามีสิ่งที่จะต้องพิจารณาอยู่หลายประการ คือ หลักสูตร แบบเรียน อาคารสถานที่และครูเป็นต้น กรมวิสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานไว้ดังนี้ (กรมวิสามัญศึกษา, 2512: 3)

1. จะเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค
2. ใช้อาคารสถานที่ ครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ อย่างเต็มที่
3. จะปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น
4. จะนำวิธีการและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่จำเป็นบางประการมาใช้ในการขยาย

ปริมาณและคุณภาพ

5. จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์ให้ทัดเทียมโรงเรียนรัฐบาล

นโยบายในการดำเนินงานทั้ง 5 ข้อข้างต้นนี้ เป็นส่วนสำคัญอย่างแท้จริงในการปรับปรุงคุณภาพและขยายปริมาณนักเรียนมัธยมศึกษา แต่ข้อที่น่าพิจารณาก่อนอื่น คือนโยบายข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า " จะใช้อาคาร สถานที่ ครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ " ทั้งนี้ เพราะ (จอห์น สวส์คีย์พาร์เซย์, 2513 : 1) องค์ประกอบทั้งสามของโรงเรียนได้แก่อาคารสถานที่ ครู และทรัพยากรอื่นที่มีอยู่ได้เกิดประโยชน์มากที่สุดมิใช่การลงทุนใหม่ แต่เป็นการระดมกำลังทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการศึกษาโดยทุกวิถีทางเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบายที่วางไว้

เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยของอาคารสถานที่ (สเปนซ์ วุฒิปรีชา, 2511 : 21) อาคารควรคิดหาทางใช้ประโยชน์ให้ได้มากกว่าวันละ 5 ชั่วโมง (ธนู แสงวงศ์, 2511 : 153) อาคารและสถานที่เป็นการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างหนึ่ง การมีอาคารมากเกินไปไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควรย่อมจะสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ผู้บริหารบางคนมักจะพยายามหาทางให้ได้ห้องเรียนมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์ให้ได้คุ้มค่า ควรได้วางแผนอย่างดีเพื่อประหยัดเงินและนำเงินนั้นไปใช้ในทางอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น

ในด้านกำลังครู (ธนู แสงวงศ์, 2511 : 154) จำนวนและอัตราครูที่สอนแต่ละโรงเรียนเป็นวิธีการคิดประสิทธิภาพทางการศึกษาอย่างหนึ่ง เพราะงานอย่างเดียวกันถ้ามีครูมากเกินไปจะได้ผลงานเท่ากัน ประสิทธิภาพทางการศึกษาจะทำ จึงค่อนข้างกัน

แก้ไขการไม่ครุมากเกินไปในบางโรงเรียน หรือพยายามให้มีครูวิชาเฉพาะได้เพียงพอ กับวิชาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตร และพยายามใช้กำลังครูให้ถูกต้องตามความสามารถ และความถนัดของครู

สิ่งที่น่าห่วงใยในการขยายปริมาณนักเรียนมัธยมศึกษาคือ (สมาคมการศึกษา, 2508 : 57) อาคารเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรมวิสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาคทั่ว ๆ ไป อยู่ในสภาพที่ผุพังเสียหายมาก ขาดครูที่มีคุณภาพ สาเหตุมาจากครูหมดสมรรถภาพ เช่น มีอายุมาก ครูหมกมุ่นใจในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องมาจากขาดสวัสดิการ ขาดเจตคติที่ดีในการทำงาน หนึ่งขนาดของโรงเรียนและห้องเรียนซึ่งมีผลสำคัญต่อคุณภาพในการ เตรียมจัดโปรแกรมการเรียนเป็นเครื่องมือให้ประเมินผลการศึกษาในโรงเรียนนั้น ๆ ได้

การขยายปริมาณนักเรียนมัธยมศึกษาโดยการเพิ่มขึ้นเรียนเป็นความจำเป็นที่ต้องทำ แต่การดำเนินงานนั้นต้องเกี่ยวข้องเป็นอันมากกับอาคารสถานที่และกำลังครู ผู้เขียนจึงสนใจใคร่จะทราบสถานภาพทุก ๆ ด้านของอาคารสถานที่และกำลังครูของ โรงเรียนมัธยมศึกษาว่า จะสนองความต้องการในการเพิ่มปริมาณนักเรียนอย่างเพียงพอ ได้เพียงใด ผู้เขียนจะศึกษาสถานภาพของอาคารสถานที่และครูในภาคศึกษา 6 วันได้แก่ จังหวัด ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ตัยนาท สระบุรี และ อุทัยธานี การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้สามารถประเมินผลได้ว่าโรงเรียนมีอาคารสถานที่และ กำลังครูอยู่ในสภาพเช่นไร ใช้กันอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด มีปัญหาในการไว้รอวางไว้บ้าง ผลการวิจัยเรื่องนี้อาจใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพและขยายปริมาณ นักเรียนมัธยมศึกษาตามนโยบายของกรมวิสามัญศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

สำรวจสถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครูในโรงเรียนการไว้รอคอย ลงหัวข้อต่อไปนี

1. เกี่ยวกับอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน

1.2 จำนวน ขนาด ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคาร

1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร

1.4 ปัญหาการใช้อาคาร

2. เกี่ยวกับครู

2.1 จำนวน วุฒิ ประสบการณ์ของครู

2.2 การใช้และปัญหาการใช้ครู

2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

ความสำคัญของการค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และครู และการสูญเสียไปใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ เพื่อหาทางปรับปรุงต่อไป

2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการด้านกำลังคนและ อาคารสถานที่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและวางแผนการศึกษา

3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จะกระทำกับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ของภาคศึกษา 6 จำนวนโรงเรียน 56 โรงเรียน จำนวนครู 1032 คน ในปีการศึกษา 2513

2. อนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนจะกระทำอยู่ในขอบเขตตามความมุ่งหมายตัวแปรอื่น ๆ ที่มีกล่าวถึงไม่อยู่ในขอบข่ายของการวิจัยครั้งนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาคศึกษา 6 หมายถึงภาคศึกษาซึ่งประกอบด้วยจังหวัด ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี และ อุทัยธานี
2. สถานภาพของอาคารสถานที่และครู หมายถึงสภาพของอาคารสถานที่และครูที่เป็นอยู่จริง
3. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคศึกษา 6
4. ครู, อาจารย์ หมายถึงข้าราชการครู สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 6
5. อาคาร หมายถึงอาคารเรียน อาคารประกอบ และ ส้วม
6. อาคารเรียน หมายถึงอาคารที่ใช้ทำการสอนการเรียน
7. อาคารประกอบ หมายถึงอาคารที่ได้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากอาคารเรียน
8. สถานที่ หมายถึงบริเวณโรงเรียน เช่น สนามและที่พักผ่อน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า

มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับอาคารสถานที่เป็นอันมาก ทั้งในด้านทำเลที่ตั้ง ลักษณะดิน การถ่ายเทอากาศและความเหมาะสมของแสงสว่างในอาคาร ปรากฏในเอกสารและบทความที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์การเลือกทำเล (Recder, 1953 :210) มีสิ่งที่ควรพิจารณาดังนี้

1. ควรมีระยะทางไกลหรือมีการคมนาคมให้นักเรียนไปมาสะดวก ถ้าเดินไปนักเรียนมัธยมจะต้องไม่เดินเกินกว่า 1 ไมล์ครึ่ง
2. ควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมซึ่งปราศจากสิ่งที่เป็นภัยต่อจิตใจและร่างกาย

3. ขนาดรูปร่าง และภูมิประเทศจะต้องได้มาตรฐาน คือมีเนื้อที่มากพอสำหรับสร้างอาคาร สนามเด็กเล่น สวนทดลองและจำนวนของนักเรียนที่จะเพิ่มต่อไป โรงเรียนมัธยมต้องมีพื้นที่ 10 เอเคอร์ขึ้นไป และควรเพิ่ม 1 เอเคอร์ต่อนักเรียนทุก ๆ 100 คน รูปร่างควรมีลักษณะกว้างน้อยกว่าในอัตราส่วน 2 ต่อ 3 หรือ 3 ต่อ 4 หรือ 4 ต่อ 5 และภูมิประเทศจะต้องมีสภาพที่ใช้ดำเนินการได้ทันที ไม่สิ้นเปลืองในการปรับปรุงมากนัก

4. ดินควรมีลักษณะแห้งเร็ว ไม่มีสิ่งทำให้เกิดการสึกร้อนง่าย สามารถสร้างสวน สนามได้ ดินที่ดีมีลักษณะเป็นดินร่วน

5. มีราคาถูกทั้งที่ดินและอาคาร

6. มุ่งการระบายน้ำโดยธรรมชาติและสามารถสร้างระบบระบายน้ำได้ง่าย

7. มีน้ำใช้เพียงพอและคุณภาพดี

8. ท่าเลควรมีแสงอาทิตย์ส่องตลอดวัน

จากการศึกษาค้นคว้าของคนไทยในเรื่องที่ตั้งของโรงเรียน (วีโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2515 : 157 - 177) พบว่า โรงเรียนที่ดีควรมีลักษณะที่ตั้งดังต่อไปนี้

1. ห่างไกลจากเสียงยานยนต์หรือเสียงรบกวนอื่น ๆ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ ครูและนักเรียนเกิดความรำคาญต่อเสียงยานยนต์ทำให้ความสนใจของเด็กเสียไป นอกจากเสียงอันเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนแล้ว เด็กยังจะไม่ปลอดภัยจากยวดยาน การแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้โรงเรียนควรหาวิธีกัน เพื่อไม่ให้เด็กได้มีโอกาสออกมาวิ่งเล่น การจราจรในโรงเรียนก็ต้องควบคุมให้เหมาะสมด้วย

2. ห่างไกลจากกลิ่นเหม็นหรือสิ่งปฏิกูลน่าบูช เช่น ไม่อยู่ใกล้กับโรง 'ออกนึ่ง' โรงทำขนมจีน โรงเลี้ยงเป็ดไก่ โรงงานทำปุ๋ย แหล่งทิ้งขยะมูลฝอย โรงฆ่าสัตว์

3. โรงเรียนควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ตั้งอยู่ใกล้วัด สวน หรือภูมิประเทศที่ร่มรื่นปลอดโปร่ง เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้งทางกายและทางจิตใจ อยู่ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้าย อันจะทำให้เด็กมีความโน้มเอียงไปในทางที่ชั่วได้ เช่น สำนักงานตำรวจ-

โสเภณี บ่อนการพนันหรือเสียงมรสุวาทอันหยาบคายของชนชั้นต่ำหรือบ่อนอบายมุขอื่น ๆ

4. โรงเรียนควรตั้งอยู่บนที่สูง พื้นดินเป็นกรวดทราย น้ำซึมได้ง่าย ทำให้โรงเรียนสะอาด โรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ในที่ลุ่มหรือในที่ต่ำ ถ้าสร้างโรงเรียนไปทั่วเลยเช่นนี้ จะทำให้สิ้นเปลืองเงินมาก ข้อสังเกตสำหรับโรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่บนเนินเขาที่ค่อนข้างสูงและบางแห่งตั้งอยู่ริมทะเลเกินไป ข้อขัดข้องของโรงเรียนที่กล่าวนั้น คือมีลมโกรกตัวเด็กตลอดเวลา ทำให้ผิวหนังแห้งผาก ครูก็ใช้เสียงดังแข่งกับเสียงลมซึ่งพักอยู่ตลอดเวลา

5. โรงเรียนจะต้องตั้งให้ถูกทิศทางลม มีหลักอยู่ว่า ด้านสกัดหรือด้านที่แถบที่สุดของโรงเรียนจะต้องตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออก ด้านยาวควรอยู่ทางทิศเหนือและทิศใต้ ดังนั้นทางด้านยาวของอาคารเรียนควรได้รับลม ส่วนทางด้านกว้างได้รับแสงแดด ประเทศที่อยู่ในเขตร้อนการตั้งอาคารเรียนดังกล่าวนี้จำเป็นว่ามิประโยชน์มาก เพราะห้องเรียนจะไม่ร้อนอบอ้าวพร้อมกัน ตอนเช้าจะร้อนเฉพาะห้องริมทางตะวันออก ตอนบ่ายจะร้อนแต่ห้องทางตะวันตก นอกจากนั้นยังมีโอกาสรับลมได้ทั่วถึงเท่ากันหมด เพราะประเทศไทยในแถบมรสุมมีลมพัด 3 ทาง คือ ลมที่พัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออกเฉียงใต้และตะวันตกเฉียงใต้

หากสิ่งแวดล้อมอย่างอื่นบังคับ ไม่ให้ปลูกสร้างอาคารเรียนตามทิศทางดังกล่าวนี้ ก็มีวิธีปลูกต้นไม้พุ่มชนิดยืนต้นเพื่อกันแสงแดดไม่ให้ร้อนเกินไปหรือจัดทำทางระบายลมโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้พัดลม เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

6. มีโครงการขยายขยายได้ ความเจริญของบ้านเมืองในอนาคตจะต้องมีอยู่อย่างแน่นอน ภายในไม่ช้าโรงเรียนที่รับนักเรียนได้พอดี ๆ ในขณะนี้ อีกไม่กี่ปีข้างหน้าจะคับแคบ ผู้ริเริ่มก่อตั้งอาคารเรียนต้องมีความรู้หลักทางเศรษฐกิจเล็กน้อยว่า " การเพิ่มขึ้นของพลเมืองจะต้องเป็นไปตามอนุกรมเลขคณิต " จึงต้องนิยามการขยายต่อเติมได้ เมื่อพลเมืองเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ข้างต้น ถือกันเป็นหลักว่า ในโรงเรียนประถมศึกษา จะต้องมีเนื้อที่อย่างน้อย 12 ไร่ครึ่ง ต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 100 คนที่เพิ่มขึ้น ส่วนโรงเรียนมัธยมจะต้องมีเนื้อที่ 15 ไร่ ต่อนักเรียน 100 คน

7. โรงเรียนควรจะให้ความสะดวกและความปลอดภัยต่อการไปมาของเด็ก ไม่ควรอยู่ห่างแหล่งชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร อย่างไรก็ตามเงื่อนไขนี้ อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยขึ้นกับความเจริญของบ้านเมืองและความสะดวกในการคมนาคม

การแบ่งส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียน

อาจแบ่งส่วนต่าง ๆ ของบริเวณโรงเรียนตามหน้าที่และประโยชน์ใช้สอย ดังต่อไปนี้

1. อาคารเรียน ในอาคารเรียนหลังหนึ่ง ๆ นั้น ถ้าเป็นไปได้แล้ว ควรจะมีห้องประกอบต่าง ๆ ถ้าหากว่าไม่อาจจัดเป็นห้องเฉพาะวิชาได้ จะจัดเป็นมุมก็ได้ ห้องประกอบที่จะจัดให้มีขึ้นในอาคารเรียนควรมีกังนี้

ก. ห้องครูใหญ่ ควรอยู่ด้านหน้าของโรงเรียน เมื่อเวลามีคนมาติดต่อ จะไม่ต้องเดินผ่านห้องเรียนซึ่งจะทำให้ความสนใจของนักเรียนเสียไปโดยไม่จำเป็น และถ้าเป็นห้องที่จะสอดส่องดูแลกิจการทั้งปวงในโรงเรียนได้ทั่วถึงก็ยิ่งดี เมื่อห้องกว้างพอ ก็ควรจัดห้องรับแขกไว้ด้วย ภายในห้องจะต้องจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ปกครอง และนักเรียนจะเกิดความเลื่อมใสและรู้สึกว่ามีความรักใคร่ศรัทธาในนัก เป็นการช่วยปกครองได้ส่วนหนึ่ง

ข. ห้องพัสดุ ห้องพัสดุควรเป็นห้องที่สบายพอสมควร อุปกรณ์เครื่องใช้ควรมีไว้ให้พร้อม เช่น มีห้องน้ำอยู่ใกล้ ๆ มีที่ใส่น้ำดื่ม โต๊ะทำงานควรจัดให้เป็นระเบียบ มีพจนานุกรม หนังสืออ่านหรือตำราต่าง ๆ ที่ครูจะหาความรู้ได้ ในห้องพัสดุไม่ควรแบ่งเป็นหลายห้อง เพราะการทำเช่นนั้นอาจเป็นช่องทางให้ครูแตกแยกกัน ห้องพัสดุอยู่ใกล้ห้องครูใหญ่ก็จะเป็นการสะดวกในการติดต่อและสั่งงาน หรือจะปรึกษาหารือ หรือบางครั้งครูใหญ่จะได้มีโอกาสเห็นความประพฤติและนิสัยของครูผู้น้อยได้บ้าง

ค. ห้องสมุด ควรจัดไว้ด้านใดด้านหนึ่งของอาคารเพื่อได้พ้นจากเสียงรบกวน จัดไว้ในที่สงบ มีทางเข้าแต่เพียงทางเดียวเพื่อป้องกันหนังสือและของหาย และใช้คนดูแลห้องสมุดน้อยคน ควรมีทางออกในยามฉุกเฉินด้วย คือเก็บหนังสือหรือธำมรงค์

หนังสือควรไว้วางห้องเพื่อความสะดวกในการหยิบอ่าน

ง. ห้องพิพิธภัณฑ์ ควรจัดห้องหรือมุมใดมุมหนึ่งของห้องให้เป็นพิพิธภัณฑ์ ถ้าหาที่ไม่ได้จะจัดไว้ในห้องสมุดก็พอจะใช้ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เห็นของจริง และสร้างนิสัยในการสร้างสมวัตถุสิ่งของที่สะสมถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นอันดับแรก และรวบรวมไว้ให้เป็นระเบียบ แบ่งไว้เป็นพวก ๆ เพื่อความสะดวกในการใช้

จ. ห้องพยาบาล ในวันหนึ่ง ๆ อาจมีนักเรียนเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นได้รับอุบัติเหตุบ้าง ปวดหัวเป็นไข้ธรรมดาบ้าง ไม่เกินความสามารถของโรงเรียนที่จะเยียวยาได้ โรงเรียนจึงควรมีห้องพยาบาล ถ้าจัดเป็นเอกเทศจะดีมาก เพราะควรจัดให้สะอาดเรียบร้อย โปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก ข้อที่จะต้องยึดถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ " ห้องพยาบาลเป็นห้องสำหรับคนป่วยโดยเฉพาะ " ไม่ใช่ห้องที่ครูจะใช้พักผ่อนหลับนอนเป็นอันขาด

ฉ. ห้องประชุม (ปีน มาลากุล, 2502 : 6) " ห้องประชุมมีคามสำคัญมาก ไม่ควรใช้อย่างพร่ำเพรื่อ ห้องประชุมคือห้องเรียนที่มีครูใหญ่เป็นครูประจำชั้น วิชาที่สอนคืออุดมคติที่มุ่งหมายจะมอบให้เป็นสมบัติของนักเรียน " ห้องประชุมเป็นห้องสำคัญเกี่ยวกับการอบรมเด็กและเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน บางที่จัดแยกต่างหากจากอาคารเรียน บางที่ก็อยู่ภายในอาคารเรียน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำคัญมาก เวลามีการประชุม ครูทุกคนต้องเข้าประชุมด้วย

ช. ห้องอาหาร (ปีน มาลากุล, 2502 : 6) " ห้องที่สำคัญอีกจากห้องประชุมคือห้องอาหาร หรือโรงอาหาร ครูที่มีหน้าที่ต้องควบคุมการจำหน่ายอาหาร และการรับประทานอาหารของเด็กด้วย เริ่มต้นด้วยความสะอาดในการประกอบอาหาร คุณภาพของอาหาร ตลอดจนมารยาทในการรับประทานอาหาร " โรงเรียนควรจัดห้องอาหารสำหรับเด็กใช้เป็นที่รับประทานอาหารกลางวัน หากจัดเป็นห้องหรือโรงอาหารไม่ได้ ก็ควรจัดให้มีที่สำหรับรับประทานอาหารให้เป็นที่เป็นทาง อย่าปล่อยให้เด็ก

นั่งรับประทานอาหารบนพื้นดิน ตามบันได หรือเก็บรับประทาน การฝึกให้เด็กรู้จัก
เข้าแถว(queue) เพื่อขออาหาร

เกี่ยวกับสภาพและบริเวณโรงเรียน มีผู้กล่าวไว้อีกหนึ่ง (สมบูรณ์ พรรพเวศ
และคนอื่น ๆ , 2505 : 179 - 191) ว่า โรงเรียนที่ดีย่อมมีสภาพและบริเวณที่
ประกอบด้วย

1. ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากย่านชุมชนชน แต่ห่างจากย่านที่จอแจและสกปรก
2. พื้นที่ไม่ชื้นแฉะ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อจนเกินไป น้ำไม่ขังตลอดปี ที่ดิน
เป็นดินปนทรายหรือดินแข็ง
3. บริเวณกว้างพอเหมาะ กับจำนวนนักเรียน
4. สนามจัดไว้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากอุทกภัยและอันตราย
6. มีต้นไม้ ไม้ใบและไม้ดอกเพื่อความสวยงามและความร่มรื่น
7. อาคารและห้องมีขนาดและจำนวนพอเหมาะ กับจำนวนนักเรียน ตั้งอยู่ในทิศ
ทางลมเพื่อช่วยในการถ่ายเทอากาศได้ดี มีแสงสว่างพอเหมาะ

โรงเรียนที่ดีจะต้องมีห้องเรียนที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. รูปร่าง ห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
2. ขนาด ควรมีขนาดพอเหมาะ กับจำนวนนักเรียน ควรมีอัตราเฉลี่ยเนื้อที่
ของห้องเรียนระหว่าง 1.50 - 2.00 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 1 คน และอัตรา
เฉลี่ยที่ว่างในห้องเรียนควรเป็น 5 - 8 ลูกบาศก์เมตรต่อนักเรียนคนหนึ่ง ฉะนั้นห้อง
ขนาด 6×8 หรือ 7×9 เมตร ควรบรรจุนักเรียน 30 - 40 คน
3. การถ่ายเทอากาศ ควรจัดให้มีช่องลมและประตูหน้าต่างให้เพียงพอใน
ห้องเรียน ส่วนบนผ้ามบังห้องเรียนโดยรอบควรมีช่องลมเพื่อประโยชน์ในการระบาย
อากาศเสีย และควรปิดด้วยใบไม้เป็นลูกกรงและให้มีชายคาคลุมพอกันฝนสาดเข้าได้

4. แสงสว่าง ควรจัดแสงสว่างในห้องเรียนให้พอดี แสงสว่างที่เข้าถูกทาง คือ เข้าทางคาน้ำขายมือของนักเรียน เมื่ออาศัยแสงสว่างจากดวงไฟ ควรให้มีแสงสว่างเฉลี่ยประมาณ 30 ฟุต - แคนเคิล

5. อุณหภูมิ อุณหภูมิของห้องเรียนมีพอเหมาะประมาณ 27 - 30 องศา - เซนติเกรด

6. ประตูหน้าต่าง ควรทำประตูหน้าต่างเพื่อให้แสงสว่างเข้าได้โดยไม่มัวลึบ บิดมัว ควรเป็น 1 ใน 4 ของเนื้อที่พื้นห้อง หน้าต่างควรกว้างประมาณ 0.80 เมตร เป็นอย่างต่ำ และขอบหน้าต่างควรสูงจากพื้นห้องประมาณ 1.00 เมตร ขนาดช่อง ประตูไม่ควรกว้างน้อยกว่า 1.10 เมตร

7. บริเวณใกล้ห้องเรียน โดยรอบอาคารเรียนไม่ควรปลูกต้นไม้ใหญ่ ในระยะ 8 เมตร เพื่อมิให้บังแสงสว่างและขัดขวางการระบายอากาศของระวาง อาคารเรียนหลังหนึ่งกับอีกหลังหนึ่ง ความห่างกันไม่น้อยกว่าความสูงของทั้งสองอาคาร ที่ใกล้เคียงกันนั้นรวมกัน ทั้งนี้เพื่อให้บังลมและแสงสว่างแก่กัน

เกี่ยวกับขนาดของเนื้อที่ (Mc Clurkin, 1964 : 69-70)
โรงเรียนมัธยมควรมีเนื้อที่ 25 ไร่ และเพิ่มขึ้น 2 ไร่ครึ่ง ต่อนักเรียน 100 คน เป็นอย่างน้อย ไม่ควรอยู่ติดถนนใหญ่ ควรมีถนนทั้งด้านหน้าและด้านหลังเป็นทางสายรอง คั่นควรเป็นคั่นชนิดที่ระบายน้ำได้รวดเร็วเมื่อฝนตก น้ำไม่ขังและสามารถปลูกต้นไม้ได้ดี พื้นที่รับเป็นสนามเล่นได้ ไม่ควรเป็นระดับเดียวกันตลอด

เกี่ยวกับการแบ่งบริเวณโรงเรียนและจำนวนเนื้อที่ดิน ผู้บริหารมัธยมศึกษา ของไทย (ประจวบ คำบุรณรัตน์, 2513 : 1) กล่าวว่า ขณะนี้กรมสามัญศึกษาได้ พิจารณาเห็นว่าบริเวณอาคารสถานที่และบริเวณของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่เวลานี้ น่าจะต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อเตรียมขยายปริมาณนักเรียนในอนาคตและ

5. ควรอยู่ห่างจากที่มีการจราจรแออัด
6. ควรจัดการจราจรทางเท้าและจักรยานแยกกับรถยนต์
7. จัดวางแปลนอย่างดีในเรื่องของทางระบายน้ำและแสงสว่างธรรมชาติ
8. สร้างค้ายวักสุดที่ถนน เลือกสรรมาอย่างดี และราคาไม่สูงเกินไป
9. ภายในบริเวณได้จัดวางอาคารเหมาะสมตามหน้าที่ สวยงาม สะดวกสบาย และใช้ประโยชน์ได้ดี

การพิจารณาเลือกสถานที่ตั้ง

1. โรงเรียนมัธยมควรมีขนาดอย่างน้อยที่สุด 20 ไร่ คือนักเรียน 100 คน และบวกอีก 2 ไร่ ต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นอีก 100 คน
2. ที่ตั้งควรอยู่ในที่สูง ระบายน้ำได้สะดวก ไม่เป็นที่น้ำท่วม น้ำขัง
3. ควรอยู่ในย่านที่เหมาะสมปราศจากเสียงและฝุ่นรบกวน
4. สิ่งที่ดีที่สุด คือ ควรอยู่ใกล้ชิดกับที่จอดรถสาธารณะ และบริเวณที่มีวิวทัศน์

สวยงาม

5. ควรจะตั้งอยู่ห่างเสียงรบกวนทั้งหลาย ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น
6. ควรพิจารณาถึงความสวยงามของทัศนียภาพที่ดึงดูด
7. ทุก ๆ ส่วนในบริเวณที่ตั้งโรงเรียนควรมีธรรมชาติเอื้ออำนวยต่อความสบาย เป็นที่ผ่อนคลายและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างอาคาร
8. ห้องน้ำสำหรับนักเรียนหญิง ควรมี 1 ห้องต่อนักเรียน 40 คน นักเรียนชาย ห้องส้วม 1 ห้อง และที่ปัสสาวะ 1 แห่งต่อนักเรียน 50 คน ถ้าเป็นส้วมหลุมควรอยู่ห่างจากอาคารไปทางทิศตะวันออกหรือตะวันตกไม่น้อยกว่า 20 เมตร

กรมสามัญศึกษาได้ศึกษาและตรวจสอบสภาพของโรงเรียน กำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานในกรณีที่ตั้งอาคารเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2510 : 1 - 4) ไว้ดังนี้

ที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนควรตั้งอยู่ในที่ไปมาสะดวก ไม่ห่างจากย่านชุมนุมชนมากเกินไป ที่ตั้งถูกสุขลักษณะและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีงาม

บริเวณโรงเรียน โรงเรียนควรมีบริเวณเพียงพอให้นักเรียนได้เล่น พักผ่อน และปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรตามสมควร บริเวณได้รับการดูแล ตกแต่งให้เหมาะสม ใช้งานได้และอยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ

อาคารเรียน อาคารเรียนอย่างน้อยเป็นอาคารกึ่งถาวรและใช้การได้คึก มีหลังคา เพดาน ฝาผนัง ประตูหน้าต่างที่สามารถกันแดด ลมและฝนได้ ถ้าเป็นไปได้ ควรเป็นอาคารถาวร มีห้องเรียนที่ทันสมัย ถูกสุขลักษณะและตรงตามความต้องการทางวิชาการ

จำนวนและขนาดของอาคารเรียน โรงเรียนมีจำนวนและขนาดของอาคารเรียนเพียงพอกับปริมาณของนักเรียน

สภาพของห้องเรียน ห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ เป็นสัดส่วนเรียบร้อย

ขนาดของห้องเรียน ห้องเรียนมีเนื้อที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คือ นอกจากมีที่สำหรับให้นักเรียนนั่งเรียนแล้ว ยังมีเนื้อที่เหลือพอสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

สุขลักษณะในห้องเรียน ห้องเรียนจัดถูกสุขลักษณะในเรื่องการถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง และปราศจากสิ่งรบกวน เช่น เสียง ฝุ่น ควัน และสิ่งอื่น ๆ

ห้องอื่น ๆ นอกเหนือจากห้องเรียน

ห้องวิทยาศาสตร์ โรงเรียนควรจัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์ขึ้นโดยเฉพาะ ถ้าสถานที่ไม่อำนวย ควรจัดให้มีมุมวิทยาศาสตร์ไว้ในห้องเรียน หรือที่บ่งชี้ได้ที่เหมาะสม

ห้องหัดดึกษายาและหัดดึกษาหญิง โรงเรียนที่มีชั้นประถมตอนปลายควรจัดให้มีห้องปฏิบัติกิจกรรมในวิชาหัดดึกษายาหญิงโดยเฉพาะ และควรแยกเป็นเอกเทศ

ให้ห่างจากห้องเรียนพลสมทวร เพื่อป้องกันเสียงรบกวนไปถึงห้องเรียนอื่น

ห้องสมุด โรงเรียนควรมีห้องสมุดโดยเฉพาะ ถ้าสถานที่ไม่กว้างขวาง การจัดไว้ในห้องหนึ่งห้องใดที่เหมาะสม หรือจัดเป็นมุมหนังสือไว้ในห้องเรียนให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์เต็มที่

ห้องประชุม โรงเรียนควรมีห้องประชุม ถ้ายังไม่มีห้องประชุมโดยเฉพาะ ควรจัดแปลงห้องเรียนที่ติดกันเป็นห้องประชุมตามโอกาสที่จำเป็น

ห้องพยาบาล โรงเรียนควรมีห้องพยาบาลหรือที่พักรักษาพยาบาลนักเรียนเจ็บป่วย สำหรับโรงเรียนใหญ่มีนักเรียนมาก ควรจัดให้มีห้องพยาบาลขึ้นโดยเฉพาะ แต่สำหรับโรงเรียนเล็กมีนักเรียนน้อยอาจจัดเตียงพยาบาลไว้ห้องใดห้องหนึ่งที่เหมาะสมจะถูกสุขลักษณะ

ห้องสุขา ห้องสุขาควรมีให้เพียงพอแก่จำนวนแยกกันชายหญิง ได้รับการเอาใจใส่ดูแลให้สะอาดอยู่เสมอและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เช่น กระดาษชำระ น้ำและอ่างล้างมือ เป็นต้น

จากการค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดห้องเรียนสำหรับวิชาต่าง ๆ (Bauby and Blockle, 1957: 46) พบว่าในการจัดโรงฝึกงานและห้องปฏิบัติการของนักเรียนที่ถูกจัดเหมาะสม จะมีส่วนช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถของนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนแต่ละคนเรียนดียิ่งขึ้น ผู้ค้นคว้าทั้งสองมีความเห็นพ้องกันว่า การวางแผนผังอาคารควรสอดคล้องกับการวางแผนจัดหลักสูตร คือ ต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ในการจัดการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ตามความประสงค์นั้น เมื่อวางวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนดีแล้ว การสร้างอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มิใช่วางหลักสูตรไว้ให้เป็นไปตามลักษณะอาคาร แต่เมื่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเปลี่ยนแปลงไป และวิธีสอนอาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ เมื่อนั้นก็เป็นเรื่องของการยืดหยุ่น

การศึกษาวิจัย การใช้เนื้อที่ห้องเรียนห้องหนึ่ง เพื่อให้ได้ประโยชน์ได้สอยมากที่สุด เช่นใช้เรียนตามปกติ ใช้สาธิต แบ่งกลุ่มเรียน บริหารร่างกายหรือพักผ่อน การเรียนที่ใช้อุปกรณ์ทางด้านโสตศึกษา การจัดกิจกรรมและการเรียนศิลปะ

Richardson พบว่า ห้องเรียนที่สนองความต้องการข้างต้นได้ทั้งหมด ควรมีพื้นที่บนสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดประมาณ 8×8 เมตร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 30 คน และ 10×10 เมตร สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา 30 คน

จากการวิจัยและทดลองของนักการศึกษาต่างประเทศ (McClenkin, 1964 : 122) ให้ข้อเสนอแนะว่า ห้องเรียนไม่ควรมีความกว้างยาวแน่นอนตายตัว เท่ากันทุกห้อง ควรจะกว้างใหญ่พอที่จะสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ให้ได้ประสิทธิภาพเท่ากับกลุ่มเล็ก ๆ ในปี 1922 ได้เปลี่ยนแปลงห้องเรียนมาเป็นขนาด 22×16 ตารางฟุต เพื่อให้ให้นักเรียน 40 คน อยู่ได้อย่างสบาย

ในเรื่องที่เกี่ยวกับกำลังครู (พนัส หันนาคินทร์, 2513 : 61 - 80) ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ การเลือกครูจึงต้องเลือกด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ โดยพิจารณาถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ทั้งทางกาย ความรู้ และประสบการณ์

ในโรงเรียนมัธยมปลาย วิชาที่สอนมีลักษณะเฉพาะ (specialized) มากขึ้น ครูผู้สอนก็จะเชี่ยวชาญในวิชาชั้น ๆ โดยเฉพาะ จึงนิยมจัดเป็นแผนกวิชาขึ้น เพื่อควบคุมวิชาการในแผนกนั้น ๆ ให้ได้ผลเต็มที่ ส่วนในโรงเรียนประถมนั้นไม่นิยมแยกวิชาเฉพาะ จึงไม่นิยมให้มีแผนกวิชา แต่เพื่อให้การสอนในแขนงวิชาต่าง ๆ ดีขึ้น จึงได้จัดให้มีศึกษานิเทศก์ประจำวิชาแผนกหัวหน้าแผนกวิชา

ในโรงเรียนใหญ่ ๆ ครูใหญ่ไม่สามารถดูแลงานได้ทั่วถึง จึงต้องมีผู้ช่วยครูใหญ่คอยช่วยเหลือรับภาระในด้านงานประจำ การแต่งตั้งผู้ช่วยครูใหญ่ในบางกรณีก็แต่งตั้งตามหน้าที่ (Functions) ที่จะกระทำ เช่น ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ เป็นต้น

เมื่อมีครูมาใหม่ เพื่อให้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่เป็นไปด้วยความรวดเร็ว โรงเรียนจึงจัดการปฐมนิเทศให้

อาชีวครูเป็นอาชีพที่จะต้องก้าวหน้าให้ทันความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และเพื่อสนับสนุนให้ครูได้เจริญขึ้นในระหว่างทำงานโรงเรียนจึงส่งเสริมครูประจำการซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นคณะ เช่น จัดการทำงานอย่าง Workshop เป็นต้น

จะเห็นว่าในการดำเนินกิจการของโรงเรียนและการจัดวางกำลังครูให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อยและประหยัดทั้งกำลังงานและกำลังทรัพย์ แต่ได้ผลเต็มที่ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ต้องอาศัยครูใหญ่ที่ดี (พนัส หันนาคินทร์, 2513: 59) ครูใหญ่เป็นผู้นำในการบริหารงานจึงต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณสมบัติอันดีทั้งส่วนตัวและคุณสมบัติต่างวิชาชีพ เพื่อจะได้บริหารงานในตำแหน่งวิชาการ คำนึงบริการนักเรียนและคณาจารย์ได้เป็นอย่างดี ครูใหญ่ในฐานะผู้นำอาจใช้รูปแบบการบริหารงานแบบอัตตาธิปไตยหรือแบบประชาธิปไตย ตามแต่ลักษณะและความพร้อมของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งตัวครูใหญ่เองด้วย อย่างไรก็ตามการรับใช้แบบประชาธิปไตยในการบริหารในเมื่อบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะครูใหญ่มิได้พร้อม จะกลายเป็นการบริหารแบบตามสบายซึ่งเป็นภัยต่องานและการบริหารงานต่อไปในภายหน้าเป็นอย่างยิ่ง

ในการบริหารงานครูใหญ่จะต้องพยายามสร้างความมีน้ำใจในการทำงาน (พนัส หันนาคินทร์, 2513: 81 - 115) ซึ่งถือว่าเป็นพลังอันสำคัญที่จะทำให้ครูทำงานได้อย่างสมบูรณ์ คือ มีน้ำใจในการทำงาน (Morale) การสร้างน้ำใจในการทำงานมีหลักให้ผู้อยู่สองประการคือ ให้เกิดความพอใจในงานอาชีพที่กระทำและความสามารถในการบริหารงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

องค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดน้ำใจในการทำงานก็อรรถาธิบายได้หรือการกำหนดอัตราเงินเดือนรวมทั้งการเลื่อนเงินเดือนโดยอาศัยผลงานที่ได้กระทำมา และในการที่จะประเมินผลงานที่ได้กระทำมาให้ได้ความจริงมากที่สุด โดยวิธีการและหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานของครูไว้เป็นแนวทางแล้ว

ในการบริหารงานของโรงเรียน เป็นความจำเป็นอันจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้บริหารจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ครู เป็นต้น ลักษณะความสัมพันธ์ควรจะตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความนับถือซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นมนุษย์

เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2511 : 17 - 18) มีหลักเกณฑ์สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนที่ดีย่อมจะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนในเรื่องของการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพด้วย ดังนั้นจึงพึงเล็งเกี่ยวกับการจัดบริหารตัวบุคคล โรงเรียนสามารถจัดครูเข้าสอนได้เหมาะสมกับวุฒิ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคลหรือไม่ สภาพการทำงานของครู กำลังใจ ความสามัคคี เป็นอย่างไร มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับภาวะวางแผนการสอนและประเมินผลงานบ้างหรือไม่ วิธีการควบคุมดูแลการทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างไรบ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่และครูภายในโรงเรียนเป็นอย่างไร ครูมีปัญหายุ่งยากอย่างไรบ้างสวัสดิการที่จัดให้แก่ครูและนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง เป็นต้น

ในการจัดชั้นเรียนและจัดครูเข้าสอน (วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 : 176 - 177) ในชั้นหนึ่ง ๆ ควรจัดให้นักเรียนเพียง 30 คน หรืออย่างมากไม่เกิน 35 คน เพราะถ้ามักเรียนมากกว่านี้ จะทำให้การสอนของครูไม่ทั่วถึง ทั้งการช่วยเหลือดูแลเด็กเป็นรายบุคคล ตลอดจนการตรวจงานของเด็กไม่ได้ผลดี

นอกจากจำนวนเด็กแล้ว การจัดชั้นจะต้องคำนึงถึงระดับความสามารถของเด็กด้วย

การจัดชั้นที่ไม่ได้แยกเด็กตามลักษณะแตกต่างทางความสามารถนั้น จะมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กมีปัญหาที่เรียนไม่ทันเพื่อน ส่วนในด้านตัวเด็กเองก็เกิดมีปมภายในจิตใจที่ไม่สามารถจะทำตัวให้เท่าเทียมเพื่อนฝูงได้ การจัดแยกเด็กมีปัญหาที่บดบังทางหายย่อมก่อให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างเด็กสองประเภท เด็กที่มีปัญหาที่บดบังก็เกิดความรู้สึกมีปมด้อยและยอมขัดกับความจริงทางสังคมตลอดจนการเรียนรู้อันของเด็ก เพราะเด็ก

ได้เรียนรู้จากเพื่อนและเรียนรู้จากครูไปพร้อม ๆ กัน

วิธีที่ดีที่สุดที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวให้ลดน้อยลงบ้าง มีผู้ให้ความเห็นว่าให้มีการแยกเรียนกันเฉพาะบางวิชา เช่นวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะ มีเลขคณิต เขียน - อ่าน ฯลฯ แต่ให้เรียนรวมกันในบางวิชา เช่น วิชาศิลปะ ทัศนศึกษา พละนาฏย เป็นต้น

การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนจะได้ผลดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การบรรจุครูเข้าชั้นให้เหมาะแก่ความสามารถเป็นประการสำคัญ อาศัยหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. มีวุฒิและความสามารถในการบรรจุทั้งสองอย่าง การบรรจุเด็กเข้าชั้นก็หมด ปัญหา แต่ถ้ามองเลือกระหว่างวุฒิและความสามารถในการบรรจุครูเข้าชั้นควรถือความ-สามารถเป็นหลัก

ครูผู้มีความเชี่ยวชาญทางทฤษฎี กับในหลักการใหม่เกี่ยวกับการสอนอบรม แต่ไม่นำทฤษฎีหรือหลักการนั้นออกมาใช้กับครูที่นำทฤษฎีมาใช้ทั้งคืน โดยไม่คำนึงถึงระเบียบ ประเพณีและรากฐานเดิมของนักเรียนนั้นแตกต่างกันมาก แต่มีความบกพร่องปานกัน

2. ครูมีอายุมากควรให้มียามเบากว่า

3. ครูหญิง โดยปกติเหมาะที่จะสอนชั้นต่ำ

4. ชั้นต่ำสอนยากและหนักกว่าชั้นอื่น ๆ ต้องอาศัยความสามารถ

5 ควรลัดเปลี่ยนกันสอนบ้าง เพื่อได้เปลี่ยนกันรับภาระหนัก, ได้เปลี่ยนงาน นักเรียนจะได้พบครูใหม่ ๆ บ้าง

6. ตารางสอนต้องทำให้เสร็จก่อนเปิดภาคเรียน ครูจะได้ทราบและเตรียมตัว พอเปิดเรียนก็สอนได้ทันที ไม่เสียเวลา

7. การบรรจุครูเข้าชั้น จะถามความคิดเห็นกันได้บ้าง ต้องภายหลังที่ครูใหญ่ ได้พิจารณาความสามารถแล้ว

ปัญหาสำคัญในการจัดครู ซึ่งผู้บริหารการศึกษาพบเสมอ (ประกิจ รัตนสุวรรณ, 2507 . 144) มีดังนี้

ก. ในการพิจารณาบรรจุครู หรือการสอบคัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครูนั้น ควรจะเลือกเฟ้น เฉพาะผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีบุคลิกลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูจริง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ ควรจะกำหนดให้สูงกว่าข้าราชการประเภทอื่น เพราะต้องมีความเป็นผู้ใหญ่ สามารถอบรมสั่งสอนให้เด็กอยู่ในใจว่าทได้

ข. บรรจุครูให้พอเพียงกับจำนวนนักเรียน ครูใหญ่จะไ้ไม่ต้องทำหน้าที่สอนมากเกินไป บิเวลาทำงานค้ำนบริหารโรงเรียนบ้าง ครูพิเศษเฉพาะวิชา เช่น ครูพลศึกษา ครูศิลปศึกษา ยังไม่พอเพียง

ค. ควรมีการอบรมครูประจำการ เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญในด้านวิชาการวิธีสอน และการวัดผลการศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ง. ควรจัดให้มีสวัสดิการครูบ้างพอสมควร เช่น มีโรงพยาบาลครู บ้านพักครู ในท้องถิ่นทุรกันดาร

เกี่ยวกับเจตคติของครูที่มีต่ออาชีพ (Myers, 1966 : 2288 - ๙) ได้ศึกษาครูโรงเรียนมัธยมในรัฐโอเรกอน สหรัฐอเมริกา พบว่า ครูที่เรียนวิชาครูมาแล้วและเป็นครูในระหว่างเวลา 1 - 3 ปี มีความคิดเกี่ยวกับตำแหน่ง การยึดเป็นอาชีพและการทำงานดังนี้

63% เลือกอาชีพครูเป็นอาชีพแรก

76% วางแผนที่จะเรียนปริญญาโท

36% จะเป็นครูตลอดไปจนปลดเกษียณ

44% อยากทำงานอื่นที่เกี่ยวกับการศึกษาแต่ไม่ใช่งานสอน

ในจำนวน 44% นี้ 15% ต้องการสอนวิทยาลัย 13% ต้องการงานแบบแนะแนว

3% อยากเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชา ที่เหลือต้องการทำงานอื่น เช่น งานบริหาร หลักสูตรห้องสมุด จิตวิทยา

1 ใน 5 ของจำนวนที่หาการศึกษา บอกว่าจะออกจากอาชีพครูภายใน 5 ปีข้างหน้า 2 ใน 5 จะออกจากครูเมื่อครบ 5 ปีแล้ว

สาเหตุที่จะออกจากอาชีพครู คือ

- เงินเดือนไม่พอ
- 16% ของครูผู้หญิงต้องการออกไปอยู่กับบ้าน
- ใช้เวลาเตรียมการสอนมาก
- อาชีพทางธุรกิจมีโอกาสดีกว่า
- ต้องการเรียนต่อ
- อยาการสอนในวิทยาลัย
- ฝ่ายบริหารไม่ดี
- สอนมาก
- กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีมาก
- ผู้ปกครองนักเรียนไม่นับถือ

ในประเทศไทยได้มีการสำรวจสภาพ ความต้องการ และ เจตนาของครู
ทั่วประเทศ (กองการวิจัย, 2504 : 3 - 36) โดยส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
ความเป็นอยู่ ภาวะสมรส ฐานะทางเศรษฐกิจ การสอนและการอบรมเด็ก การศึกษา
หาความรู้เพิ่มเติม ความคิดเห็นและความช่วยเหลือที่ต้องการ การสำรวจได้จากครู
ในโรงเรียนทุกประเภททั่วประเทศ โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง ผลได้ว่า ในบรรดาครู
ที่มีวุฒิด้วยกันปรากฏว่าครูที่มีวุฒิ ป.ป. หรือเทียบเท่ามีจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 31.79
รองลงมาเป็นครูวุฒิ ป. ร้อยละ 27.91 ครูที่มีปริญญาตรีร้อยละ 1.23 ครูที่มีวิชาโท
ร้อยละ 0.20 รวมเป็นครูที่มีวุฒิทั้งหมดร้อยละ 78.08 ส่วนครูไม่มีวุฒิมีร้อยละ
21.91 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูง

เกี่ยวกับสุขภาพของครู ปรากฏว่า ร้อยละ 23.90 ทอบว่า ไม่มีโรค
เป็นโรคเกี่ยวกับฟัน ร้อยละ 18.87 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาเป็นโรคเกี่ยวกับ
ระบบการย่อยอาหาร ร้อยละ 15.45 และเป็นโรคเกี่ยวกับตา ร้อยละ 11.73

เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของครู ปรากฏว่าทั้งครูชายและครูหญิงตอบว่าใช้เวลาว่างอ่านหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 32.29

ในด้านรายได้ของครู ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 501 - 750 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.48 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครูส่วนมากรายได้ต่ำ

อัตราชั่วโมงที่สอนใน 1 สัปดาห์ ปรากฏว่าครูร้อยละ 59.08 ทางการเรียนเกิน 24 ชั่วโมง ต่อหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งนับว่ามากพอสมควร

โรงเรียนที่สอนในปัจจุบันกับภูมิลำเนา ปรากฏว่าร้อยละ 43.00 สอนอยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตน ครูร้อยละ 42.36 ไม่ได้สอนอยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตนซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อย จึงมักทำให้ครูขอย้ายจากโรงเรียนเดิม

เกี่ยวกับสาเหตุที่ต้องการย้ายจากโรงเรียนที่สอนอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่าเหตุผลที่ต้องการย้ายที่มีผู้ตอบมากที่สุด คือ ต้องการจะอยู่ในที่ที่มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้

ความถี่ของการที่จะให้ทางราชการช่วยเหลือเกี่ยวกับที่พัก ปรากฏว่าต้องการให้จัดบริการซื้อบ้านและที่ดินให้แก่ครูเป็นจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 43.43

ในด้านความอบอุ่นของครู (Villies, 1955 : 52) ได้ศึกษากันว่าทัศนคติของครูจำนวน 1,000 คน เกี่ยวกับความพึงพอใจที่ครูต้องการ สรุปผลได้ว่า ครูต้องการความเป็นอยู่ที่ดีมั่นคง มีความอบอุ่นใจ พอใจในอาชีพของตน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการได้รับการปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชาของตนอย่างยุติธรรม มีความพอใจต่อผลงานในเรื่องต่าง ๆ และยินดีร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบาย

จากการสำรวจเจตคติต่อการสอนทั่วไปของครูอเมริกันรวม 5,000 คน (I.F.A. Research Division, 1960 : 1359) ปรากฏผลว่า ครูหญิงยังคงยินดีเลือกอาชีพครูต่อไปนั้นเป็นครูหญิงอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 66 และครูหญิงในชนบทร้อยละ 74 ครูชายอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 44 และครูชายในชนบทร้อยละ 43

ส่วนครูที่ไม่ยินดีเลือกอาชีพครูต่อไป ถ้ามีโอกาสเลือกอาชีพอื่น เป็นครูในชนบทร้อยละ 5 ครูในเขตเมืองร้อยละ 8 ครูหญิง 1 คนในทุก ๆ 8 คน ยอมรับว่าอาชีพครู เป็นอาชีพที่มีคุณค่าและน่าชื่นชมมากที่สุด

เกี่ยวกับสวัสดิภาพและฐานะของครู (ไทวี รัชตานนท์, 2506 : 72) ได้ทำการศึกษาค้นคว้ากับครูเทศบาลนครกรุงเทพ ปรากฏว่า ครูเทศบาลนครกรุงเทพ เป็นหญิงมากกว่าชาย ครูส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่เกือบทั่วประเทศ ก่อนมาเป็นครู เทศบาลนครกรุงเทพเคยมีอาชีพครูกันมาแล้วเป็นจำนวนมาก ครูเป็นโสดมีจำนวนเกือบเท่า ๆ กับครูที่สมรสแล้ว ครูที่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีจำนวนมากที่สุด ครูที่สมรสแล้ว มีบุตร 2 - 5 คนเป็นส่วนใหญ่ ครูเทศบาลมีครอบครัวในความอุปการะถนอมมาก ๆ ครูมีวุฒิทางครู ป.ป. มีจำนวนมากกว่าวุฒิอื่น ครูที่มีวุฒิทางครูที่ต่ำลงไปจนถึงไม่มีวุฒิทางครูเลย มีจำนวนรวมกันมากกว่าครูมีวุฒิตั้งแต่ ป.ม. หรือเทียบเท่าขึ้นไป ผู้ไม่มีวุฒิทางครูยังเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาชีพ เสียมากกว่าผู้ที่มีความรู้ทางวิชาสามัญ

ได้มีการสำรวจเชิงสถิติเกี่ยวกับครูทั้งหมดในโรงเรียนมัธยมศึกษา (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และ Wronski, 2509 : 8 - 9) พบว่า

- (1) อายุเฉลี่ยของครูทั้งหมดตกประมาณ 29 ปี
- (2) อัตราส่วนระหว่างครูชายกับครูหญิงเท่ากับ 1.4 : 1
- (3) ครูประมาณ 70% มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 1 - 9 ปี
- (4) อัตราครูลาออก ตาย ปลดเกษียณ หรือถูกให้ออกจากราชการตกปีละประมาณ 7 %

(5) ครูที่ออกจากอาชีพครู ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 21 - 35 ปี และครูโรงเรียนราษฎร์เปลี่ยนอาชีพมากที่สุด

ฐานะทางเศรษฐกิจของครูเป็นส่วนประกอบอันสำคัญของอาชีพครู ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับเงินเดือนระหว่างต่ำกว่า 500 บาท ไปจนถึงเกินกว่า

4,000 บาท ในพ.ศ.2507 มีครูโรงเรียนมัธยมศึกษามากกว่า 10 % ของจำนวนครูทั้งหมด ที่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่า 500 บาท และมีจำนวนครูไม่ถึง 1 % ของจำนวนครูทั้งหมดได้รับเงินเดือนเกินกว่า 4,000 บาท ครูประมาณ 35 % ของจำนวนครูทั้งหมดได้รับเงินเดือนระหว่าง 500 - 2,000 บาท ครูในกรมวิสามัญและอาชีวศึกษาได้รับเงินเดือนเท่า ๆ กัน ส่วนครูโรงเรียนราษฎร์นั้นได้รับเงินเดือนต่ำกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล

ในด้านอัตราค่าจ้างและปริมาณงานของครู (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และ 'Promsky, 2509 : 11) การวิจัยในระดับมัธยมศึกษา ข้อมูลที่เก็บได้แสดงให้เห็นว่ามีครูในระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมากภายในปี พ.ศ.2507 ปรากฏอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ตกอยู่ประมาณ 1 : 15 อัตราส่วนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญเท่ากับ 1 : 17 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพเท่ากับ 1 : 9 ยูเนสโกเคยให้ข้อเสนอแนะว่า อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนสำหรับสายสามัญควรจะเป็น 1 : 25 และสำหรับสายอาชีพควรจะเป็น 1 : 15

กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ได้ถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการคิดอัตราค่าจ้างและบรรจุครูใหม่ ให้ครูวิชาสามัญสอนคนละ 20 ชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสัปดาห์หนึ่งมีชั่วโมงเรียนห้องเรียนละ 30 ชั่วโมง เป็นวิชาศิลปศึกษาและศิลปปฏิบัติ 8 ชั่วโมง เหลือวิชาสามัญ 22 ชั่วโมง ในการกำหนดอัตราครูวิชาสามัญให้โรงเรียนต่าง ๆ (เจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาลชี้แจง) คิดดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนห้องเรียนทั้งหมดในระดับมั.ศ.ต้น} \times 22}{\text{}}$$

เกี่ยวกับชั่วโมงสอนและปริมาณงานของครู ได้มีการสำรวจภาวะผู้สำเร็จ
ปริญญาตรีวิชาการศึกษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 ถึง 2503 (วนิกา นิโคคม และ
คนอื่น ๆ, 2505 : 71, 101 - 102) พบว่าจำนวนผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีที่สำรวจทั้งสิ้น
1139 คน มีจำนวนที่สอนในรอบสัปดาห์ 1 - 5 ชั่วโมง 21 คน (1.8 %)

6 - 10 ชั่วโมง 96 คน (8.4 %) 11 - 15 ชั่วโมง 220 คน (19.3 %)

16 - 20 ชั่วโมง 429 คน (37.8 %) 21 - 25 ชั่วโมง 121 คน (15.9 %)

22 ชั่วโมงขึ้นไป 65 คน (5.7 %) ที่เหลือ 127 คน (11.1 %) ไม่ตอบหรือไม่มี
ชั่วโมงสอน

สำหรับจำนวนผู้ที่ไม่ตอบหรือไม่มีชั่วโมงสอนนั้น ผู้สำรวจให้ความเห็นว่า
ส่วนใหญ่คงเป็นเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาหรือทำเฉพาะงานธุรการของโรงเรียนเพียง
เล็กน้อย

การสำรวจอีกครั้งหนึ่ง (วิทยา นาทอง, 2508 : 67 - 71) ได้สำรวจ
ปัญหาของครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าในด้านการสอนนั้นครูใหม่ส่วนมาก
(31.52 %) มีชั่วโมงสอนระหว่าง 16 - 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา
(28.26 %) สอน 22 - 24 ชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ และมี 10.90 % ของครูใหม่
ที่สอนตั้งแต่ 25 ชั่วโมงขึ้นไปโดยเฉลี่ย ชั่วโมงสอนของครูใหม่ต่อสัปดาห์มีค่าเท่ากับ
20.1 ชั่วโมง สำหรับจำนวนวิชาที่สอนพบว่าส่วนใหญ่ (44.58 %) สอน 2 วิชา ส่วน
ผู้ที่สอน 3 และ 4 วิชา มี 18.39 % และ 14.13 % ตามลำดับ

ในด้านการเตรียมการสอน ครูใหม่ส่วนมาก (47.81 %) มีเวลาเตรียมและ
สอนล่วงหน้าเพียง 1 วัน และ 9.80 % เตรียมการสอนก่อนถึงชั่วโมงสอน และ 3.26 %
ตอบว่าไม่ได้เตรียมการสอนเพราะไม่มีเวลา

ในด้านการตรวจสอบผลงานของนักเรียนแม้ว่าครูใหม่ส่วนมาก (43.47 %)

ตรวจสอบผลงานตอนชั่วโมงว่างหรือพัก ยังมีครูอยู่ถึง 15.21 % ที่ใช้วิธีตรวจพร้อมกัน
บนกระดานดำ บางส่วนนำสมุดไปตรวจที่บ้าน และบางส่วน (4.35 %) ให้นักเรียน

เปลี่ยนกันตรวจ หรือ เปลี่ยนกันตรวจในห้องเรียนในขณะที่ทำการสอน

ในด้านงานพิเศษพบว่าครูใหม่ส่วนใหญ่ (94.54 %) มีงานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือจากงานที่เกี่ยวกับการสอนตามปกติ เช่น ทำหน้าที่ครูประจำชั้นมากที่สุด รองลงมาคือทำงานเกี่ยวกับลูกเสือ หรืออนุศาสนา ช่วยงานฝ่ายปกครองและงานธุรการ โรงเรียน ช่วยฝึกซ้อมกีฬาตลอดจนควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นต้น

การจำแนกประเภทของครู (ประจวบ กำบุญรัตน์, 2513 : 3) คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้แบ่งวุฒิครูที่จะใช้ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางการศึกษา (Professional Degree) วุฒิประเภทนี้ได้แก่ ป.กศ., ป.กศ.สูง, พ.ม., กว.บ., อ.บ. ฯลฯ

2. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งยอมรับให้ใช้ในการสอนได้ทั่วไป

ได้แก่วุฒิที่จะสามารถบรรจุและใช้สอนในโรงเรียนได้ เพราะในหลักสูตรมีวิชาต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยวุฒิเหล่านั้นช่วยให้เกิดการสอนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ในโรงเรียนได้แก่ วท.บ., อ.บ., ศก.บ. ฯลฯ

3. ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งได้เฉพาะกรณี (Specialized Degree) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เปิดหลักสูตรให้กว้างขวางออกไปเพื่อเตรียมตัวเด็กที่จะเลือกอาชีพในอนาคตทางคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาจึงยอมรับให้บรรจุวุฒิพิเศษได้ในโรงเรียน เช่น ปว.ส.(เกษตร), ปว.ส.(อาหารและโภชนาการ) ฯลฯ

ลักษณะการสร้างควมร่วมมือในการบริหารงาน (พจน์ เพชรบุณิน, 2513 : 21 - 22) สรุปได้ว่า

1. ทำให้ทุกคนได้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมสมรรถนะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างเต็มที่

2. ทำความเข้าใจและตกลงกันเกี่ยวกับงานระหว่างนายกับลูกน้องอย่างชัดเจน

3. มีการพบปะหารือกันอยู่เสมอ
4. การพิจารณาแก้ปัญหาหรืออุปสรรคของงานทำร่วมกัน
5. มีการบารุงขวัญรวมทั้งการไว้วางใจซึ่งกันและกัน
6. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองรวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์
7. ส่งเสริมให้เกิดเกิดความสัมพันธ์และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

บทที่ 2

วิธีดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยปัญหาเรื่องนี้ ผู้เขียนได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างของครู, อาจารย์ ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 6 ได้แก่ จังหวัด ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา ลำปาง สงขลา สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี และ อุทัยธานี

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคนี้ที่มีสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 มีจำนวน 44 โรงเรียน สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 5 มีจำนวน 12 โรงเรียน แบ่งตามประเภทของโรงเรียนเป็น โรงเรียนชาย 1 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 2 โรงเรียน โรงเรียนสหศึกษา 53 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 56 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนและประเภทของโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นได้หลักฐานมาจากเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จำนวนครู อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 6 (กรมวิสามัญศึกษา 2512 : 61 - 75) และรายละเอียดเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งสำรวจภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2513 มีจำนวนทั้งสิ้น 1032 คน ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนทุกโรงเรียนในภาคศึกษา 6 เมื่อเดือน ตุลาคม 2513 จำนวนทั้งสิ้น 1032 ฉบับ ภายหลังที่ได้ทางตามอีกครั้งหนึ่ง จึงได้รับแบบสอบถามคืนมา รวมทั้งสิ้น 789 ฉบับ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนที่ส่งไป

ตาราง 1

จำนวนครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา แผนกโรงเรียนส่วนภูมิภาค กอง
โรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 6 จำแนกตามสถานศึกษา

จังหวัด	เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์ ที่สำรวจ	จำนวน ผู้ตอบ		รวม	หมายเหตุ
				ข.	ญ.		
ลพบุรี	1	พิบูลวิทยาลัย	143	37	16	03	ไม่คืนแบบ สอบถาม
	2	บ้านหมี่วิทยา	26	15	9	24	
	3	โคกกระเทียมวิทยาลัย	35	11	21	35	
	4	โคกสำโรงวิทยา	16	-	-	-	
	5	พัฒนานิคม	3	4	4	3	
	6	ชัยบาศาวิทยา	7	3	4	7	
พระนครศรีอยุธยา	7	อยุธยาวิทยาลัย	46	20	19	39	
	8	จอมสุรางค์อุปถัมภ์	29	3	22	25	
	9	ท่าเรือ "นิตยานุกูล"	17	5	7	12	
	10	บางปะอิน "ราชานุเคราะห์"	16	4	9	12	
	11	ผักไห่ "สุทธาประมุข"	17	7	6	13	
	12	เสนา "เสนาประสิทธิ์"	20	7	3	15	
	13	ภาชี "สุนทรวิทยานุกูล"	22	5	6	11	
	14	นครหลวง "อุดมรัษฎ์วิทยา"	13	5	1	9	
	15	บางบาล	10	4	1	5	
	16	มหาราช "ประธานินิต"	3	3	1	7	
	17	ลาดบัวหลวง "ไพโรจน์วิทยา"	5	3	1	4	

ตาราง 1. (ต่อ)

จังหวัด	เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์ ที่สำรวจ	จำนวนตอบ แบบสอบถาม		รวม	หมายเหตุ
				ชาย	หญิง		
อ่างทอง	18	กุทัย	7	2	3	5	
	19	บางปะหัน	6	4	3	7	
	20	บางซ้ายวิทยา	6	4	1	5	
	21	บางไทร	7	3	3	6	
	22	ไผ่ตงปทุม	6	2	3	5	
	23	ปทุมโรจน์ราษฎร์บำรุง	25	11	7	18	
	24	สตรีอ่างทอง	16	2	9	11	
	25	ป่าโมก "ป่าโมกวิทยาคม"	23	11	10	21	
	26	วิเศษชัยชาญ "ตันติวิทยาคม"	15	10	4	14	
	27	โพธิ์ทอง "จินตคามณี"	14	9	5	14	
สิงห์บุรี	28	ราชสถิตวิทยา	12	9	2	11	
	29	สิงห์พัฒนพา	27	16	7	23	
	30	สตรีสิงห์บุรี	24	5	14	19	
	31	อินทร์บุรี	16	10	3	13	
	32	ท่าช้างวิทยาคาร	9	6	2	8	
	33	บางระจัน	13	10	3	13	
	34	หัวไผ่	5	4	1	5	
ชัยนาท	35	ศรีศักดิ์สุวรรณวิทยา	2	3	1	4	
	36	วิชัยบำรุงราษฎร์	23	11	12	23	

ตาราง 1 (ต่อ)

จังหวัด	เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์ ที่สำรวจ	จำนวน ผู้ตอบ		รวม	หมายเหตุ
				จ.	ญ.		
สระบุรี	37	สตรีวิทยานาท"คณะราษฎรบำรุง2"	19	2	17	19	
	38	อุทิศไพฑูริย์อนุบาล	15	7	7	14	
	39	วัดสิงห์	12	8	5	15	
	40	สรรพยาวิทยา	7	7	2	9	
	41	ครูประชาสรรค์	5	4	4	8	
	42	หัตถการราษฎรรังสิต	4	4	2	6	
	13	สระบุรี	59	17	13	30	
	44	สหวิทยัง	23	5	16	21	
	45	เสาไห้ "วิมลวิทยานุกูล"	13	5	5	10	
	46	บ้านหมก "พัฒนานุกูล"	19	10	6	16	
	47	แก่งคอย	16	8	7	15	
	48	หนองแค "สกรกิจวิทยา"	15	9	4	13	
	49	คณสิทธิ	6	-	-	-	ไม่คืนแบบ- สอบถาม
	50	สุธีวิทยา	18	8	8	16	
	51	หนองแซง	9	-	-	-	ไม่คืนแบบ- สอบถาม
อุทัยธานี	52	ประเทียวิทยาทาน	6	3	2	5	
	53	อุทัยทวีเวท	32	11	10	21	
	54	เบญจราษฎร์	30	8	16	24	
	55	หนองฉาง	9	4	3	7	
	56	ทัพทันอนุสรณ์	7	2	3	5	
		รวม	1032	390	399	789	

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถาม (questionnaires) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทั้งหลายในการวิจัย การที่ผู้เขียนเลือกแบบสอบถามใช้ในการวิจัย ดังปรากฏในภาคผนวก เพราะเห็นว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการวิจัยชนิดที่เป็นการสำรวจมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องนี้แบบสอบถามมีความจำเป็นอยู่หลายประการดังนี้

1. มวลประชากรที่ได้ในการวิจัย กระจุกกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ผู้เขียนไม่สามารถจะเดินทางไปจังหวัดนั้น ๆ เพื่อใช้วิธีสัมภาษณ์หรือสังเกตได้ เพราะกินเวลานานเกินไป

2. การใช้แบบสอบถามจะได้คำตอบที่แท้จริงมากที่สุด เพราะครุ่นเลาะคิดใคร่ครวญอย่างถี่ถ้วนและมีโอกาสได้ตอบอย่างจริงใจมากที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม ผู้เขียนได้ศึกษาถึงหลักการและวิธีสร้างแบบสอบถามของผู้อื่นที่ทำได้ แก่ของ เบสต์ (Best, 1959 140 - 160) เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2510 : 1 - 17) แบบรายงานครูผู้การศึกษา 2512 (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 47) แบบรายงานการศึกษาปี 2512 (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 22) แบบสอบถาม สร.1 - 2 และ แบบสาม. ใบครู แบบ สค.1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2510 : 1) แบบสอบถามการสำรวจหาสภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2504 (คณะวิจัยการศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506 : 1 - 9)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของตัวครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ อาคารสถานที่ การปฏิบัติงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และของครูในโรงเรียนทุกคน ฉบับที่ 2 เป็นการสอบถามเฉพาะครูอาจารย์ในเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดตัวครู อาจารย์ หน้าที่ในการปฏิบัติงานและความ-คิดเห็น

แบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นนั้นได้นำไปทดสอบ (Pretest) กับครู อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในจังหวัดแพร่ นครสวรรค์ ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และ ภูเก็ต แล้วได้นำมาปรับปรุงใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ที่เป็นกรรมการที่ปรึกษาและควบคุมทำปฏิทินขึ้น เมื่อแก้ไขข้อบกพร่องจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การแจกจ่ายแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ช่วยออกหนังสือคำสั่งและส่งแบบสอบถามเป็นทางราชการไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษา 6 ทุกโรงเรียน ดังแสดงไว้ในภาคผนวก เพื่อให้การส่งแบบสอบถามเป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นที่เชื่อถือได้ว่า แบบสอบถามจะกลับคืนมายังผู้เขียนมากที่สุด เมื่อกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้ว ทางโรงเรียนจะส่งมายังกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. เมื่อครบกำหนดเวลาส่งคืนแบบสอบถาม ผู้เขียนไปรับคืนจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่าได้รับข้อมูลคืนเป็นจำนวน 52 โรงเรียน แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ได้คืน 52 ฉบับ แบบสอบถามครู - อาจารย์ ได้คืนมา 734 ฉบับ ผู้เขียนได้ขอให้กองโรงเรียนรัฐบาลส่งหนังสือทวงถามโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนอีกครั้งหนึ่ง ตามความในจดหมายทวงแบบสอบถามที่แสดงไว้ในภาคผนวก ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถาม เพิ่มมาอีก 1 โรงเรียน เป็นฉบับของครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 1 ฉบับ ฉบับของครู, อาจารย์ 13 ฉบับ ผู้เขียนไม่สามารถรอแบบสอบถามที่ยังเหลืออยู่ ซึ่งเป็นส่วนน้อยได้อีกต่อไป จึงใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามเท่าที่ได้รับมาทำการวิจัย

การจัดกระทำข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เป็นแบบสอบถามของครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 53 ฉบับ ของครู, อาจารย์ 797 ฉบับ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. สํารวจแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับคืน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบต่าง ๆ ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์เป็นของครู, อาจารย์ 8 ฉบับ จึงมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้วิจัยได้ เป็นของครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 53 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 4.64 ของครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดในภาคศึกษา 6 ที่เป็นของครู, อาจารย์ 797 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.45 ของครู, อาจารย์ทั้งหมดในภาคศึกษา 6

2. แยกข้อสอบถามเป็นสองพวก คือเกี่ยวกับอาคารสถานที่พวกหนึ่ง และเกี่ยวกับครูอีกพวกหนึ่ง

3. หาความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อ ในแบบสอบถามความความมุ่งหมายของการวิจัย และเรียงลำดับความถี่ของแต่ละข้อย่อย ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ จะต้องอาศัยผลการวิเคราะห์ทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน

4. วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ด้วยวิธีการทางสถิติ คือ หาค่าร้อยละ (Mean) ร้อยละ (Percentage) และค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้เครื่องมือคำนวณ (Calculator) เป็นเครื่องมือในการคำนวณหาสถิติต่าง ๆ

5. ตีความข้อมูลที่วิเคราะห์ออกมาแล้วเพื่อทำรายงานและสรุปผลการวิเคราะห์นั้น

สถิติวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนเปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage Ratio) ใช้ในการเปรียบเทียบความถี่ของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้แจกแจงและบันทึกไว้ เป็นร้อยละ โดยใช้สูตรดังนี้ (Johnson and Jackson, 1953:247)

ร้อยละของรายการใด $\frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$

2. มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ใช้คำนวณหารายเฉลี่ยของข้อมูลบางรายการโดยใช้สูตร (Garrett, 1958 :27)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ยของข้อมูล

$\sum X$ แทนผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

N แทนจำนวนประชากรในกลุ่มนั้น

3. ความแปรปรวน (Variance) ใช้ทดสอบคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลบางรายการ โดยใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N(\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทนค่าความแปรปรวน

$\sum fx$ แทนค่าผลรวมความถี่ของคำตอบในแบบสอบถาม

N แทนจำนวนประชากรในกลุ่มนั้น

บทที่ 3
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้จะกระทำความความมุ่งหมายต่อไปนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคารและห้องต่าง ๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

กำลังครู

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู
3. สวัสดิการและขวัญของครู

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย
 S^2 แทนค่าความแปรปรวน
% แทนค่าร้อยละ

อาคารสถานที่

1. ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน

จากการศึกษาแบบสอบถามของครูใหญ่ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางต่อไป

ตาราง 2. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด จำแนกตามระดับความห่างไกลจากแหล่งชุมชน

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนกับแหล่งชุมชน					
	ไม่ถึง 1กม.	1 กม.	2 กม.	3 กม.	4 กม. หรือมากกว่า	
ลพบุรี	3	—	1	—	1	
พระนครศรีอยุธยา	9	4	1	1	1	
อ่างทอง	1	3	2	—	—	
สิงห์บุรี	3	4	—	—	—	
ชัยนาท	2	4	1	—	—	
สระบุรี	2	1	5	—	—	
อุทัยธานี	3	1	—	—	—	
รวม	จำนวน	23	17	10	1	2
	%	43.39	32.08	18.87	1.83	3.77

จากตารางนี้ แสดงว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (75%) ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนไม่เกิน 1 กิโลเมตร ยังมีเพียงเล็กน้อย (4%) ที่อยู่ห่างจากชุมชนถึง 4 กิโลเมตรหรือมากกว่า นับว่าที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ในภาคศึกษา 6 เหมาะสม

ตาราง 3. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด
จำแนกตามระดับความห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรม

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนกับแหล่งเสื่อมโทรม				
	ใกล้มาก	ใกล้	ปานกลาง	ไกล	ไกลมาก
ลพบุรี	—	1	—	2	2
พระนครศรีอยุธยา	2	1	4	6	3
อ่างทอง	—	2	1	1	2
สิงห์บุรี	1	1	4	1	—
ชัยนาท	—	—	3	1	3
สระบุรี	—	—	4	3	1
อุทัยธานี	1	—	—	1	2
จำนวน	4	5	16	15	13
รวม %	7.54	9.44	30.18	28.30	24.52

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่า ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (53%) อยู่ไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เช่น บ่อนการพนัน สถานที่บริการที่ไม่สมควรสำหรับนักเรียน แต่ก็ยังเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมด (47%) ที่ยังตั้งอยู่ในที่ใกล้เคียงพอสมควร โดยเฉพาะโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี และ อุทัยธานี ระบุว่าไกลแหล่งเสื่อมโทรมมาก ถึง 8% ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จึงสมควรที่จะหาทางแก้ไข

ตาราง 4. แสดงการแจกแจงตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนเป็นรายจังหวัด
จำแนกตามระดับความสะดวก ในการคมนาคมถึงโรงเรียน

จังหวัด	ความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน					
	ไม่สะดวกเลย	ไม่สะดวก	สะดวกปานกลาง	สะดวก	สะดวกมาก	
ลพบุรี	-	-	1	1	3	
พระนครศรีอยุธยา	-	1	3	9	5	
อ่างทอง	-	-	1	3	2	
สิงห์บุรี	-	1	4	1	1	
ชัยนาท	-	-	3	1	3	
สระบุรี	-	-	3	2	3	
อุทัยธานี	-	1	-	2	1	
รวม	จำนวน	-	3	15	19	16
	%	-	5.67	28.30	38.85	30.18

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (69%) อยู่ในตำแหน่งที่มีการคมนาคมสะดวก มีอยู่เพียงเล็กน้อย (6%) ที่ไม่สะดวก การคมนาคมถึงโรงเรียนในภาคศึกษา 6 จึงนับว่าไม่ใช่เป็นปัญหาสำคัญ

ตาราง 5. แดงจนวนโรงเรียนแแจกแจงตามขนาดเน้กที่แยกเป็รายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดที่ดินของโรงเรียน				
	ไม่เกิน 15 ไร่	16-25 ไร่	26-35 ไร่	37-45 ไร่	46 ไร่ขึ้นไป
ฉะบุรี	—	2	—	1	2
พระนครศรีอยุธยา	9	5	1	—	1
อ่างทอง	4	2	—	—	—
สิงห์บุรี	4	3	—	—	—
ชัยนาท	4	2	—	1	—
สระบุรี	2	3	2	—	1
อุทัยธานี	4	—	—	—	—
จำนวน	27	17	3	2	4
รวม	50.94	32.08	5.66	3.77	7.55

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนที่มีที่ดินไม่เกิน 15 ไร่ มีมากที่สุด (51%) รองลงมามีระหว่าง 16-25 ไร่

ข้อมูลในตารางนี้ ชี้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ถึง 4 ใน 5 ส่วน มีที่ดินไม่เกิน 25 ไร่ นับว่ายังคับแคบเกินไป ถ้าเทียบกับเกณฑ์ของกรมวิสามัญศึกษาที่กำหนดไว้ว่า โรงเรียนประจำอำเภอควรมีไม่น้อยกว่า 35 ไร่ โรงเรียนประจำจังหวัด 70 ไร่ ด้วยแล้ว โรงเรียนในภาคศึกษา 6 เกือบทั้งหมดยังห่างไกลเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอันมาก

ตาราง 6. แสดงการแจกแจงสภาพที่ดินที่ตั้งของโรงเรียน จำแนกตาม
ลักษณะน้ำเข้าถึงบริเวณในรอบปี เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่		
	ที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี	น้ำท่วมบางปี	ที่ดอน
ลพบุรี	1	1	3
พระนครศรีอยุธยา	7	6	3
อ่างทอง	2	4	--
สิงห์บุรี	2	3	2
ชัยนาท	4	2	1
สระบุรี	3	2	3
อุทัยธานี	1	1	2
จำนวน	20	19	14
รวม			
%	37.74	35.85	26.41

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าสภาพที่ดินที่ตั้งโรงเรียนส่วนมาก (33%) เป็นที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี และรองลงมา (36%) น้ำท่วมบางปีมีที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึงอยู่ ประมาณ 1 ใน 4 เท่านั้น นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาเป็นอันมาก เช่น การก่อสร้างอาคาร การปลูกต้นไม้ และการคมนาคมถึงโรงเรียน จึงควรพิจารณาแก้ไข

ตาราง 7. แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน จำแนกตามช่วงเวลา
ที่ใช้ประโยชน์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพสนามกีฬาของโรงเรียน		
	ไม่มี	มีใช้ได้บางส่วน	มีใช้ได้ตลอดปี
ลพบุรี	—	3	2
พระนครศรีอยุธยา	1	11	4
อ่างทอง	1	5	—
สิงห์บุรี	—	6	1
ชัยนาท	—	5	2
สระบุรี	—	5	3
อุทัยธานี	2	1	1
รวม	4	36	13
จำนวน			
%	7.54	67.92	24.53

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (92%) มีสนามกีฬาและมีโรงเรียนที่ใช้สนามกีฬาได้บางส่วนเป็นจำนวนมาก (68%) ปัญหาเรื่องสนามกีฬาใช้ได้บางส่วนนี้ เกี่ยวเนื่องมาจากปัญหาที่ดินน้ำท่วม (ตาราง 6) เป็นส่วนใหญ่ แต่โรงเรียนที่ยังไม่มีสนามกีฬาอีก 8% นั้น เป็นเรื่องที่ควรห่วงใย เพราะไม่ทำให้นักเรียนพักผ่อนออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา

ตาราง 8. แสดงการแจกแจงสภาพรมัมนัและที่พัคนอนของโรงเรียน
เป็นรายจังหวัด จำแนกตามลักษณะที่มีอยู่

จังหวัด	รมัมนัที่พัคนอนของโรงเรียน		
	ไม่มี	มีน้อย	มีพอเพียง
ลพบุรี	—	3	2
พระนครศรีอยุธยา	1	9	6
อ่างทอง	—	3	3
สิงห์บุรี	—	6	1
ชัยนาท	—	5	2
สระบุรี	—	5	3
อุทัยธานี	1	2	1
จำนวน	2	33	18
รวม %	3.78	62.27	33.94

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (96%) มีรมัมนัและที่พัคนอน
ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ (62%) มีน้อยไม่พอเพียง มีอยู่ 4% ที่ไม่มีรมัมนัเลย นับว่า
เป็นเรื่องที่โรงเรียนควรปรับปรุงโดยเร็ว และอาจทำได้ไม่ยากเพราะไม่ใช่มัมนั
การลงทุน

ตาราง 9. แสดงแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ของโรงเรียนจำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและชนิดของน้ำ		แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในโรงเรียน				
		ประปา	บ่อนบาดาล	น้ำฝน	คูหรือคลอง	แม่น้ำ
ลพบุรี	น้ำดื่ม	2	—	3	—	—
	น้ำใช้	2	1	2	—	—
พระนครศรีอยุธยา	น้ำดื่ม	5	1	7	1	2
	น้ำใช้	5	1	5	3	2
อ่างทอง	น้ำดื่ม	3	—	2	—	1
	น้ำใช้	3	—	—	—	3
สิงห์บุรี	น้ำดื่ม	3	2	2	—	—
	น้ำใช้	2	3	1	—	1
ชัยนาท	น้ำดื่ม	2	1	4	—	—
	น้ำใช้	2	2	1	—	2
สระบุรี	น้ำดื่ม	5	—	3	—	—
	น้ำใช้	6	2	—	—	—
อุทัยธานี	น้ำดื่ม	2	—	2	—	—
	น้ำใช้	2	1	—	1	—
รวม	จำนวน	22	4	23	1	3
	%	41.51	7.54	43.39	1.88	5.67
น้ำใช้	จำนวน	22	10	9	4	8
	%	41.51	18.86	16.98	7.55	15.09

จากการารางนี้ แสดงว่าแหล่งน้ำค้ำส่วนใหญ่ (43%) ได้จากน้ำฝน รองลงมา (42%) ใช้น้ำประปา มีเป็นส่วนน้อยที่ใช้น้ำบาดาลและकुคลองเป็นน้ำค้ำ แหล่งน้ำใช้ ส่วนใหญ่ (42%) ได้จากน้ำประปา

นับว่าแหล่งน้ำค้ำน้ำใช้ของโรงเรียนในภาคศึกษานี้อยู่ในเกณฑ์ถูกสุขลักษณะดี จากตัวเลขนี้แสดงว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 6 มีแหล่งน้ำค้ำจากน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนที่ยังใช้น้ำค้ำที่ไม่ถูกสุขลักษณะก็น่าจะใช้น้ำฝนได้ เพราะอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ คล้ายคลึงกัน

2. ผลการวิเคราะห์ จำนวน ลักษณะ สภาพและสัญลักษณ์ของอาคาร
และห้องต่าง ๆ

จากการศึกษาแบบสอบถามของครูใหญ่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 10. แสดงจำนวนโรงเรียน อาคารเรียนและห้องเรียนใน
ภาคศึกษา 6 จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	อาคารเรียน	ห้องเรียน
ลพบุรี	5 (9.43%)	9 (10.84%)	91 (15.83%)
พระนครศรีอยุธยา	16 (30.19%)	21 (25.01%)	134 (23.30%)
อ่างทอง	6 (11.30%)	12 (14.46%)	67 (11.65%)
สิงห์บุรี	7 (13.21%)	10 (12.05%)	61 (10.61%)
ชัยนาท	7 (13.21%)	12 (14.46%)	82 (14.26%)
สระบุรี	8 (15.09%)	10 (12.05%)	97 (16.87%)
อุทัยธานี	4 (7.55%)	9 (10.84%)	43 (7.48%)
รวม	53 (100.00%)	83 (100.00%)	575 (100.00%)

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดที่มีจำนวนโรงเรียนมากที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (30%) จังหวัดที่มีโรงเรียนน้อยที่สุดคือจังหวัดอุทัยธานี (8%)

จังหวัดที่มีอาคารมากที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (25%) และจังหวัดที่มีอาคารเรียนน้อยที่สุด คือ จังหวัดอุทัยธานี (11%) และ ลพบุรี (11%)

จังหวัดที่มีห้องเรียนมากที่สุดคือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (23%) จังหวัดที่มีห้องเรียนน้อยที่สุด คือ อุทัยธานี (7%)

จะเห็นว่าจังหวัดอุทัยธานีและ ลพบุรีมีโรงเรียนน้อยกว่าจังหวัดอื่น น่าจะ ปัญหาเกี่ยวกับที่ควรนำมาพิจารณาควบคู่กันไป เช่น จำนวนประชากรและความหนาแน่นของชุมชน

ตาราง 11. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารเรียนเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ลักษณะอาคารเรียน				
	ศาลาวัด	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ลพบุรี	-	-	1	1	7
พระนครศรีอยุธยา	-	1	15	1	2
อ่างทอง	-	1	8	1	2
สิงห์บุรี	-	1	5	1	3
ชัยนาท	-	1	10	1	-
สระบุรี	-	-	8	-	2
อุทัยธานี	-	-	9	-	-
จำนวน	-	4	56	5	18
รวม		4.82	67.47	6.02	21.69
7					

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ (67%) เป็นอาคารใช้
 อาคารตึกครึ่งไม้และตึกมี 28% มีอาคารชั่วคราวอยู่ 57 ไม่มีโรงเรียนที่ใช้ศาลาวัดเลย
 นับว่าลักษณะอาคารเรียนในภาคศึกษา 6 อยู่ในเกณฑ์ดี

ตาราง 12. แสดงการแจกแจงความถี่ของอายุอาคารเรียน จำแนกเป็น
รายจังหวัด

จังหวัด	อายุอาคาร				
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
ลพบุรี	—	1	1	2	5
พระนครศรีอยุธยา	—	3	7	2	9
อ่างทอง	—	3	4	2	3
สิงห์บุรี	—	1	4	3	2
ชัยนาท	1	3	5	3	—
สระบุรี	—	3	2	2	3
อุทัยธานี	—	4	1	2	2
จำนวน	1	18	24	16	24
รวม %	1.21	21.69	28.91	19.28	28.91

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารเรียนมีอายุ 6-10 ปี และ 16 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากกว่าช่วงอายุอื่น (29% เท่ากัน) อาคารใหม่อายุไม่เกิน 5 ปี มีประมาณ 1 ใน 4 ของทั้งหมด นับว่าอาคารเรียนในภาคศึกษา 6 มีอายุหลายระดับ แต่ละระดับอายุ มีจำนวนใกล้เคียงกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและลพบุรี มีอาคารอายุมากเป็นจำนวนมากกว่าจังหวัดอื่น จังหวัดอุทัยธานีมีอาคารสร้างใหม่มากกว่าจังหวัดอื่น

ตาราง 13. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารเรียน จำแนกตามสภาพ
ของอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพอาคารเรียน			
	ควรรีบบลูกใหม่	ควรร่อมแซม	พอใช้ได้	เรียนร่อยคลี่
ลพบุรี	1	3	3	2
พระนครศรีอยุธยา	6	2	7	6
อ่างทอง	2	3	1	6
สิงห์บุรี	4	—	2	4
ชัยนาท	3	2	2	5
สระบุรี	2	3	2	3
อุทัยธานี	2	3	1	5
จำนวน	20	16	18	29
รวม				
%	24.09	19.28	21.69	34.94

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ (57%) อยู่ในสภาพเรียนร่อยคลี่ และพอใช้ได้ ส่วนอีก 43% มีสภาพไม่ดีควรรีบบลูกใหม่หรือซ่อมแซม ตัวเลขนี้แสดงว่าอาคารเรียนในภาคศึกษา 6 มีสภาพน่าห่วงใยและควรปรับปรุงเป็นอันมาก โดยเฉพาะในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสิงห์บุรี

ตาราง 14. แสดงสัญลักษณ์ของห้องเรียนในอาคารเรียน จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ค่ารายเฉลี่ยสัญลักษณ์ของอาคารเรียน
ลพบุรี	2.433
พระนครศรีอยุธยา	2.386
อ่างทอง	2.441
สิงห์บุรี	2.309
ชัยนาท	2.628
สระบุรี	2.384
อุทัยธานี	2.311
รวม	2.414

หมายเหตุ

- ค่าน้ำหนัก 1. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเทอากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่น หรือควันรบกวนเสมอ
2. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศพลใช้ได้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนเป็นบางครั้ง
3. หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงสว่างพอเพียง การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนเลย
- การคิดค่าเฉลี่ย * ถือว่าทุก ๆ ลักษณะ คือ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ เสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนมีความสำคัญเท่ากัน

จากตารางนี้ แสดงว่าสัญลักษณ์ของห้องเรียนในภาคศึกษา 6 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ (2.41) และสัญลักษณ์ของอาคารเรียนทุกจังหวัด มีพิสัยค่ารายเฉลี่ยระหว่าง 2.31 - 2.63 นับว่าใกล้เคียงกัน

ตาราง 15. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามสาขาวิชา และรายจังหวัด

จังหวัด	วิทยาศาสตร์		สังคมศึกษา		ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		ภาษาอังกฤษ		ศิลปศึกษา	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
ลพบุรี	4	1	4	1	3	2	1	4	2	2	1	4
พระนครศรีอยุธยา	10	6	6	10	2	4	2	11	2	14	3	13
อ่างทอง	4	2	1	5	1	5	-	6	1	5	1	5
สิงห์บุรี	4	3	1	6	-	7	-	7	-	7	2	5
ชัยนาท	2	5	-	5	-	7	-	7	-	7	2	5
สระบุรี	6	2	4	4	2	6	1	7	2	6	2	6
อุทัยธานี	3	1	1	3	1	3	-	4	1	3	1	3
จำนวน	33	20	17	36	9	44	4	49	8	15	12	41
รวม												
%	62.26	38.74	32.07	67.93	16.98	83.02	7.55	92.45	15.09	84.91	22.64	77.36

จากการางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (62 %) มีห้องวิทยาศาสตร์ รองลงมาคือห้องสังคมศึกษาและศิลปศึกษา (32 % และ 23 %) ตามลำดับ

จังหวัดที่จัดว่ามีห้องวิทยาศาสตร์เกือบทุกโรงเรียนได้แก่ลพบุรีและอุทัยธานี ส่วนจังหวัดที่ขาดเป็นอันมาก ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุงเป็นการด่วน คือ ชัยนาท พระนครศรีอยุธยาและสิงห์บุรีตามลำดับ

ส่วนห้องเฉพาะวิชาอื่นๆ ปรากฏว่า จังหวัดชัยนาทยังไม่มีห้องสังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ จังหวัดสิงห์บุรีไม่มีห้องภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ จังหวัดอ่างทองและอุทัยธานี ไม่มีห้องวิทยาศาสตร์ หากได้แก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนอาคารเรียนและห้องเรียนแล้ว น่าจะแก้ปัญหการขาดแคลนห้องเฉพาะวิชาด้วย

ตาราง 16. แสดงสัญลักษณ์ของห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ค่ารายเฉลี่ยสัญลักษณ์ของห้องเฉพาะวิชา					
	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	ภาษาอังกฤษ	ศิลปะศึกษา
ลพบุรี	1.961	2.619	2.433	2.466	2.664	2.390
พระนครศรีอยุธยา	2.303	2.585	2.881	2.710	2.492	2.463
อ่างทอง	2.416	2.708	2.601	—	2.551	2.421
สิงห์บุรี	2.509	2.474	—	—	—	2.539
ชัยนาท	2.733	—	—	—	—	2.717
สระบุรี	2.317	2.140	2.638	2.593	2.387	2.364
อุทัยธานี	2.162	2.000	2.000	—	2.443	2.000
ค่ารายเฉลี่ย รวมทั้งภาค	2.347	2.424	2.519	2.593	2.515	2.417

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนัก * เช่นเดียวกับตาราง 14

คิดค่ารายเฉลี่ย * เช่นเดียวกับตาราง 14

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดลพบุรีมีสัญลักษณ์ของห้องสังคมศึกษาและภาษาอังกฤษ ดี ห้องอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีห้องสังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ มีสัญลักษณ์ดี ห้องอื่น ๆ พอใช้ได้

จังหวัดอ่างทอง มีห้องสังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีสุขลักษณะดี
ห้องอื่น ๆ พอใช้ได้

จังหวัดสิงห์บุรี มีสุขลักษณะของห้องวิทยาศาสตร์ และห้องศิลปศึกษาคดี
ห้องอื่น ๆ พอใช้ได้

จังหวัดชัยนาท ห้องเฉพาะวิชาที่มีอยู่ทั้งสองห้อง คือ วิทยาศาสตร์ และ
ศิลปศึกษา มีสุขลักษณะดี

จังหวัดสระบุรี มีห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ มีสุขลักษณะดี นอกจากนั้น
พอใช้ได้

จังหวัดอุทัยธานี ห้องเฉพาะวิชาทุกห้อง มีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้
สุขลักษณะของห้องเฉพาะวิชาในภาคศึกษานี้ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

(การรายเฉลี่ย มีพิสัย 2.35 - 2.59)

ตาราง 17. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่บ่หริกไม่มี
อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ และ คหกรรมศิลป์ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทโรงเรียน			
	ไม่มี อาคารใดเลย	มีแต่อาคาร อุตสาหกรรม ๗	มีแต่อาคาร คหกรรม ๗	มีทั้ง ๒ อาคาร
สพบุรี	2	1	—	2
พระนครศรีอยุธยา	9	5	—	4
อ่างทอง	4	—	1	1
สิงห์บุรี	4	1	2	—
ชัยนาท	6	—	1	—
สระบุรี	3	1	2	2
อุทัยธานี	2	1	—	1
จำนวน	30	7	6	10
รวม	56.60	13.21	11.32	16.87

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (57%) ยังไม่มีอาคาร -
อุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ควรพิจารณา

จังหวัดที่ขาดมากที่สุด คือ จังหวัดชัยนาท อ่างทอง และพระนครศรีอยุธยา
ตามลำดับ

ตาราง 18. แสดงลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
แจกแจงตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		ลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมมาและคหกรรมมา				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ฉะบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—	1
พระนครศรีอยุธยา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	4	3	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	3	1	—
อ่างทอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2	—
สิงห์บุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	1	—
ชัยนาท	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
สระบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	1	1
อุทัยธานี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	จำนวน	—	10	6	1
				53.82	35.29	5.88
	คหกรรมศิลป์	จำนวน	—	9	5	2
				56.25	31.25	12.25

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าทั้งอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่กว่าครึ่งหนึ่งเป็นอาคารไม้ ที่เหลือเป็นอาคารตึกครึ่งไม้และตึก ไม้มีอาคารชั่วคราวหรือกึ่งถาวรด้วย แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ที่มีอยู่แล้วในภาคศึกษานี้เป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น

ตาราง 19. แล่งการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
จำแนกตามช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		อายุของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์				
		ไม่ถึงปี	1-5ปี	6-10ปี	11-15ปี	16ปีขึ้นไป
ลพบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	2	-	1	-
	คหกรรมศิลป์	-	1	-	-	1
พระนครศรีอยุธยา	อุตสาหกรรมศิลป์	-	6	-	1	-
	คหกรรมศิลป์	-	4	-	-	-
อ่างทอง	อุตสาหกรรมศิลป์	-	1	-	-	-
	คหกรรมศิลป์	-	2	-	-	-
สิงห์บุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	1	-	-	-
	คหกรรมศิลป์	-	2	-	-	-
ชัยนาท	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	-	-	-
	คหกรรมศิลป์	-	1	-	-	-
สระบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	3	-	-	-
	คหกรรมศิลป์	1	3	-	-	-
อุทัยธานี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	2	-	-	-
	คหกรรมศิลป์	-	-	1	-	-
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน	-	15	-	2	-
	คหกรรมศิลป์ จำนวน	-	88.23	-	11.76	-
	อุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน	1	13	1	-	1
	คหกรรมศิลป์ จำนวน	6.25	81.25	6.25	-	6.25

จากการางนี้ ช้ให้เห็นว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์เกือบทั้งหมด (๘๘%) มีอายุระหว่าง 1 – 5 ปี

อาคารคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (๘๖%) มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีเพียงอาคารเดียวเท่านั้น คือในจังหวัดลพบุรีที่มีอายุเกิน 16 ปี แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ในภาคศึกษา 6 เกือบทั้งหมดเป็นอาคารสร้างใหม่

ตาราง 20 แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์			
		ควรปรับปรุงใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เริ่มบร่อยคิ
ลพบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	1	—	—	2
	คหกรรมศิลป์	1	—	—	1
พระนครศรีอยุธยา	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	1	5
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	4
อ่างทอง	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2
สิงห์บุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	2
ชัยนาท	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	—	1
สระบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	3	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	2
อุทัยธานี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์ จำนวน	1	2	—	10
	อุตสาหกรรมศิลป์ %	5.88	11.76	23.52	58.82
	คหกรรมศิลป์ จำนวน	1	—	3	12
	คหกรรมศิลป์ %	6.25	—	18.75	75.00

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (๘๒%) มีสภาพพอใช้ได้ และเรียบร้อยดี มีประมาณ 15 % ที่ยังต้องการการปรับปรุง
 อาคารคหกรรมศิลป์ เกือบทั้งหมด (94%) มีสภาพใช้การได้ดี
 แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ในภาคศึกษานี้ ส่วนใหญ่มีสภาพ
 น่าพอใจ ที่ต้องการปรับปรุงมากที่สุดคือที่จังหวัดลพบุรี

ตาราง 21. แสดงสัญลักษณ์ของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ค่ารายเฉลี่ยสัญลักษณ์อาคาร	
	อุตสาหกรรมศิลป์	คหกรรมศิลป์
ลพบุรี	2.413	2.331
พระนครศรีอยุธยา	2.591	2.376
อ่างทอง	2.674	2.424
สิงห์บุรี	3.000	2.500
ชัยนาท	—	2.673
สระบุรี	2.448	2.501
อุทัยธานี	2.752	2.672
ค่ารายเฉลี่ยรวมทั้งภาค	2.655	2.528

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนัก * เช่นเดียวกับตาราง 14

การคิดค่ารายเฉลี่ย ** เช่นเดียวกับตาราง 14

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี และอุทัยธานี มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ที่มีสัญลักษณ์ดี ส่วนจังหวัดอื่นอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้

จังหวัดสิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี และอุทัยธานี มีอาคารคหกรรมศิลป์ที่มีสัญลักษณ์ดี จังหวัดอื่นอยู่ในเกณฑ์พอใช้

ค่ารายเฉลี่ยทั้งภาค อาคารสองประเภทนี้มีสัญลักษณ์ดี (ค่ารายเฉลี่ย 2.66 และ 2.53) ยังไม่ต้องการปรับปรุง

ตาราง 22. แสดงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหาร หอประชุม
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียนที่ ไม่มีโรงอาหาร หอประชุม	โรงเรียนที่ มีแต่ โรงอาหาร	โรงเรียนที่ มีแต่ หอประชุม	โรงเรียนที่ มีโรงอาหาร หอประชุม	โรงเรียนที่มี อาคารแบบ รวมกัน
ลพบุรี	1	1	2	1	—
พระนครศรีอยุธยา	3	—	1	1	6
อ่างทอง	2	—	—	—	4
สิงห์บุรี	3	1	—	—	3
ชัยนาท	2	1	—	—	4
สระบุรี	1	2	—	—	5
อุทัยธานี	—	1	1	—	2
รวม	17	6	4	2	24
จำนวน	32.07	11.32	7.55	3.77	45.23
%					

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (45 %) มีอาคารโรงอาหาร หอประชุม
แบบรวมกัน มีอีกประมาณ 1 ใน 4 ที่มีอาคารแบบแยกกัน มีโรงเรียนอีก 1 ใน 3 ที่
ยังไม่มีอาคารโรงอาหารและหอประชุม ที่ขาดมากได้แก่โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
และสิงห์บุรี

จากตัวเลขในตารางนี้ ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 6 ยังต้องการอาคาร
โรงอาหารและหอประชุมอีกเป็นจำนวนมาก

ตาราง 23. แสดงความถี่ของจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม
จำแนกตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		ลักษณะของอาคาร				
		ศาลาวัค	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
ลพบุรี	โรงอาหาร	-	-	1	1	-
	หอประชุม	-	-	-	-	2
	แบบรวม	-	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	โรงอาหาร	-	-	-	-	1
	หอประชุม	-	-	1	-	1
	แบบรวม	-	-	3	2	1
อ่างทอง	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	1	3	-
สิงห์บุรี	โรงอาหาร	-	1	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	1	2	-
ชัยนาท	โรงอาหาร	-	-	1	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	2	2	-
สระบุรี	โรงอาหาร	-	-	2	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	3	-	1

ตาราง 23 (ต่อ)

จังหวัดและประเภทอาคาร		ลักษณะของอาคาร				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
อุทัยธานี	โรงอาหาร	—	—	1	—	—
	หอประชุม	—	—	1	—	—
	แบบรวม	—	—	2	—	—
รวม	โรงอาหาร	จำนวน	1	5	1	1
			12.50	62.50	12.50	12.50
	หอประชุม	จำนวน	—	2	—	3
			—	40.00	—	60.00
	แบบรวม	จำนวน	1	12	9	2
			4.16	50.00	37.50	8.33

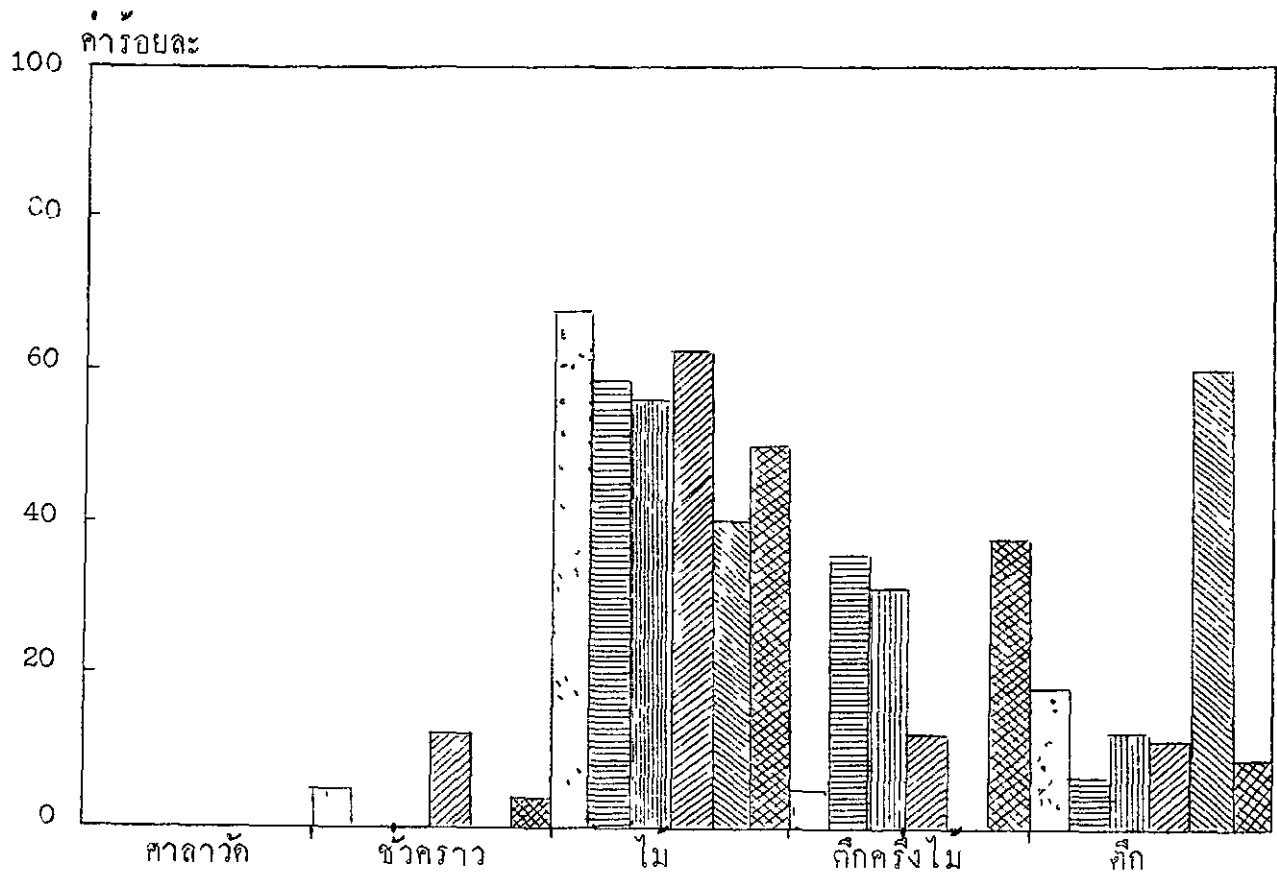
จากตารางนี้ แสดงว่าโรงอาหารส่วนใหญ่ (63 %) เป็นอาคารไม้ หอประชุมส่วนใหญ่ (60 %) เป็นตึก และอาคารแบบรวมกัน ส่วนใหญ่ (50 %) เป็นอาคารไม้

โรงอาหารในภาคศึกษา 6 มีอาคารชั่วคราวอยู่เพียงหลังเดียวในจังหวัดสิงห์บุรี นับว่าน้อยมาก

หอประชุม เป็นอาคารถาวรทั้งสิ้น

โรงอาหารและหอประชุมแบบรวมกัน มีอาคารชั่วคราว 1 หลังในจังหวัดสระบุรี นอกจากนั้นเป็นอาคารถาวร

แสดงว่าอาคารโรงอาหาร หอประชุมในภาคศึกษานี้มีอาคารถาวรเกือบทั้งหมด



อาคารเรียน



อาคารอุตสาหกรรมศิลป์



อาคารคหกรรมศิลป์



โรงอาหาร



หอประชุม



โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ที่มา

ตาราง 11, 10 และ 23

ภาพ 1. กราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะ

อาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
โรงอาหาร หอประชุมและโรงอาหาร
หอประชุมแบบรวมกัน

ตาราง 24 แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารโรงอาหาร หอประชุม
จำแนกตามช่วงอายุ เป็นรายจังหวัด

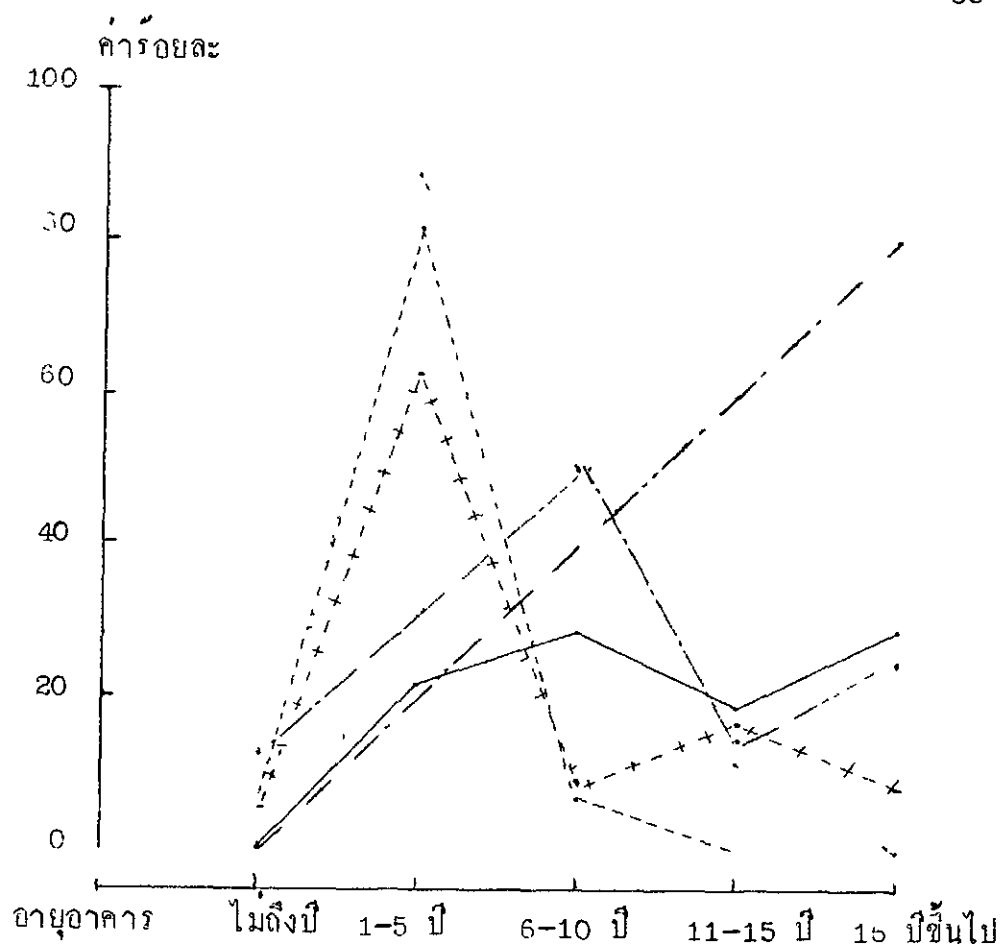
จังหวัดและประเภทอาคาร		อายุของอาคาร				
		ไม่ถึงปี	1-5ปี	6-10ปี	11-15ปี	16ปีขึ้นไป
ลพบุรี	โรงอาหาร	-	-	-	1	1
	หอประชุม	-	-	-	-	2
	แบบรวม	-	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	โรงอาหาร	-	-	1	-	-
	หอประชุม	-	1	-	-	1
	แบบรวม	-	4	-	-	2
อ่างทอง	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	3	1	-	-
สิงห์บุรี	โรงอาหาร	-	-	1	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	1	1	-
ชัยนาท	โรงอาหาร	1	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	1	2	-	1	-
สระบุรี	โรงอาหาร	-	-	2	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	4	-	1	-

ตาราง 24. (ต่อ)

จังหวัดและประเภทอาคาร		อายุของอาคาร				
		ไม่ถึงปี	1 -5ปี	6-10ปี	11-15ปี	16 ปีขึ้นไป
อุทัยธานี	โรงอาหาร	-	-	-	-	1
	หอประชุม	-	-	-	-	1
	แบบรวม	-	1	-	1	-
รวม	จำนวน	1	-	4	1	2
	โรงอาหาร %	12.50		50.00	12.50	25.00
	จำนวน		1			4
	หอประชุม %	-	20.00	-	-	80.00
	จำนวน	1	15	2	4	2
	แบบรวม %	4.15	62.50	8.33	16.66	8.33

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงอาหารส่วนใหญ่ (63 %) มีอายุไม่เกิน 10 ปี หอประชุมส่วนใหญ่ (80 %) มีอายุ 16 ปีขึ้นไป โรงอาหารและหอประชุมแบบรวมกันส่วนใหญ่ (75 %) มีอายุไม่เกิน 10 ปี

ในจังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยาและอุทัยธานีมีอาคารอายุเกิน 16 ปี ในจังหวัดอื่นมีอาคารอายุไม่เกิน 15 ปี แสดงว่าอาคารโรงอาหารหอประชุมในภาคศึกษา 6 ส่วนใหญ่เป็นอาคารใหม่



- อาครเรียน
 - - - - - อาครอุตสาหกรรมศิลป์
 - - - - - อาครคหกรรมศิลป์
 - . - . - . โรงอาหาร
 - - - - - หอประชุม
 - + - + - + - โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ที่มา ตาราง 12. 19 และ 24

ภาพ 2. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาครเรียน อาครอุตสาหกรรมศิลป์
คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 25. แสดงสภาพโรงอาหาร หอประชุม จำแนกตามรายจังหวัด

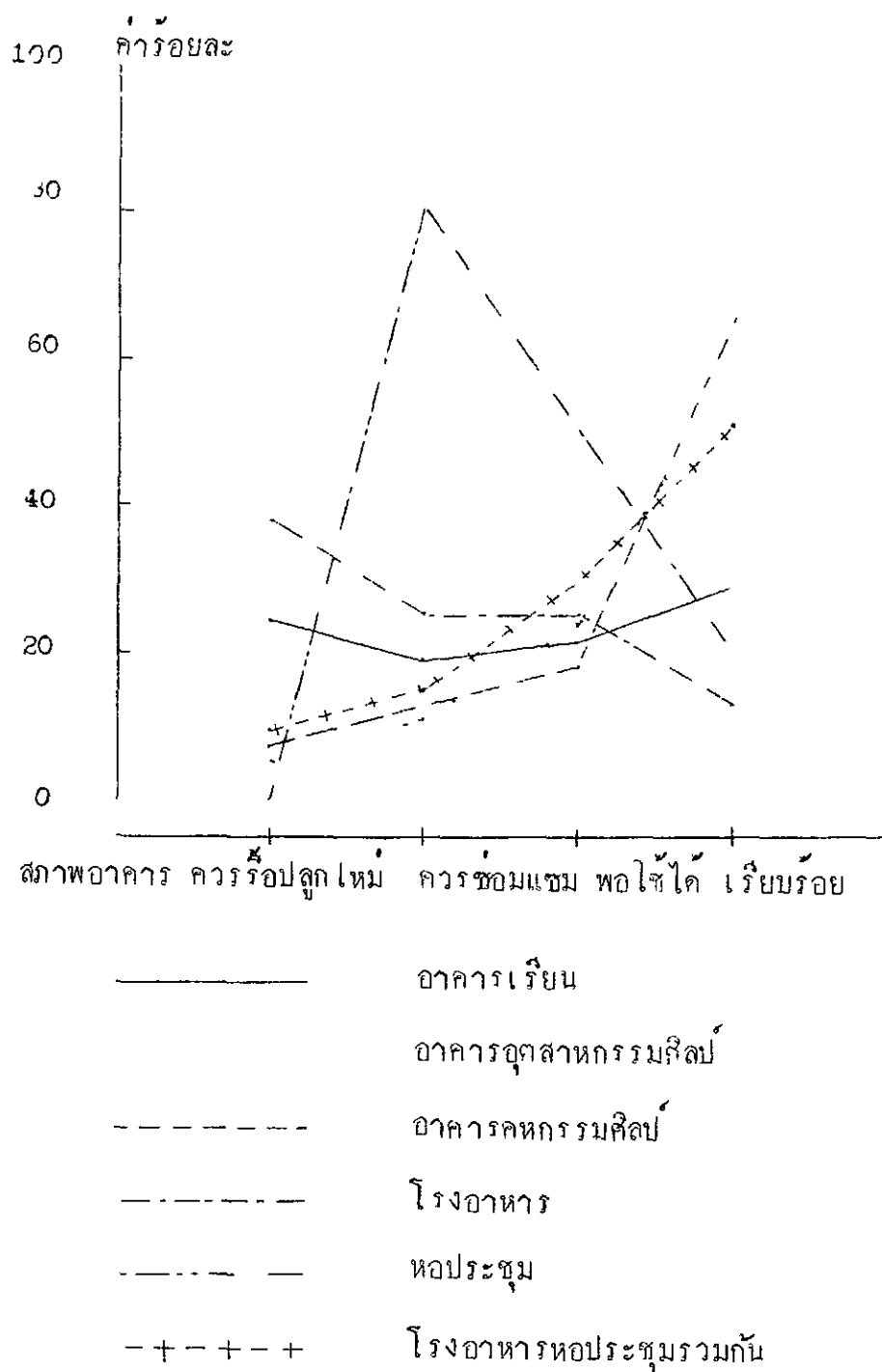
จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพโรงอาหาร หอประชุม			
		ควรรื้อ, ปลูกใหม่	ควร ซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยก็
ลพบุรี	โรงอาหาร	1	1	-	-
	หอประชุม	-	2	-	-
	แบบรวม	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	โรงอาหาร	-	-	-	1
	หอประชุม	-	1	-	1
	แบบรวม	1	-	2	3
อ่างทอง	โรงอาหาร	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	-	3
สิงห์บุรี	โรงอาหาร	1	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-
	แบบรวม	-	-	2	1
ชัยนาท	โรงอาหาร	-	-	1	-
	หอประชุม	-	-	-	-
	แบบรวม	1	-	1	2
สระบุรี	โรงอาหาร	-	1	1	-
	หอประชุม	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	2	2

ตาราง 25. (ต่อ)

จังหวัดและประเภทอาคาร		สภาพโรงอาหาร หอประชุม			
		ควรรื้อ ปลูกใหม่	ควร ซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยแล้ว
อุทัยธานี	โรงอาหาร	1	-	-	-
	หอประชุม	-	1	-	-
	แบบรวม	-	1	-	1
รวม	จำนวน	3	2	2	1
	%	37.50	25.00	25.00	12.50
	จำนวน	-	4	-	1
	%	-	80.00	-	20.00
	จำนวน	2	3	7	12
	%	3.33	12.50	29.16	50.00

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงอาหารส่วนใหญ่ (63 %) อยู่ในสภาพไม่ดี ควรซ่อมแซมหรือปลูกใหม่ หอประชุมส่วนใหญ่ (30 %) ควรซ่อมแซม , โรงอาหาร หอประชุมแบบรวมกันส่วนใหญ่ (50 %) อยู่ในสภาพดี

ตัวเลขในตารางนี้ ชี้ชัดว่าอาคารโรงอาหาร และหอประชุมส่วนใหญ่ในภาคศึกษา 6 กำลังอยู่ในสภาพทรุดโทรม ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุง



ที่มา ตาราง 13, 20 และ 25

ภาพ 3. แสดงแผนภาพเปรียบเทียบสภาพอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ตาราง 26. แสดงสุขลักษณะของโรงอาหาร หอประชุม
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ค่ารายเฉลี่ยสุขลักษณะของอาคาร		
	โรงอาหาร	หอประชุม	แบบรวม
ฉะบุรี	2.255	2.331	-
พระนครศรีอยุธยา	2.834	2.676	2.390
อ่างทอง	-	-	2.541
สิงห์บุรี	2.673	-	2.770
ชัยนาท	2.332	-	2.564
สระบุรี	2.424	-	2.703
อุทัยธานี	2.000	2.000	2.421
ค่ารายเฉลี่ยรวมทั้งภาค	2.506	2.333	2.574

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนัก ~ เช่นเดียวกับตาราง 14

การคิดค่ารายเฉลี่ย * เช่นเดียวกับตาราง 14

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารโรงอาหารมีสุขลักษณะน่าพอใจ คือมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น มืดหรือควันรบกวน ค่ารายเฉลี่ยพิสัย 2.00 - 2.83 อาคารหอประชุมมีสุขลักษณะอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ ค่ารายเฉลี่ยพิสัย 2.00 - 2.63 อาคารแบบรวม มีสุขลักษณะดี ค่ารายเฉลี่ยพิสัย 2.39 - 2.70
อาจกล่าวได้ว่า อาคารโรงอาหาร หอประชุม ในภาคศึกษา 6 มีสุขลักษณะน่าพอใจ

ตาราง 27. แสดงจำนวนเฉลี่ยของนักเรียน คอ สวมและที่ปัสสาวะ 1 ที่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทของสวม		
	สวมหญิง	สวมชาย	ที่ปัสสาวะ
ลพบุรี	52	95	91
พระนครศรีอยุธยา	50	59	73
อ่างทอง	42	76	61
สิงห์บุรี	64	84	94
ชัยนาท	36	86	50
สระบุรี	59	77	80
อุทัยธานี	79	66	144
เฉลี่ยทั้งภาค 1 ที่ คือนักเรียน	51	75	75

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าอัตราเฉลี่ยทั้งภาค สวมหญิง 1 ที่คือนักเรียน 51 คน สวมชายและที่ปัสสาวะ 1 ที่คือนักเรียน 75 คน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้เฝ้าระวังกำหนดว่า สวมนักเรียนหญิง 1 ที่คือนักเรียน 40 คน และสวมชาย 1 ที่คือนักเรียน 50 คน แล้ว นับว่าโรงเรียนในภาค 6 ขาดแคลนสวมและที่ปัสสาวะเป็นอันมาก

จำแนกตามรายจังหวัด ปรากฏว่าจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี ขาดสวมชายและที่ปัสสาวะมากที่สุด จังหวัดอุทัยธานี ขาดสวมหญิงและที่ปัสสาวะชายมากที่สุด

ตาราง 28. แสดงลักษณะ ที่ตั้งของสวนและที่ปลั้วสาวะ รวมทั้งภาค

ลักษณะ ที่ตั้ง ของสวนและ ที่ปลั้วสาวะ	จำนวน
ในอาคาร	12 (23.53 %)
กึ่งอาคาร	2 (3.92 %)
นอกอาคาร	37 (72.55 %)
รวม	51 (100.00 %)

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าสวนและที่ปลั้วสาวะส่วนใหญ่ (73 %) อยู่นอกอาคารซึ่งเป็นการเหมาะสมสำหรับโรงเรียนในระดับนี้

ตาราง 29. แสดงชนิดของส้วมที่มีอยู่ในภาคศึกษา 6

ชนิดของส้วม	จำนวน
ส้วมหลุม	1 (1.88 %)
ส้วมซึม	49 (92.45 %)
ส้วมชักโครก	3 (5.67 %)
รวม	53 (100.00 %)

จากตารางนี้ แสดงว่าส้วมส่วนใหญ่ (92 %) เป็นส้วมซึมนับว่าเหมาะสม
 ยังมีส้วมหลุมใช้อยู่อีก 1 โรงเรียนซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะเป็นอย่างมาก

ตาราง 30. แสดงการแจกแจงจำนวนส้มและที่ปลีสวาระ
จำแนกตามสภาพ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทของส้ม		สภาพของส้ม			
		ควรรู้ ปลูกใหม่	ควรร่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยแล้ว
ลพบุรี	ส้มหญิง	7	2	12	5
	ส้มชาย	2	4	9	7
	ที่ปลีสวาระ	1	4	5	13
พระนครศรีอยุธยา	ส้มหญิง	10	9	14	10
	ส้มชาย	2	9	23	12
	ที่ปลีสวาระ	3	5	13	10
อ่างทอง	ส้มหญิง	2	3	6	11
	ส้มชาย	3	2	8	6
	ที่ปลีสวาระ	3	6	10	5
สิงห์บุรี	ส้มหญิง	2	7	4	2
	ส้มชาย	2	2	11	3
	ที่ปลีสวาระ	1	4	4	7
ชัยนาท	ส้มหญิง	2	4	17	±
	ส้มชาย	8	2	8	—
	ที่ปลีสวาระ	3	10	18	—
สระบุรี	ส้มหญิง	8	16	6	1
	ส้มชาย	4	6	13	1
	ที่ปลีสวาระ	3	2	12	6

ตาราง 30. (ต่อ)

จังหวัดและประเภทของส้วม			สภาพของส้วม			
			ควรรีหรือ ปลูกใหม่	ควรรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียนรักยดี
อุทัยธานี	ส้วมหญิง		1	—	5	2
	ส้วมชาย		10	—	1	2
	ที่ปัสสาวะ		—	3	3	—
รวม	ส้วมหญิง	จำนวน	32	41	64	38
		%	18.28	23.42	36.57	21.71
	ส้วมชาย	จำนวน	31	25	78	31
		%	18.78	15.15	47.27	18.78
	ที่ปัสสาวะ	จำนวน	19	34	70	41
		%	11.58	20.73	42.63	25.00

จากข้อมูลในตารางนี้ แสดงว่าส้วมหญิงส่วนใหญ่ (58 %) มีสภาพใช้การได้ต่อไป อีกประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (43 %) อยู่ในสภาพที่ไม่ดี ควรรซ่อมแซมหรือรื้อปลูกใหม่

ส้วมชายส่วนใหญ่ (66 %) มีสภาพดีหรือพอใช้ได้

ที่ปัสสาวะชายส่วนใหญ่ (68 %) อยู่ในสภาพดีหรือใช้การได้ต่อไป อีกประมาณ 1 ใน 3 ต้องการการปรับปรุง

แสดงว่าส้วมและที่ปัสสาวะในภาคศึกษา 6 ประมาณ 32 - 43 % ควรได้รับการปรับปรุงหรือสร้างใหม่ขึ้นแทน

ตาราง 31. แสดงสัญลักษณ์ของส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ค่ารายเฉลี่ยสัญลักษณ์ของส้วม		
	ส้วมหญิง	ส้วมชาย	ที่ปัสสาวะ
ลพบุรี	1.853	1.633	2.259
พระนครศรีอยุธยา	1.904	1.826	1.880
อ่างทอง	2.061	1.944	1.816
สิงห์บุรี	1.562	1.940	1.903
ชัยนาท	1.590	1.681	2.000
สระบุรี	1.098	1.527	1.862
อุทัยธานี	2.052	1.385	1.000
ค่ารายเฉลี่ยรวมทั้งภาค	1.730	1.701	1.814

หมายเหตุ

- คำนำหน้า
- 1 หมายความว่าสกปรก ไม่มีอุปกรณ์ เช่น กระดาษชำระ ที่ล้างมือ
 - 2 หมายความว่าไม่สะอาด อุปกรณ์น้อย
 - 3 หมายความว่าสะอาด มีอุปกรณ์เพียงพอ

จากตารางนี้แสดงให้เห็นว่าสัญลักษณ์ของส้วมทุกประเภทในภาคศึกษานี้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ปาน ๆ กัน

ไม่มีจังหวัดใดมีส้วมที่ถูกสัญลักษณ์เป็นที่น่าพอใจ (พิสัย 1.09 - 2.06)

ส้วมที่มีสัญลักษณ์ไม่ดีควรแก้ไขปรับปรุงเป็นอย่างมากได้แก่ส้วมหญิงจังหวัดสระบุรี ส้วมชายและที่ปัสสาวะของโรงเรียนในจังหวัดอุทัยธานี

ตาราง 32. แสดงจำนวนความถี่ของจำนวนอาคารเรียนที่สามารถดัดแปลง
ห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความถี่ของอาคารที่สามารถดัดแปลงห้องเรียน		
	ไม่ได้เลย	พอทำได้	ทำได้ดี
ลพบุรี	1	5	3
พระนครศรีอยุธยา	2	17	2
อ่างทอง	1	10	1
สิงห์บุรี	3	7	—
ชัยนาท	1	10	1
สระบุรี	2	7	1
อุทัยธานี	5	4	—
รวม	15	60	8
จำนวน			
%	18.07	72.29	9.64

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารเรียนส่วนใหญ่ (82 %) สามารถดัดแปลง
ห้องเรียนใช้ประโยชน์อื่นได้ ยังมีอีกประมาณ 1 ใน 5 ของอาคารทั้งหมดที่ไม่สามารถ
ดัดแปลงห้องได้เลย นับว่าเป็นอาคารที่ไม่เหมาะสมและได้ประโยชน์ใช้สอยน้อย

ตาราง 33. แสดงการแจกแจงความถี่ของอาคารเรียนที่ใช้ห้องเรียน
โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้ห้องเรียนโดยเฉลี่ยใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ลพบุรี	-	-	-	7	2
พระนครศรีอยุธยา	-	-	-	13	8
อ่างทอง	-	1	-	10	1
สิงห์บุรี	-	-	1	7	2
ชัยนาท	-	-	1	9	2
สระบุรี	-	-	1	6	3
อุทัยธานี	-	-	-	5	4
จำนวน		1	3	57	22
รวม	-				
%		1.21	3.61	68.67	26.51

จากตารางนี้ แสดงว่าการใช้ห้องเรียนส่วนใหญ่ (69 %) ใช้วันละ 5 - 6 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย มีอยู่ถึง 27 % ที่ใช้มากกว่า 6 ชั่วโมง มีจำนวนน้อยมากที่ใช้ห้องเรียนไม่เกิน 4 ชั่วโมง นับว่าการใช้ห้องเรียนในภาคศึกษานี้คุ้มค่า

ตาราง 34. แสดงการแจกแจงการใช้ที่เรียนซึ่งมีอยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนด
กับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
จังหวัด	จำนวนเฉลี่ย ของที่เรียน ซึ่งมีอยู่	กำหนดการใช้ ห้องเรียน สูงสุด	จำนวนที่เรียน ซึ่งควรจะใช้ ได้สูงสุด	จำนวนนักเรียน ที่มีอยู่ ในปัจจุบัน	เปอร์เซ็นต์ ของการใช้ ที่เรียน
ลพบุรี	3185	.80	2548	3593	141.01
พระนครศรีอยุธยา	4690	.80	3752	5137	134.22
อ่างทอง	2345	.80	1876	2366	126.12
สิงห์บุรี	2135	.80	1708	2461	144.08
ชัยนาท	2870	.80	2296	2528	110.14
สระบุรี	3395	.80	2716	3654	134.53
อุทัยธานี	1505	.80	1204	1492	123.92
	22125	.80	16100	21225	131.83

หมายเหตุ (2) หมายถึงผลคูณระหว่างจำนวนห้องเรียนกับจำนวนนักเรียน 35 คน

โดยถือว่าห้องเรียนห้องหนึ่ง ๆ ควรจุนักเรียนได้ 35 คน

(3) ถ้ามีที่เรียน 5 ที่ นักเรียนควรใช้ที่เรียนเต็มที่ 4 ที่ทุกชั่วโมง
ตลอดเวลาเรียน

(4) หมายถึงผลคูณของ (2) กับ (3)

(6) หมายถึง (5) คูณกับ 100 ทหารด้วย (4)

จากข้อมูลนี้ ระบุว่าอาคารเรียนในภาคศึกษา 6 ใช้ได้ผลถึง 132 % แสดงว่า
โรงเรียนได้พยายามใช้ห้องเรียนได้เต็มที่ คือสามารถรับนักเรียนได้ห้องละ 40 -- 45 คน

ตาราง 35. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนโรงเรียนที่ใช้ห้องเฉพาะวิชา
โดยเฉลี่ย จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้

ห้องเฉพาะวิชา	การใช้ห้องเฉพาะวิชาโดยเฉลี่ยใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	1 - 2 ชม.	3 - 4 ชม.	5 - 6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
วิทยาศาสตร์	-	4 (12.12%)	21 (63.63%)	8 (24.24%)	-
สังคมศึกษา	-	2 (11.77%)	12 (70.66%)	3 (17.67%)	-
ภาษาไทย	-	1 (11.11%)	3 (33.33%)	5 (55.55%)	-
คณิตศาสตร์	-	1 (25.00%)	2 (50.00%)	-	1 (25.00%)
ภาษาอังกฤษ	-	1 (12.50%)	3 (37.50%)	4 (50.00%)	-
ศิลปะศึกษา	-	2 (16.66%)	7 (58.33%)	2 (16.66%)	1 (8.33%)
จำนวน		11	48	22	2
รวม	๕	13.25	57.83	26.51	2.41

จากตารางนี้ แสดงว่าห้องเฉพาะวิชาส่วนใหญ่ (58 %) ใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย มีห้องภาษาไทยและห้องภาษาอังกฤษที่ใช้วันละ 5 - 6 ชั่วโมงมากกว่าช่วงเวลาอื่น นับว่าการใช้เฉพาะวิชายังมีจำนวนชั่วโมงน้อยไป

เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัดจึงได้แสดงการเปรียบเทียบด้วยแผนภาพไว้ข้างท้ายแล้ว (ภาพ 5)

ตาราง 36. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย

ลักษณะการใช้	อาคารอุตสาหกรรมศิลป์	อาคารคหกรรมศิลป์
เรียนและปฏิบัติการวิชาศิลปปฏิบัติ	17 (58.62 %)	16 (61.54 %)
เรียนวิชาอื่น ๆ	3 (10.34 %)	—
เก็บเครื่องอุปกรณ์	9 (31.03 %)	10 (38.46 %)
รวม	29 * (100.00 %)	26 * (100.00 %)

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ ส่วนใหญ่
นอกจากจะใช้เรียนและปฏิบัติการวิชาศิลปปฏิบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของการใช้อาคารแล้ว
ยังใช้ประโยชน์อื่นได้อีก

ตาราง 37. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และกหกรรมศิลป์โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		การใช้อาคารเฉลี่ยใน 1 วัน				
		ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม	ใช้ 3-4 ชม	ใช้ 5-6 ชม	มากกว่า
ลพบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	2	1	-
	คหกรรมศิลป์	-	-	1	1	-
พระนครศรีอยุธยา	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	1	5	1
	คหกรรมศิลป์	-	-	1	3	-
อ่างทอง	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	-	1	-
	คหกรรมศิลป์	-	-	1	1	-
สิงห์บุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	1	-	-
	คหกรรมศิลป์	-	2	-	-	-
ชัยนาท	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	-	-	-
	คหกรรมศิลป์	-	1	-	-	-
สระบุรี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	1	2	-
	คหกรรมศิลป์	-	-	1	3	-
อุทัยธานี	อุตสาหกรรมศิลป์	-	-	1	1	-
	คหกรรมศิลป์	-	1	-	-	-
รวม	จำนวน	-	-	6	10	1
	%	-	-	35.29	58.82	5.88
	จำนวน	-	4	4	8	-
	%	-	25.00	25.00	50.00	-

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่ (59%, 50%)
ใช้วันละ 5-6 ชั่วโมง นับว่าได้ประโยชน์คุ้มค่า

ตาราง 38. แสดงการแจกแจงความถี่การใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม
จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย

ลักษณะการใช้	โรงอาหาร	หอประชุม	โรงอาหาร รวม หอประชุม
รับประทานอาหาร	8 (34.78 %)	3 (18.75 %)	24 (28.57 %)
เรียน	4 (17.39 %)	4 (25.00 %)	16 (19.05 %)
ประชุม	4 (17.39 %)	5 (31.25 %)	24 (28.57 %)
จัดกิจกรรม	7 (30.43 %)	4 (25.00 %)	20 (23.81 %)
รวม	23* (100.00 %)	16 (100.00 %)	39* (100.00 %)

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางนี้ แสดงว่าอาคารโรงอาหารส่วนใหญ่ (35 %) ใช้รับประทานอาหาร
อาหารและรองลงมา (30 %) ใช้จัดกิจกรรม

หอประชุมส่วนใหญ่ (31 %) ใช้ประชุม รองลงมาใช้เรียนและจัดกิจกรรม
อาคารที่เป็นโรงอาหารและหอประชุมรวมกัน ส่วนใหญ่ใช้รับประทานอาหารและ
ประชุม (29 %) , รองลงมาใช้จัดกิจกรรม

นับว่าอาคารโรงอาหาร หอประชุมในภาคศึกษา 6 เป็นอาคารอเนกประสงค์

ตาราง 3๘. แสดงการแจกแจงความถี่ของการใช้อาคารโรงอาหาร หอประชุม โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		การใช้โรงอาหาร หอประชุม เฉลี่ยใน 1 วัน				
		ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
ลพบุรี	โรงอาหาร	-	1	1	-	-
	หอประชุม	-	1	-	1	-
	แบบรวม	-	-	-	-	-
พระนครศรีอยุธยา	โรงอาหาร	-	-	1	-	-
	หอประชุม	-	-	1	1	-
	แบบรวม	-	2	1	2	1
อ่างทอง	โรงอาหาร	-	-	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	2	1	-
สิงห์บุรี	โรงอาหาร	-	1	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	2	-	-
ชัยนาท	โรงอาหาร	-	1	-	-	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	2	2	-	-
สระบุรี	โรงอาหาร	-	1	-	1	-
	หอประชุม	-	-	-	-	-
	แบบรวม	-	1	2	2	-

ตาราง 39. (ต่อ)

จังหวัดและประเภทอาคาร			การใช้โรงอาหาร หอประชุม เฉลี่ยใน 1 วัน				
			ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ชม.	ใช้ 3-4 ชม.	ใช้ 5-6 ชม.	มากกว่า 6 ชม.
อุทัยธานี	โรงอาหาร		-	1	-	-	-
	หอประชุม		-	1	-	-	-
	แบบรวม		-	1	1	-	-
รวม	โรงอาหาร	จำนวน	-	5	2	1	-
		%	-	62.50	25.00	12.50	-
	หอประชุม	จำนวน	-	2	1	2	-
		%	-	40.00	20.00	40.00	-
	แบบรวม	จำนวน	-	8	10	5	1
		%	-	33.33	41.66	20.00	4.15

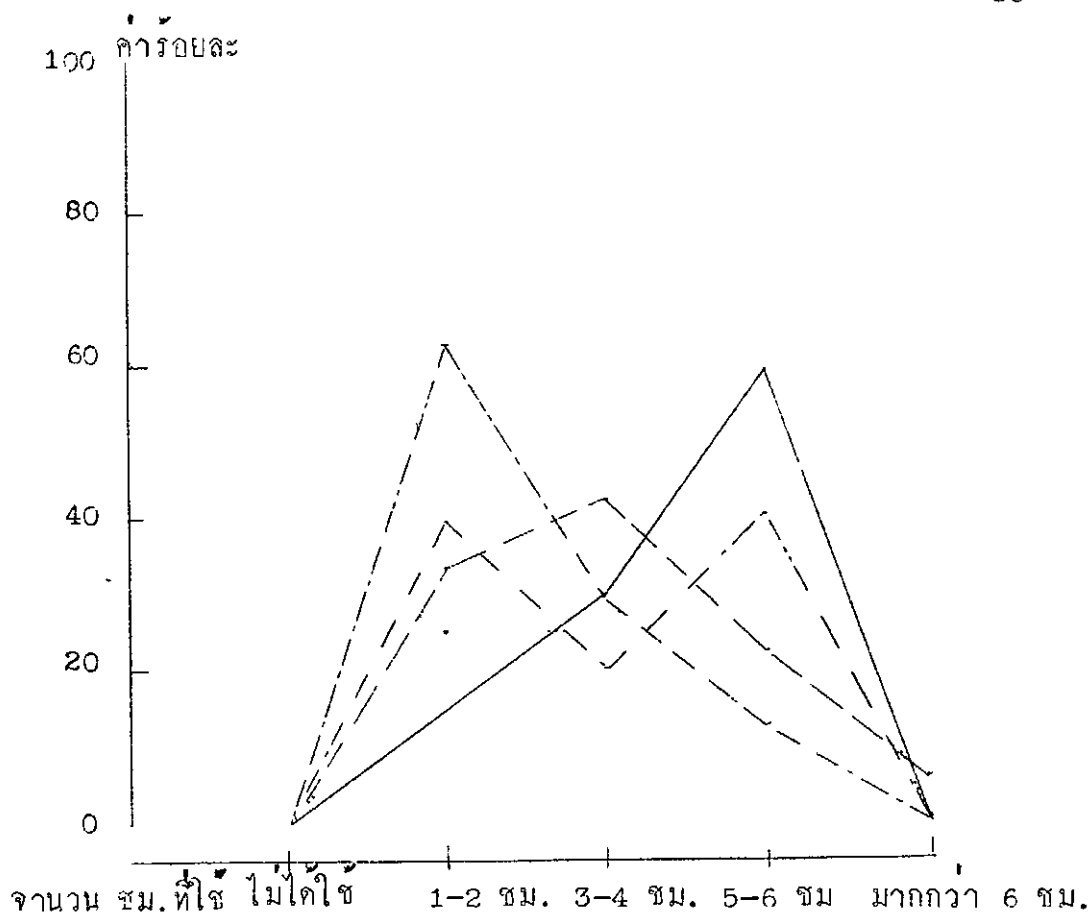
จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าโรงอาหาร ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่

(63 %)

หอประชุม ใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง และ 5 - 6 ชั่วโมง เท่า ๆ กัน (40 %)

โรงอาหารกับหอประชุมรวมกันในอาคารเดียว ส่วนใหญ่ 42 % ใช้วันละ 3 - 4 ชั่วโมง

จากตัวเลขในตารางนี้ อาจวิเคราะห์ได้ว่า อาคารโรงอาหารใช้ประโยชน์ในวงเวลาน้อยกว่าอาคารหอประชุมและอาคารแบบรวม ฉะนั้น การสร้างโรงอาหารหอประชุมเป็นแบบรวมย่อมได้ผลดีและใช้คุ้มค่ามากกว่าสร้างแยกกัน



- อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
 - - - - - อาคารคหกรรมศิลป์
 - . - . - . - โรงอาหาร
 - - - - - หอประชุม
 — — — — — โรงอาหารหอประชุมรวมกัน

ที่มา ตาราง 37 และ 39

ภาพ 4. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์
โรงอาหาร หอประชุมและโรงอาหารหอประชุมแบบรวม

ตาราง 40. แสดงการแจกแจงจำนวนห้องสมุด เกี่ยวกับความสะดวก
ในการเข้าไปใช้ของครูและนักเรียน จำแนกตามระดับความสะดวก

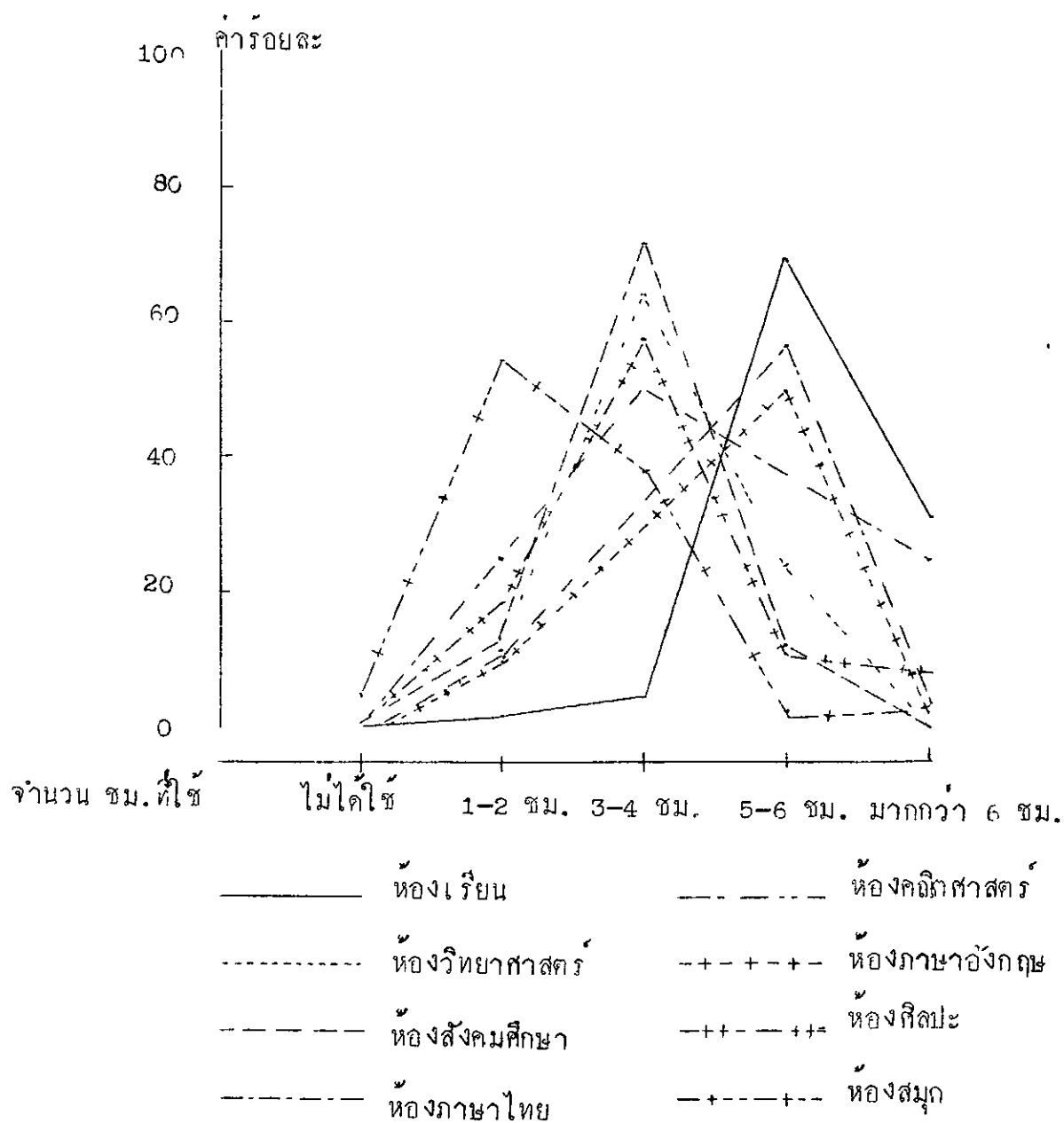
จังหวัด	ความสะดวกในการใช้ห้องสมุด		
	ไม่สะดวก	ปานกลาง	สะดวก
ลพบุรี	—	2	3
พระนครศรีอยุธยา	—	2	10
อ่างทอง	—	—	5
สิงห์บุรี	—	1	6
ชัยนาท	—	1	4
สระบุรี	—	—	6
อุทัยธานี	—	—	3
จำนวน		6	37
รวม	—	13.95	86.05

จากตารางนี้ แสดงว่าห้องสมุดทั้งหมดตั้งอยู่ในที่สะดวกแก่ครูและนักเรียนในการ
เข้ามาใช้ นับว่าการจัดห้องสมุดของโรงเรียนในภาคศึกษา 6 ถูกต้องตามหลักการแล้ว

ตาราง 41. แสดงความถี่ของจำนวนห้องสมุด จำแนกตามความจุ้นักเรียน
ที่ใช้พร้อมกัน แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดของห้องสมุดตามความจุ้นักเรียนที่ใช้พร้อมกัน				
	น้อยกว่า 25 คน	25-50 คน	51-75 คน	76-100 คน	มากกว่า 100 คน
ลพบุรี	1	3	—	—	1
พระนครศรีอยุธยา	6	6	—	—	—
อ่างทอง	—	4	1	—	—
สิงห์บุรี	2	4	1	—	—
ชัยนาท	1	3	1	—	—
สระบุรี	—	6	—	—	—
อุทัยธานี	1	1	1	—	—
จำนวน	11	27	4	—	1
รวม	25.53	62.79	9.30	—	2.32

จากตารางนี้ แสดงว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ (88 %) มีขนาดที่นักเรียนสามารถ
เข้าไปใช้ได้พร้อมกันคราวละไม่เกิน 50 คน มีเพียง 12 % เท่านั้นที่จุ้นักเรียนเกินกว่า
50 คน แสดงว่าห้องสมุดส่วนใหญ่มีขนาดเท่า ๆ กับห้องเรียนธรรมดาหรือกว้างกว่าเพียง
เล็กน้อยเท่านั้น นับว่ามีขนาดแคบเกินไป



ที่มา ตาราง 33, 35 และ 42

ภาพ 5. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ และห้องสมุดโดยเฉลี่ยใน 1 วัน

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่มจากการศึกษาแบบสอบถามของครูใหญ่ปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง 43. แสดงการแจกแจงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่			
	ภารโรงน้อย	ปลวกมาก	ไม่มีเงินซ่อมแซม	ไม่มีรั้ว
ลพบุรี	5	1	1	3
พระนครศรีอยุธยา	10	3	4	13
อ่างทอง	4	—	2	4
สิงห์บุรี	3	1	2	4
ชัยนาท	4	3	2	7
สระบุรี	4	4	4	5
อุทัยธานี	4	—	2	3
รวม	34	17	17	39
จำนวน %	31.78	15.89	15.89	36.45

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าปัญหาสำคัญที่สุด (36 %) คือ ไม่มีรั้ว
รองลงมา (32 %) คือ มีภารโรงน้อย ส่วนปัญหาเรื่องมีปลวกมากและไม่มีเงิน
ซ่อมแซมอาคารสถานที่ มีเท่า ๆ กัน

ตาราง 14. แสดงลำดับความต้องการอาคารเพิ่ม จำแนกตามประเภทอาคาร
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อาคารที่ต้องการ													
	อาคารเรียน		โรงฝึกงาน		โรงอาหาร หอประชุม		บ้านพักครู ภารโรง		ส้วม		หอสมุด		โรงพลศึกษา	
	จำนวน	น.น.	จำนวน	น.น.	จำนวน	น.น.	จำนวน	น.น.	จำนวน	น.น.	จำนวน	น.น.	จำนวน	น.น.
ลพบุรี	5	53.00	1	42.40	3	31.30	5	53.00	2	21.20	1	10.60	-	-
พระนครศรีอยุธยา	11	36.44	14	46.37	9	29.81	13	43.06	3	9.93	2	6.62	1	3.31
อ่างทอง	4	35.33	5	44.17	3	26.50	4	35.33	3	26.50	-	-	1	8.83
สิงห์บุรี	6	45.43	5	37.86	3	22.71	5	37.86	5	37.86	-	-	-	-
ชัยนาท	5	37.86	4	30.29	3	22.71	6	45.43	5	37.86	1	7.57	-	-
สระบุรี	7	46.38	5	33.13	4	26.50	6	39.75	3	19.33	1	6.63	1	6.63
อุทัยธานี	3	39.75	3	39.75	2	26.50	4	53.00	2	26.50	-	-	1	13.25
รวม	41		40		27		43		23		5		4	

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนัก (น.น.) ความต้องการอาคาร เท่ากับจำนวนโรงเรียนที่ต้องการอาคารเพิ่ม
คูณกับจำนวนโรงเรียนทั้งภาคหารด้วยจำนวนโรงเรียนทั้งจังหวัด

จากตารางนี้ แสดงว่าจังหวัดที่ต้องการอาคารเรียนสูงสุด คือ ลพบุรี (น.น.53.00)

จังหวัดที่ต้องการโรงฝึกงานมากที่สุด คือ พระนครศรีอยุธยา (น.น. 1๙.37)

จังหวัดที่ต้องการโรงอาหาร หอประชุม มากที่สุด คือ ลพบุรี (น.น. 51.60)

จังหวัดที่ต้องการบ้านพักครู บ้านพักภารโรงมากที่สุด คือ ลพบุรี และ อุทัยธานี

(น.น. 53.00)

จังหวัดที่ต้องการส้วมมากที่สุด คือ สิงห์บุรี และ ชัยนาท (น.น. 37.86)

จังหวัดที่ต้องการหอสมุดมากที่สุด คือ ลพบุรี (น.น. 10.60)

จังหวัดที่ต้องการโรงพลศึกษามากที่สุด คือ อุทัยธานี (น.น. 13.25)

จากข้อมูลนี้ ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดลพบุรี มีความจำเป็นต้องการเพิ่มอาคาร-
เรียน และบ้านพักครูมากที่สุด

อาคารที่โรงเรียนทั่ว ๆ ไปต้องการมาก ได้แก่ อาคารเรียน บ้านพักครู
โรงฝึกงาน โรงอาหาร หอประชุม และ ส้วมตามลำดับ ข้อมูลนี้อาจนำมาประกอบการ
พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารให้แก่โรงเรียนในภาคศึกษา ๘ ได้

กำลังครู

1. ผลการวิเคราะห์จำนวนครู วุฒิ และประสบการณ์ของครู

จากการศึกษาแบบสอบถามของครูและครูใหญ่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 45. แสดงจำนวนครู จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการ
และเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุ		อายุราชการ		เงินเดือน		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปี ขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400 2750 บาท	2900 บาท ขึ้นไป
ลพบุรี	70	37	100	57	148	9	67	90	96	60	1
พระนครศรีอยุธยา	81	102	142	41	153	25	64	119	64	117	2
อ่างทอง	52	37	73	16	69	20	21	68	38	50	1
สิงห์บุรี	54	31	68	17	75	10	35	50	54	31	—
ชัยนาท	43	49	78	14	88	4	38	54	53	39	—
สระบุรี	65	61	97	29	116	10	53	73	79	45	2
อุทัยธานี	25	32	45	12	54	3	26	31	39	18	—
จำนวน	390	399	603	186	708	81	304	485	423	360	6
%	49.43	50.57	76.43	23.57	89.73	10.27	33.53	61.47	53.49	45.61	0.90

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายและครูหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุไม่เกิน 40 ปี มีมากกว่าครูอายุ 41 ปีขึ้นไปเป็นจำนวนมาก ครูใหม่มีจำนวนน้อยกว่าครูเก่า ครูเงินเดือนน้อยมีมากที่สุด ครูเงินเดือนปานกลาง มีจำนวนรองลงไปและครูเงินเดือนสูงมีน้อยมาก

จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า ครูวุฒิต่ำมีมาก และครูส่วนใหญ่ (90 %) มีอายุไม่เกิน 40 ปี

ตาราง 46. แสดงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่ เป็น
ครูใหญ่และอัตราเงินเดือน แยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพศ		วุฒิ		อายุ		เป็นครูใหญ่		เงินเดือน		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรีขึ้นไป	ไม่เกิน 40 ปี	41 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป	ไม่เกิน 1300 บาท	1400 - 2750 บาท	2900 ขึ้นไป
ลพบุรี	5	-	2	3	2	3	2	3	-	2	3
พระนครศรีอยุธยา	14	2	11	5	6	10	3	8	1	10	5
อ่างทอง	5	1	5	1	-	6	2	4	-	1	2
สิงห์บุรี	6	1	4	3	3	4	4	3	-	5	2
ชัยนาท	6	1	3	4	2	5	2	5	1	4	2
สระบุรี	6	2	5	3	3	5	2	6	-	6	2
อุทัยธานี	2	2	3	1	2	2	2	2	1	2	1
จำนวน	44	9	33	20	13	35	22	31	3	33	17
รวม	23.02	16.00	22.63	7.74	33.96	66.04	41.51	53.49	5.66	22.26	32.07

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ชายมีมากกว่าหญิงเป็นอันมาก มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มากกว่าวุฒิสูง ในด้านอายุ กลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไปมีมากกว่ากลุ่มอายุต่ำประมาณ 2 เท่า ครูใหญ่เก่ามีมากกว่าครูใหญ่ใหม่และส่วนใหญ่มีอัตราเงินเดือนในช่วง 1400 - 2750 บาท

ตัวเลขในตารางนี้ ชี้ให้เห็นว่า ครูใหญ่วุฒิสูงยังมีน้อย ครูใหญ่ใหม่มีมากถึง 42 % มีแนวโน้มว่าได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนเป็นจำนวนมากในระยะนี้

ตาราง 47. แสดงระดับความสนใจในการแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะ
ของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสนใจแสวงหาความรู้ของครู					
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ลพบุรี	1	10	75	57	14	
พระนครศรีอยุธยา	-	3	37	77	16	
อ่างทอง	1	4	44	30	2	
สิงห์บุรี	-	3	43	34	5	
ชัยนาท	-	9	45	34	4	
สระบุรี	1	16	59	46	4	
อุทัยธานี	2	3	37	9	6	
รวม	จำนวน	5	46	390	295	51
	%	0.63	6.03	49.43	37.39	6.46

จากตารางนี้แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (๖3 %) สนใจแสวงหาความรู้ นับว่าก็
แต่อีกจำนวนหนึ่ง ประมาณ 7 % สนใจน้อยหรือน้อยที่สุดซึ่งไม่ใช่ทัศนคติของครู ควร
จะได้รับการปรับปรุง

ตาราง 43. แสดงระดับความสนใจแสวงหาความรู้ของครูในทัศนะของครูใหญ่

	ลักษณะความสนใจแสวงหาความรู้ของครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	-	3	30	18	2
%	-	5.66	56.60	33.96	3.77

จากตารางนี้ แสดงว่าตามทัศนะของครูใหญ่ ครูส่วนใหญ่ (94 %) สนใจแสวงหาความรู้ และยังมีอีก 6 % ที่ขาดความสนใจ ตัวเลขในตาราง 46 และ 47 ยืนยันตรงกันว่า ครู 6 - 7 % ควรได้รับการส่งเสริมค่านี้อย่างแน่นอน

ตาราง 45. แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรม ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ จำแนกตามระดับการได้เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ไม่เคย	เคย	เคยอบรมและนำความรู้มาใช้				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ลพบุรี	40	117	5	2	40	60	10
พระนครศรีอยุธยา	65	122	5	2	37	65	9
อ่างทอง	20	63	-	7	30	24	7
สิงห์บุรี	26	62	1	4	27	21	9
ชัยนาท	22	70	1	3	37	17	6
สระบุรี	31	89	-	7	43	35	4
อุทัยธานี	20	37	1	4	17	9	6
จำนวน	224	565	13	34	231	236	51
รวม							
%	28.39	71.61	2.30	6.02	40.33	41.77	๘.๐3

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (75%) เคยเข้ารับการอบรมและผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ (92 %) ได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน นับว่าการอบรมที่ทางราชการจัดขึ้นมีผลต่อการเรียนการสอน

ตาราง 50. แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และการนำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับการนำมาใช้

	ไม่เคย	เคย	เคยอบรมและนำความรู้มาใช้				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	23	30		1	8	16	5
%	43.40	56.60	—	3.33	26.67	53.33	16.67

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ส่วนมาก (57 %) เคยเข้ารับการอบรม และผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ (97 %) นำความรู้จากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน ซึ่งชี้ว่าการอบรมส่งผลดีถึงการบริหารโรงเรียนอย่างแท้จริง แต่จำนวนครูใหญ่ที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมมีจำนวนมากเกือบเท่ากับกลุ่มที่เคยรับการอบรมแล้ว

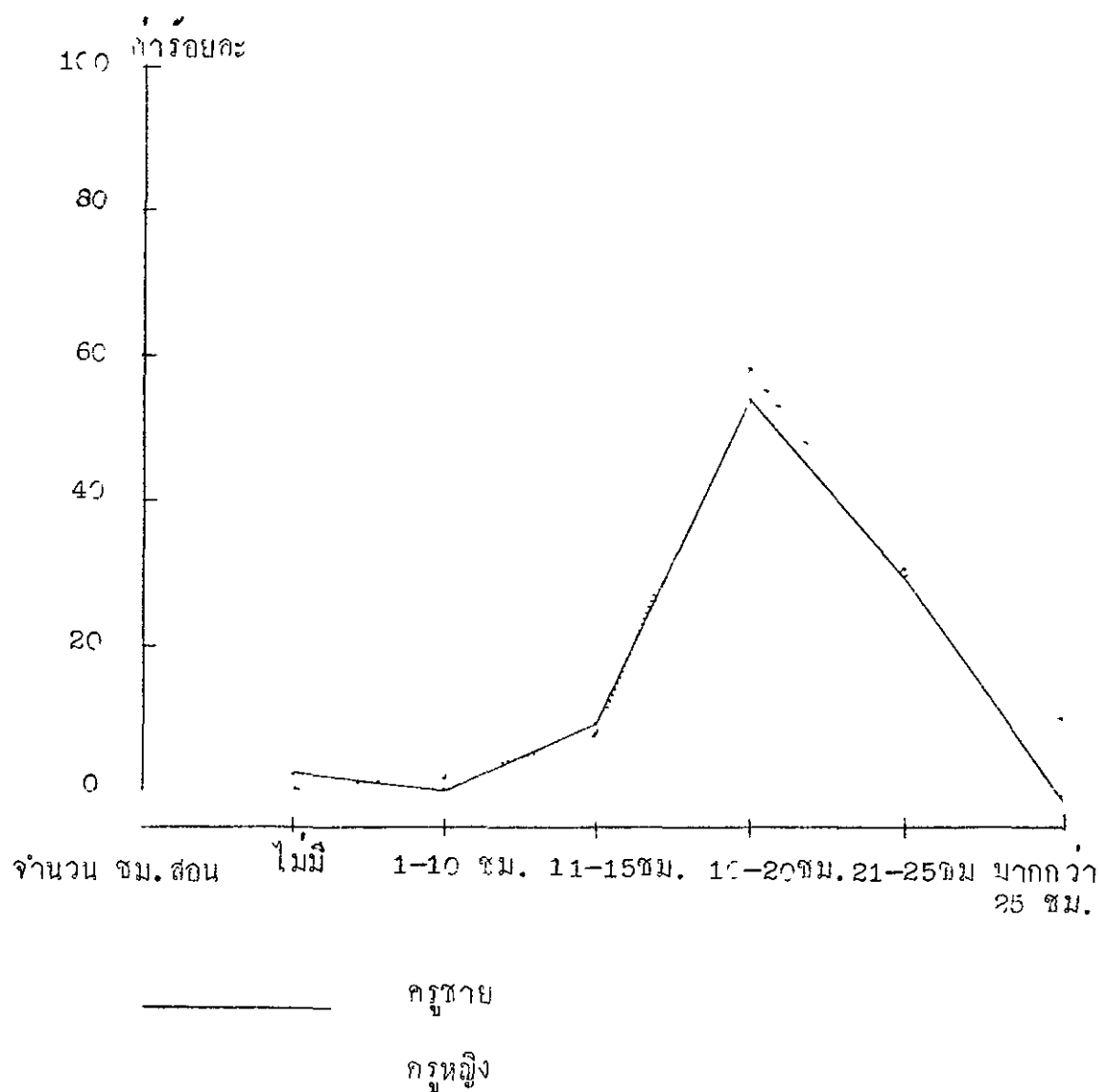
2. ผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู

จากการศึกษาข้อคำตอบในแบบสอบถามของครู และ ครูใหญ่ ปรากฏผล
ดังต่อไปนี้

ตาราง 52. แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ			จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
			ไม่มีสอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ลพบุรี	ชาย		5	2	3	48	11	1
	หญิง		2	—	10	54	27	1
พระนครศรีอยุธยา	ชาย		2	—	16	45	17	1
	หญิง		3	1	11	56	29	2
อ่างทอง	ชาย		—	—	3	31	16	2
	หญิง		—	1	1	22	10	3
สิงห์บุรี	ชาย		—	—	1	26	21	6
	หญิง		—	—	2	16	11	2
ชัยนาท	ชาย		—	—	2	20	20	1
	หญิง		—	1	1	28	19	—
สระบุรี	ชาย		—	—	7	31	23	4
	หญิง		—	2	5	32	21	1
อุทัยธานี	ชาย		—	—	4	12	8	1
	หญิง		—	—	3	15	10	—
รวม	ชาย	จำนวน	7	2	36	213	116	16
		%	1.79	0.51	9.24	54.61	29.74	4.10
	หญิง	จำนวน	5	5	33	227	120	9
		%	1.25	1.25	8.27	56.89	30.07	2.26

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายส่วนใหญ่ (88 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไปใน 1 สัปดาห์ ครูหญิงส่วนใหญ่ (89 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป เปรียบเทียบครูทั้งสองเพศไม่มีข้อแตกต่างกันในจำนวนชั่วโมงสอน แต่ทั้งสองเพศมีครูอีกประมาณ 11 - 12 % ที่มีชั่วโมงสอนน้อยไม่เกิน 15 ชั่วโมง



ที่มา ตาราง 52

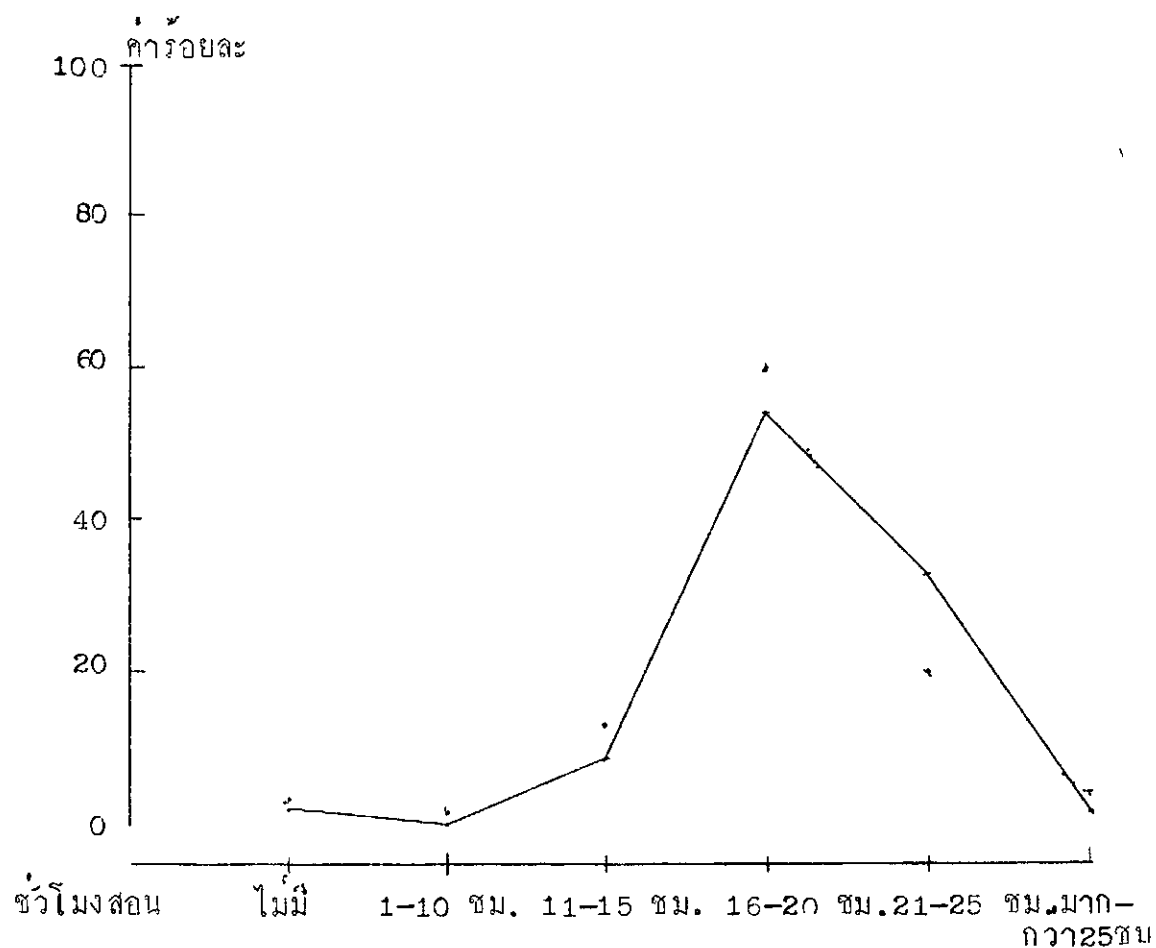
ภาพ 6 เสนภาพเปรียบเทียบชั่วโมงการสอนใน 1 สัปดาห์ของครูชายและครูหญิง

ตาราง 53. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามวุฒิ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้สอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ลพบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	1	8	62	23	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	1	5	40	3	1
พระนครศรีอยุธยา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	-	21	74	11	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	6	27	5	1
อ่างทอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	1	3	43	22	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	1	10	4	1
สิงห์บุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	1	34	28	5
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	2	8	4	3
ชัยนาท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	1	2	42	32	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	1	6	7	-
สระบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	1	8	48	27	3
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	1	4	15	7	2
อุทัยธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	6	24	11	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	1	7	4	-
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	จำนวน	9	4	49	327	17
		%	1.49	0.66	8.13	54.23	32.67
	ปริญญาตรีขึ้นไป	จำนวน	3	3	20	59	8
		%	1.61	1.61	10.76	60.75	4.30

จากตารางนี้ แสดงว่าครูผู้ต่ำกว่าวิทยากรส่วนใหญ่ (90 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูผู้เป็นวิทยากรขึ้นไปส่วนใหญ่ (86 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไปเช่นกัน

จากข้อมูลนี้ แสดงว่าจำนวนชั่วโมงสอนของครูผู้ต่ำและสูงต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเอง



ครูผู้ต่ำกว่าปริญญาดรี

ครูผู้ปริญญาดรีขึ้นไป

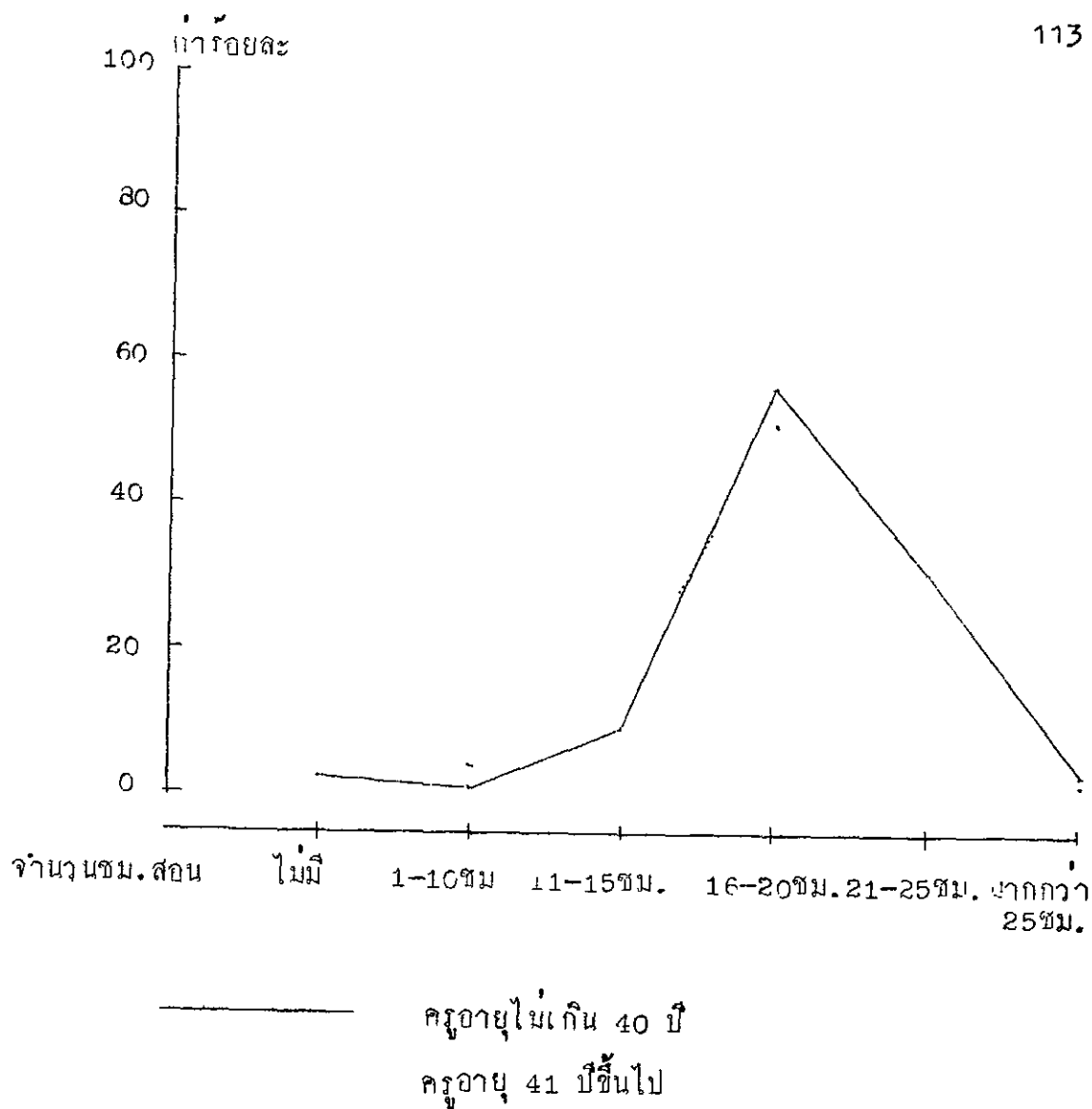
ที่มา ตาราง 53

ภาพ 7. เปรียบเทียบว่าร้อยละของครูผู้ต่ำกว่าปริญญาดรีและครูปริญญาดรีขึ้นไป

ตาราง 54. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามอายุ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่มีสอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ตพบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	5	1	12	99	30	1
	41 ปีขึ้นไป	2	1	1	3	1	1
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 40 ปี	3	1	23	85	45	3
	41 ปีขึ้นไป	2	-	4	16	3	-
อ่างทอง	ไม่เกิน 40 ปี	-	-	2	45	19	3
	41 ปีขึ้นไป	-	1	2	8	7	2
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 40 ปี	-	-	2	36	25	8
	41 ปีขึ้นไป	-	-	1	6	3	-
ชัยนาท	ไม่เกิน 40 ปี	-	-	3	46	58	1
	41 ปีขึ้นไป	-	1	-	2	1	-
สระบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	-	2	10	58	41	5
	41 ปีขึ้นไป	-	-	2	5	3	-
อุทัยธานี	ไม่เกิน 40 ปี	-	-	6	29	13	1
	41 ปีขึ้นไป	-	-	1	2	-	-
รวม	ไม่เกิน 40 ปี จำนวน	8	4	58	398	218	22
	%	1.13	0.56	8.19	56.22	30.79	3.10
	41 ปีขึ้นไป จำนวน	4	3	11	42	18	3
	%	4.94	3.70	13.53	51.85	22.22	3.70

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่ (90 %) มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป ครูอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ (78 %) สอนเกิน 16 ชั่วโมง เปรียบเทียบครูสองกลุ่มนี้แล้ว มีชั่วโมงสอนแตกต่างกัน คือ ครูอายุน้อยมีชั่วโมงสอนมากกว่าครูอายุมาก



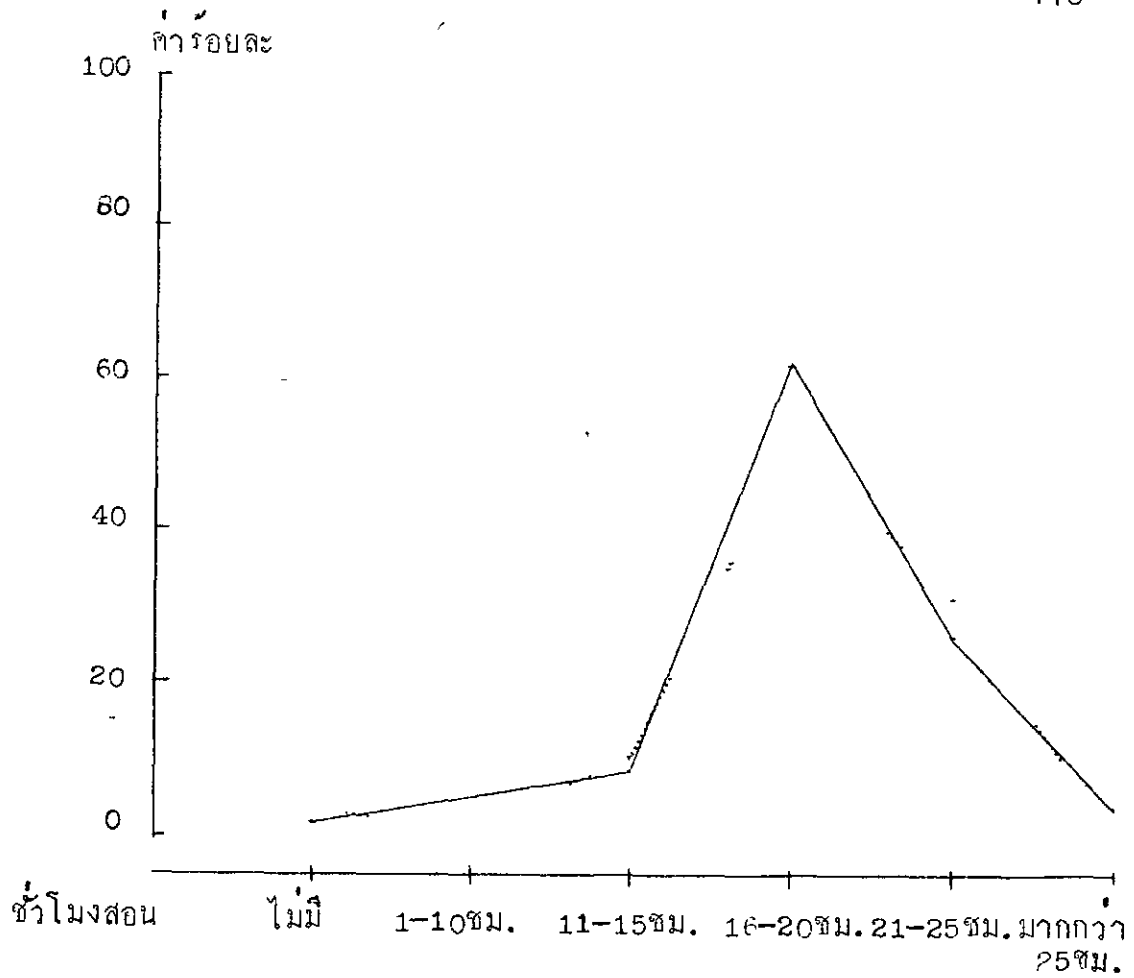
ที่มา ตาราง 54

ภาพ 8. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

ตาราง 55. แสดงชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามอายุราชการ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่มีสอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ลพบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	2	-	2	50	12	1
	6 ปีขึ้นไป	5	2	11	52	19	1
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 5 ปี	1	-	10	37	15	1
	6 ปีขึ้นไป	4	1	17	64	31	2
อ่างทอง	ไม่เกิน 5 ปี	-	-	1	16	4	-
	6 ปีขึ้นไป	-	1	3	37	22	5
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 5 ปี	-	-	-	13	12	5
	6 ปีขึ้นไป	-	-	3	24	20	3
ชัยนาท	ไม่เกิน 5 ปี	-	-	1	13	19	-
	6 ปีขึ้นไป	-	1	2	30	20	1
สระบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	-	-	5	31	14	3
	6 ปีขึ้นไป	-	2	7	32	30	2
อุทัยธานี	ไม่เกิน 5 ปี	-	-	3	16	6	1
	6 ปีขึ้นไป	-	-	4	15	12	-
รวม	จำนวน ไม่เกิน 5 ปี	3	-	22	136	62	11
	%	0.99	-	7.24	61.18	26.97	3.62
	จำนวน 6 ปีขึ้นไป	5	7	47	254	151	14
	%	1.85	1.44	9.69	52.37	31.75	2.89

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหม่ส่วนมาก (๑๒ %) และครูเก่าส่วนมาก (๖๗ %) สอนเกิน 16 ชั่วโมง นับว่า ครู ๒ กลุ่มนี้ มีจำนวนชั่วโมงสอนไม่แตกต่างกันมากนัก



————— ครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี
 . ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 55

ภาพ 9. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโม่งสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป

ตาราง 56. แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครู ใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

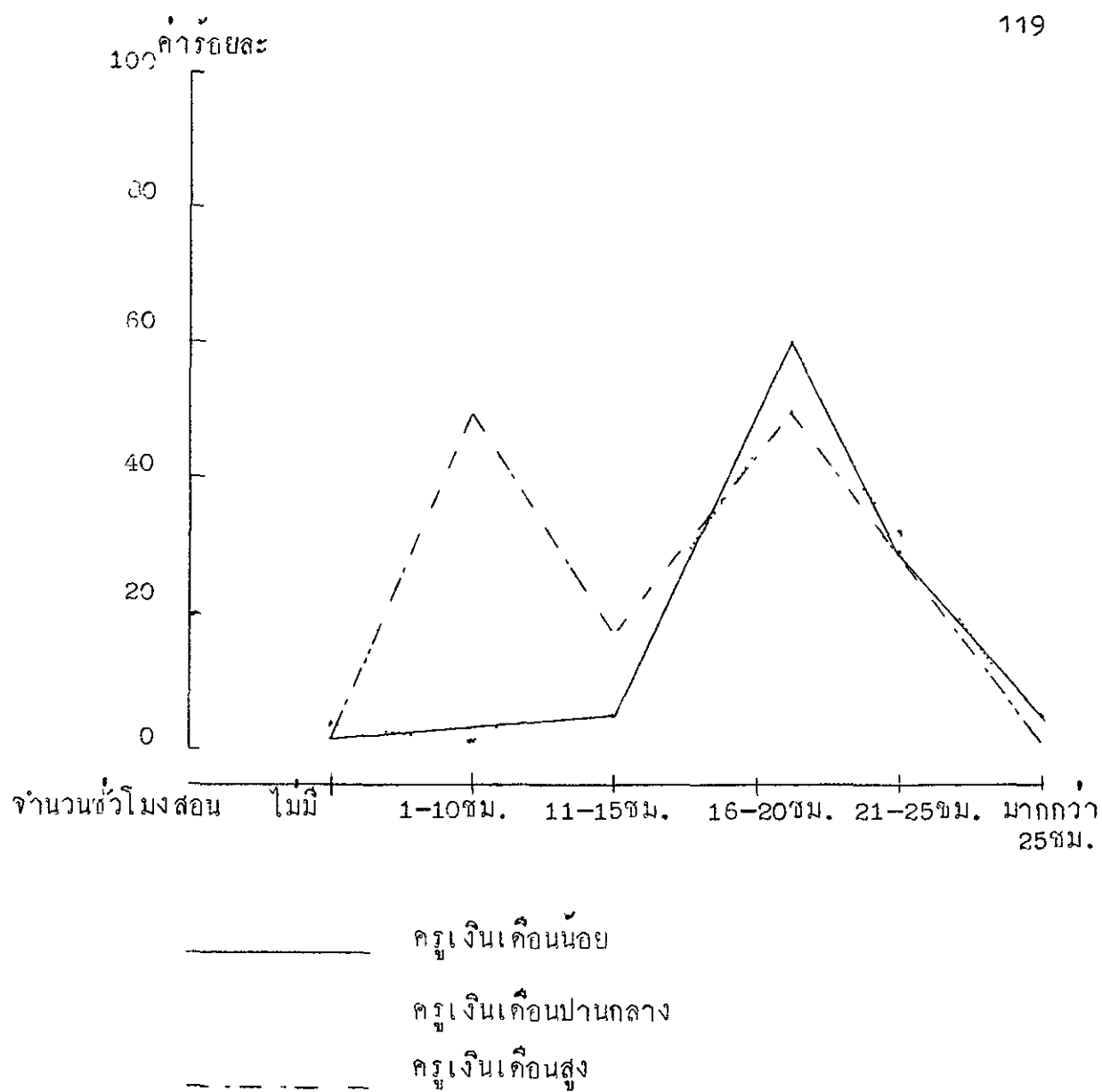
จังหวัด และ เงินเดือน		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้สอน	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25ชม.
ลพบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	3	—	3	67	22	1
	1400-2750 บาท	4	1	10	35	9	1
	2900 บาทขึ้นไป	—	1	—	—	—	—
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 1300 บาท	1	—	0	38	16	1
	1400-2750 บาท	4	—	18	63	30	2
	2900 บาทขึ้นไป	—	1	1	—	—	—
อ่างทอง	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	26	8	3
	1400-2750 บาท	—	1	3	26	16	2
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	1	—	—
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	27	19	8
	1400-2750 บาท	—	—	3	15	15	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
ชัยนาท	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	1	30	21	1
	1400-2750 บาท	—	1	2	18	18	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
สระบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	5	43	28	3
	1400-2750 บาท	—	2	7	18	16	2
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	2	—	—

ตาราง 56. (ต่อ)

จังหวัด และ เงินเดือน		จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
		ไม่ได้สอน	1-10 ชม.	11-15 ชม	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
อุทัยธานี	ไม่เกิน 1300 บาท	-	-	4	22	12	1
	1400-2750 บาท	-	-	3	9	6	-
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-	-
รวม	จำนวน ไม่เกิน 1300 บาท	4	-	22	253	126	16
	%	0.94	-	5.20	59.61	29.79	4.25
	จำนวน 1400-2750 บาท	8	5	46	134	110	2
	%	2.22	1.39	12.78	51.11	30.55	1.94
	จำนวน 2900 บาทขึ้นไป	-	2	1	3	-	-
	%	-	33.33	16.66	50.00	-	-

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีเงินเดือนทั้ง 3 ระดับ ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 16 ชั่วโมงขึ้นไป แตกต่างกันตามจำนวนดังนี้ ครูเงินเดือนน้อยมี 94 % ครูเงินเดือนระดับกลาง มี 64 % ครูเงินเดือนมากมี 50 % จะเห็นว่าครูทั้งสามกลุ่มมีจำนวนชั่วโมงสอนแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

ถ้าพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วจะเห็นว่าอัตราเงินเดือนของครูมีความสัมพันธ์กับจำนวนชั่วโมงสอน



ที่มา ตาราง 56

ภาพ 10. เสนภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีเงินเคือน้อย
เงินเคือนปานกลางและเงินเคือนสูง

ตาราง 57. แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่ ใน 1 สัปดาห์

	จำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มี	1-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	21-25 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
จำนวน	12	21	๙	๘	2	-
%	22.64	3๗.62	16.98	16.๙5	3.77	

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ส่วนมาก (40 %) มีชั่วโมงสอน 1-10 ชั่วโมง ใน 1 สัปดาห์ มีครูใหญ่อีก 37.7 ที่สอนมากกว่านั้น และอีกจำนวนหนึ่ง 23.7 ไม่มี ชั่วโมงสอน นับว่าครูใหญ่ส่วนมากในภาคศึกษา 6 มุ่งงานสอนที่เหมาะสมแล้ว แต่จำนวน 23 % ที่ไม่ได้สอนนั้น เห็นว่ามีมากเกินไป เพราะโรงเรียนที่มีขนาดเล็กครูใหญ่ควรมีชั่วโมงสอนเพื่อช่วยลดงานของครูบ้าง

ตาราง 58. แสดงจำนวนชั่วโมงที่ครูต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้า
และมีปัญหา ใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่สอนซ่อมเสริม					
	ไม่มี	1-5 ชม.	6-10 ชม.	11-15 ชม.	16-20 ชม.	มากกว่า 25 ชม.
ลพบุรี	96	56	4	1	-	-
พระนครศรีอยุธยา	62	102	12	7	-	-
อ่างทอง	48	38	3	-	-	-
สิงห์บุรี	46	36	3	-	-	-
ชัยนาท	15	14	3	-	-	-
สระบุรี	83	39	4	-	-	-
อุทัยธานี	31	23	-	-	-	-
รวม	414	338	29	8	-	-
	จำนวน	414	338	29	8	-
	%	52.47	42.84	3.67	1.01	-

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนมาก(52 %) ไม่มีชั่วโมงสอนซ่อมเสริมและครูอีก 43%
ที่สอนซ่อมเสริม 1 - 5 ชั่วโมง ใน 1 สัปดาห์

จากตัวเลขในตารางนี้จะเห็นว่าครูในภาคศึกษานี้ยังตบตัวที่จะช่วยเหลือนักเรียน
เป็นพิเศษ น้อยไป โดยเฉพาะในจังหวัดลพบุรีและสระบุรี

ตาราง 59. แสดงการทำงานนอกเหนือการสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และ อายุราชการ

ประเภทของงาน	การรายงานผลงานพิเศษของครู					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ธุรการ	1.219	1.236	1.341	1.106	1.190	1.249
ปกครอง	2.631	2.227	2.595	2.311	2.414	2.486
ห้องสมุด	1.032	1.144	1.131	1.098	1.135	1.064
แนะแนว	1.138	1.261	1.104	1.299	1.316	1.068
กิจกรรมนักเรียน	2.166	2.239	2.301	2.077	2.295	2.203
บริการ	1.226	1.304	1.363	1.092	1.219	1.197
ประจำชั้น	2.209	2.163	2.194	2.131	2.080	2.314

หมายเหตุ

- ค่าน้ำหนัก
- | | | |
|---|-------------|--------------------------------|
| 1 | หมายความว่า | ไม่ได้ทำ |
| 2 | หมายความว่า | ทำสัปดาห์ละ 1 - 5 ชั่วโมง |
| 3 | หมายความว่า | ทำสัปดาห์ละ 6 - 10 ชั่วโมง |
| 4 | หมายความว่า | ทำสัปดาห์ละ 11 - 15 ชั่วโมง |
| 5 | หมายความว่า | ทำสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง |
| 6 | หมายความว่า | ทำสัปดาห์ละ มากกว่า 20 ชั่วโมง |

จากตารางนี้ แสดงว่า

ครูชาย ทำงานปกครองมีจำนวนชั่วโมงมากกว่าครูหญิง คือ ครูชายทำ 6 - 10 ชั่วโมง

ครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี ทำงานธุรการมีจำนวนชั่วโมงมากกว่าครูปริญญา คือ ครูผู้ต่ำกว่าทำ 6-10 ชั่วโมง ครูปริญญาทำเพียง 1 - 5 ชั่วโมง

เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูผู้ปริญญาศรีขึ้นไปทำงานพิเศษเกือบทุกประเภทน้อยมาก
ครูผู้ต่ำ (ครูผู้สูง ค่าเฉลี่ยพิสัย 1.09 - 2.31 ครูผู้ต่ำค่าเฉลี่ยพิสัย 1.10 - 2.56)

ตาราง 6๐. แสดงความถี่ของจำนวนครู ที่ประเมินจำนวนนักเรียน
ในแต่ละชั้นที่สอนโดยเฉลี่ย

จังหวัด	จำนวนนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ย				
	น้อยกว่า 20	21-30 คน	31-40 คน	41-50 คน	มากกว่า 50 คน
ลพบุรี	3	16	85	53	—
พระนครศรีอยุธยา	3	13	83	82	2
อ่างทอง	3	5	56	25	—
สิงห์บุรี	—	8	35	42	—
ชัยนาท	—	2	60	30	—
สระบุรี	—	3	77	46	—
อุทัยธานี	—	15	24	17	1
รวม	9	62	420	295	3
จำนวน					
%	1.14	7.86	53.23	37.39	0.38

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (91 %) มีนักเรียนในชั้นโดยเฉลี่ย 31 คนขึ้นไป มีส่วนน้อย ประมาณ 9 % ที่มีนักเรียนไม่เกิน 30 คน ซึ่งนับว่าน้อยเกินไป ทำให้การลงทุนสูง

ตาราง 61. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงความรู้ความสามารถ
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ วุฒิ		ลักษณะ ของวิชาที่สอน		
		ไม่ตรงทั้งหมด	ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง	ตรงทั้งหมด
ลพบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	43	46
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	24	30
พระนครศรีอยุธยา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	61	68
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	21	19
อ่างทอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	32	34
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	8	6
สิงห์บุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	28	34
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	9	7
ชัยนาท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	36	34
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	6	7
สระบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	40	47
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	17	19
อุทัยธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	21	19
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	6	5
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน	60	261	282
	%	9.95	43.28	46.77
	ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน	11	91	84
	%	5.91	48.93	45.16

จากตารางนี้ แสดงว่าครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (47 %) สอนตรงความรู้ความสามารถ และครูผู้ปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่ (49 %) สอนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการแบ่งงานและมอบหมายงานของผู้บริหารโรงเรียนในภาคศึกษานี้ ยังใช้ครูไม่ตรงตามความรู้ความสามารถของครูโดยครั้นัก

ตาราง 62. แสดงปัญหาของครูใหญ่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน

	ปัญหา			
	ไม่มีปัญหา	ครูมีความสามารถ ไม่ตรงวิชาที่สอน	มีครูไม่พอ	ครูไม่จบสอน ในบางวิชา
จำนวน	4	15	25	9
%	7.55	28.31	47.17	16.98

จากตารางนี้ แสดงว่าปัญหาของครูใหญ่ในการจัดครูเข้าสอน ส่วนใหญ่ (47 %) คือมีครูไม่พอ รองลงไปคือ ครูมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอน มีเพียง 8 % เท่านั้น ที่ตอบว่าไม่มีปัญหา ฉะนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า ในด้านการบริหารบุคคลของโรงเรียนในภาคศึกษานี้ ยังมีปัญหาควรแก้ไขเป็นอันมาก

จากตารางนี้ แสดงว่าครูสาขาวิชาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ (15 %) มีไม่พอ คือ ครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษและบรรณารักษ์ ส่วนครูสาขาวิชาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ (21 %) มีเกิน คือครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์

พิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จำนวนครูขาดมีมากกว่าครูเกินเป็นจำนวนมาก การขาดครูของภาคศึกษานี้มีแทบทุกสาขาวิชา และครูเกินความต้องการมีในบางจังหวัด ถ้าหากหาทางใช้ครูที่เกินในจังหวัดหนึ่งไปช่วยสอนอีก จังหวัดหนึ่งซึ่งขาดแคลนก็จะเป็นการกระจายกำลังครูได้มากขึ้น

หมายเหตุ

ข หมายถึง ขาด

ก หมายถึง เกิน

ตาราง 64. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีความต้องการครูเพิ่มอีก จำแนกตาม
จำนวนครูที่ต้องการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความต้องการครูในปีการศึกษานี้				
	เพียงพอแล้ว	1 - 2 คน	3 - 5 คน	6 - 10 คน	มากกว่า 10 คน
ลพบุรี	1	2	1	-	1
พระนครศรีอยุธยา	2	3	10	1	-
อ่างทอง	1	1	4	-	-
สิงห์บุรี	-	2	4	1	-
ชัยนาท	-	2	4	1	-
สระบุรี	1	-	6	-	1
อุทัยธานี	-	1	2	1	-
รวม	5	11	31	4	2
จำนวน %	9.43	20.34	58.49	7.55	3.77

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (70 %) ต้องการครูเพิ่มอีกโรงเรียน-
ละ 3 คนขึ้นไป มีโรงเรียนที่มีครูเพียงพอแล้วมีเพียง 9 % ซึ่งเห็นว่าโรงเรียนเกือบ
ทั้งหมดในภาคศึกษานี้ยังขาดครู

ตาราง 65. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนือการสอนกับความ
ความสามารถของครู จำแนกตามวุฒิเป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ วุฒิ		งานที่ได้รับมอบหมายเหมาะสมกับความสามารรถ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ฉะบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	1	68	23	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	6	4	28	19	—
พระนครศรีอยุธยา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	14	82	35	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	2	19	15	2
อ่างทอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	4	53	11	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	11	4	1
สิงห์บุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	2	43	16	6
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	11	4	1
ชัยนาท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	3	53	18	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	10	2	—
สระบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	9	63	18	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป	11	3	15	—	—
อุทัยธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	3	29	8	2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	—	7	3	—
รวม	จำนวน	19	36	391	129	28
	ต่ำกว่าปริญญาตรี %	3.15	5.97	64.84	21.39	4.64
	จำนวน	24	10	101	47	4
	ปริญญาตรีขึ้นไป %	12.90	5.38	54.30	25.27	2.15

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป (65 % และ 51 %) ทำงานนอกเหนือจากการสอน เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ของคนพอสมควร แต่ครูปริญญาตรีขึ้นไปมีมากกว่าที่ตอบว่า งานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับ ความรู้ความสามารถของตน

จากข้อมูลในตาราง 61 และตาราง 65 แสดงให้เห็นเด่นชัดตรงกันว่า ครูปริญญาตรีขึ้นไปสอนและทำงานอื่น ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตน มากกว่า ครูพิถา

ตาราง ๑6. ตารางแสดงการใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอน เวลาอยู่ที่โรงเรียน
ก่อนโรงเรียนเข้าและหลังโรงเรียนเลิกแล้วของครู จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ใช้เวลาเตรียมเข้าสอน $\bar{X}_1$	ถึงโรงเรียนก่อนเข้า $\bar{X}_2$	กลับจากโรงเรียนหลัง เลิกเรียน $\bar{X}_3$
ลพบุรี	4.12	3.13	3.25
พระนครศรีอยุธยา	4.09	3.16	3.23
อ่างทอง	4.14	2.98	3.34
สิงห์บุรี	4.17	3.17	3.27
ชัยนาท	4.21	3.00	3.35
สระบุรี	4.14	3.14	3.30
อุทัยธานี	4.05	3.19	3.21
รวม	4.133	3.111	3.275

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนัก

- 1 หมายความว่าใช้เวลามากกว่า 15 นาที
- 2 หมายความว่าใช้เวลา 11 - 15 นาที
- 3 หมายความว่าใช้เวลา 6 - 10 นาที
- 4 หมายความว่าใช้เวลา 1 - 5 นาที *
- 5 หมายความว่าเข้าสภานัดที่ *

- 1 ครึ่งเวลาพอดี *
- 2 น้อยกว่า 15 นาที *
- 3 15 - 30 นาที *
- 4 31 - 60 นาที *
- 5 มากกว่า 60 นาที *

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอนเมื่อสัปดาห์ที่แล้วโดยเฉลี่ย 1 - 5 นาที ครูมาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าโดยเฉลี่ย 15 - 30 นาที และครูอยู่ ที่โรงเรียนหลังเวลาเลิกเรียนโดยเฉลี่ย 15 - 30 นาที

พิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ครูในภาคศึกษา 6 มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และอุทิศเวลาให้แก่ราชการอยู่ในเกณฑ์พอใช้

ตาราง ๘7. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครุที่มีวันลาและไม่มีวันลา
จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เพศ			จำนวนวันลา กิจและ ลาป่วย				
			มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
ลพบุรี	ชาย		—	—	3	28	39
	หญิง		3	—	13	37	34
พระนครศรีอยุธยา	ชาย		1	2	19	26	33
	หญิง		7	1	36	37	21
อ่างทอง	ชาย		—	1	1	35	15
	หญิง		—	—	3	17	17
สิงห์บุรี	ชาย		—	—	1	31	22
	หญิง		1	1	—	18	11
ชัยนาท	ชาย		—	—	2	26	15
	หญิง		2	—	1	27	16
สระบุรี	ชาย		—	—	8	38	19
	หญิง		2	2	5	33	14
อุทัยธานี	ชาย		—	—	—	14	11
	หญิง		—	2	1	21	6
รวม	ชาย	จำนวน	1	3	34	198	154
		%	0.25	0.77	8.72	50.77	39.49
	หญิง	จำนวน	15	6	62	195	121
		%	3.76	1.50	15.54	48.87	30.33

จากตารางนี้ แสดงว่า ครูชายและครูหญิงส่วนใหญ่ (51 %, 49 %) มีวันลา 1 - 5 วัน จากการพิจารณาความถี่ของข้อมูล ซึ่งพบว่า ครูหญิงมีวันลามากกว่าครูชาย

ตาราง 68. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครั้งที่ไม่มีวันลา และไม่มีวันลา
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ วุฒิ		จำนวนวันลา กิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
ลพบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	—	11	39	43
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	5	26	25
พระนครศรีอยุธยา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	3	44	45	43
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	11	18	11
อ่างทอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	4	43	26
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	—	9	6
สิงห์บุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	1	1	38	28
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	—	11	5
ชัยนาท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	—	4	46	26
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	2	7	5
สระบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1	10	56	29
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	1	3	20	—
อุทัยธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	2	—	29	14
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	6	5
รวม	จำนวน	12	7	74	296	214
	ต่ำกว่าปริญญาตรี %	1.99	1.16	12.27	49.09	35.49
	จำนวน	4	2	22	97	61
	ปริญญาตรีขึ้นไป %	2.15	1.07	11.33	52.15	32.80

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป
 ส่วนใหญ่ (49 %, 52 %) มีวันลา 1 – 5 วัน การกระจายความถี่ของวันลาของ
 ครูทั้งสองระดับอาจกล่าวได้ว่า วุฒิของครูไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวันลา

ตาราง 69. แสดงการแจกแจงความถี่ของครูที่มีวันลาและไม่มียวันลาจำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ อายุ		จำนวนวันลากิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
ลพบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	3	—	15	60	70
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	5	3
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 40 ปี	4	2	47	57	48
	41 ปีขึ้นไป	4	1	9	6	6
อ่างทอง	ไม่เกิน 40 ปี	—	1	2	37	29
	41 ปีขึ้นไป	—	—	2	15	3
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 40 ปี	1	1	1	43	29
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	6	4
ชัยนาท	ไม่เกิน 40 ปี	2	—	5	50	31
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	3	—
สระบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	2	1	13	69	31
	41 ปีขึ้นไป	—	1	—	7	2
อุทัยธานี	ไม่เกิน 40 ปี	—	1	1	33	19
	41 ปีขึ้นไป	—	1	—	2	—
รวม	จำนวน	12	6	94	349	257
	%	1.69	0.85	11.86	49.29	36.30
	จำนวน	4	3	12	44	18
	%	4.94	3.70	14.81	54.32	22.22

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป
 ส่วนใหญ่ (4๖ %, 54 %) มีวันลา 1 - 5 วัน ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีโอกาส
 ที่จะไม่มีวันลาประมาณ 36 % ส่วนครูอายุ 41 ปีขึ้นไป มีโอกาสที่จะไม่มีวันลา 22 %
 ฉะนั้น ครูอายุมากจึงมีโอกาสมากกว่าครูอายุน้อย

ตาราง 70. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครั้งที่ปีวันลาและไม่มีวันลา
จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ อายุราชการ		จำนวนวันลากิจและ ลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
ลพบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	6	21	40
	6 ปีขึ้นไป	3	—	10	44	33
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 5 ปี	3	1	16	24	20
	6 ปีขึ้นไป	5	2	39	39	34
อ่างทอง	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	—	11	10
	6 ปีขึ้นไป	—	1	4	41	22
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 5 ปี	1	—	—	16	18
	6 ปีขึ้นไป	—	1	1	33	15
ชัยนาท	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	2	15	21
	6 ปีขึ้นไป	2	—	4	38	10
สระบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	—	1	3	32	17
	6 ปีขึ้นไป	2	1	10	44	16
อุทัยธานี	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	—	14	12
	6 ปีขึ้นไป	—	2	1	21	7
รวม	ไม่เกิน 5 ปี จำนวน	4	2	27	133	138
	%	1.51	0.66	3.33	43.75	45.39
	6 ปีขึ้นไป จำนวน	12	7	69	260	137
	%	2.47	1.44	14.23	53.61	28.25

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหม่ส่วนมาก (45 %) ไม่มีวันลา ครูเก่าส่วนมาก (54 %) มีวันลา 1 - 5 วัน จากการพิจารณาข้อมูลนี้พอสรุปได้ว่าอายุราชการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการลาราชการ

ตาราง 71. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีวันลาและไม่มีวันลา
จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เงินเดือน		จำนวนวันลากิจและ ลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
ลพบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	1	—	9	35	51
	1400-2750 บาท	2	—	7	30	21
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	1
	ไม่เกิน 1300 บาท	3	1	17	27	16
พระนครศรีอยุธยา	1400-2750 บาท	5	2	38	35	37
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	1	1
	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	2	21	15
	1400-2750 บาท	—	1	2	30	17
อ่างทอง	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	1	—
	ไม่เกิน 1300 บาท	1	—	—	30	23
	1400-2750 บาท	—	1	1	19	10
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	1	—	4	24	24
	1400-2750 บาท	1	—	2	29	7
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
	ไม่เกิน 1300 บาท	2	2	6	47	22
ชัยนาท	1400-2750 บาท	—	—	7	27	17
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	2	—
สระบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	—	—
	1400-2750 บาท	—	—	—	—	—
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	—	—

ตาราง 71. (ต่อ)

จังหวัด และ เงินเดือน	จำนวนวันลาิจและ ลาป่วย				
	มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
ไม่เกิน 1300 บาท	-	1	-	21	14
อุทัยธานี 1400-2750 บาท	-	1	1	11	5
2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
จำนวน ไม่เกิน 1300 บาท	8	4	38	208	165
%	1.89	0.94	8.98	49.17	39.01
รวม จำนวน 1400-2750 บาท	8	5	58	181	108
%	2.22	1.39	16.11	50.28	30.00
จำนวน 2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	4	2
%	-	-	-	66.67	33.33

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอัตราเงินเดือนทุกระดับส่วนใหญ่ (49 %, 50 %, และ 67 %) มีวันลา 1 - 5 วัน ครูที่มีเงินเดือนระหว่าง 1400 - 2750 บาท มีวันลามากกว่าครูในระดับเงินเดือนอื่น

พิจารณาจากโอกาสที่จะไม่ลาราชการของครูทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ปรากฏว่าอัตราเงินเดือนไม่มีส่วนสัมพันธ์กับวันลาแต่อย่างใด

ตาราง 72. แสดงวันลาของครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ จำแนกตาม เพศ วุฒิ อายุ
จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ และอัตราเงินเดือน

		จำนวนวันลากิจและลาป่วยในภาคต้น				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
เพศ	ชาย	—	—	—	8(18.18%)	36(81.82%)
	หญิง	—	—	—	2(22.22%)	7(77.73%)
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	—	—	5(15.15%)	28(94.85%)
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	5(25.00%)	15(75.00%)
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	—	2(11.11%)	16(88.89%)
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	8(22.86%)	27(77.14%)
	ไม่เกิน 5 ปี	—	—	—	3(13.64%)	19(86.36%)
จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่	6 ปีขึ้นไป	—	—	—	7(22.58%)	24(77.42%)
	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	—	3(100.00%)
	เงินเดือน 1400- 2750 บาท	—	—	—	5(18.18%)	27(81.82%)
	2900 บาท ขึ้นไป	—	—	—	4(23.53%)	13(76.47%)

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่ชายส่วนมาก (82 %) ไม่มีวันลาซึ่งมากกว่าครูใหญ่หญิงที่ไม่มีวันลาเพียง 78 % ครูใหญ่ที่มีวุฒิค่ากว่าปริญญาศรีส่วนมาก (85 %) ไม่มีวันลา ซึ่งมากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

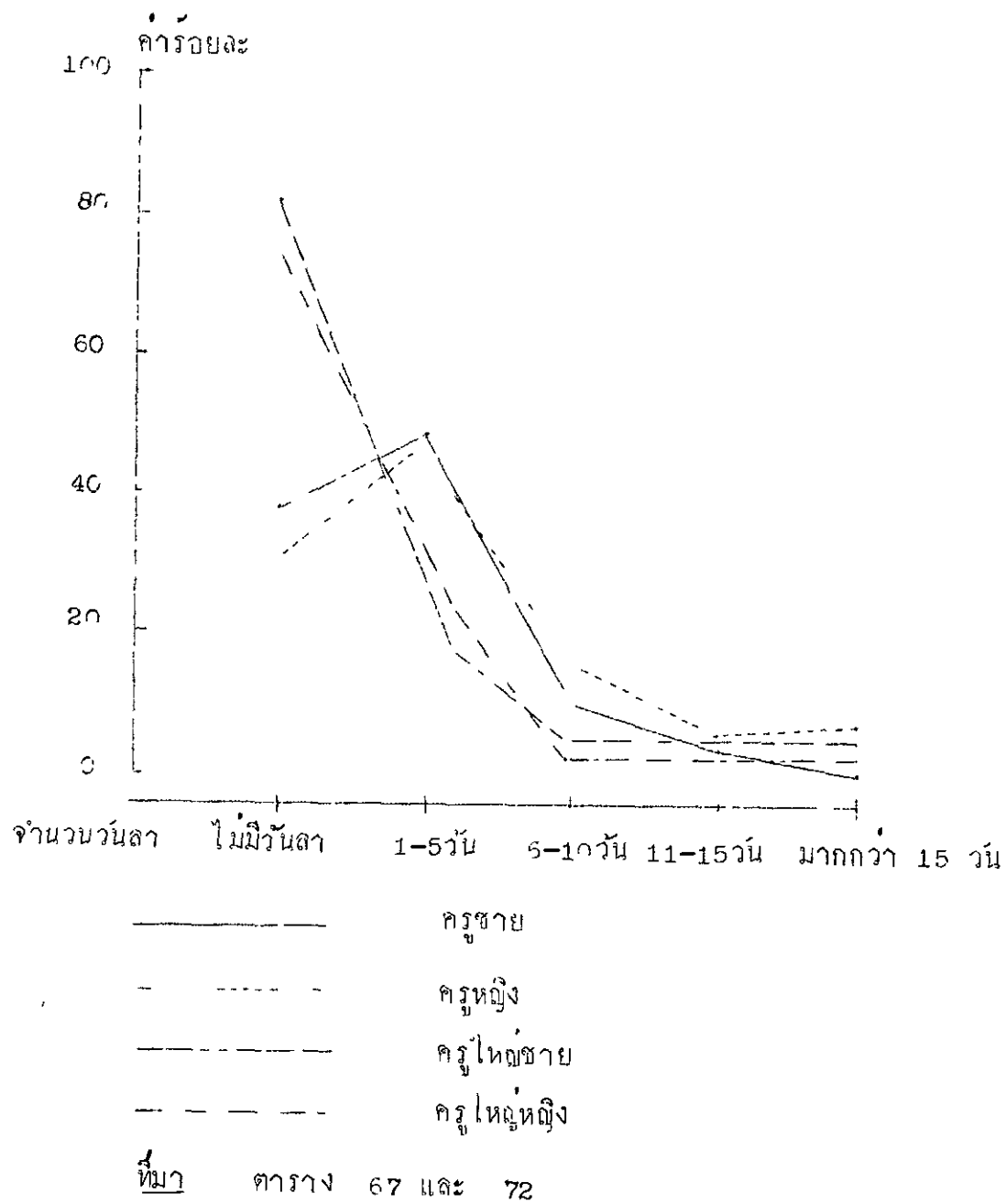
ครูใหญ่ที่อายุไม่เกิน 40 ปีส่วนมาก (89 %) ไม่มีวันลา ส่วนครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปไม่มีวันลาเพียง 77 %

ครูใหญ่เก่าส่วนมาก (86 %) ไม่มีวันลา ครูใหญ่ใหม่ไม่มีวันลาเพียง 77 %

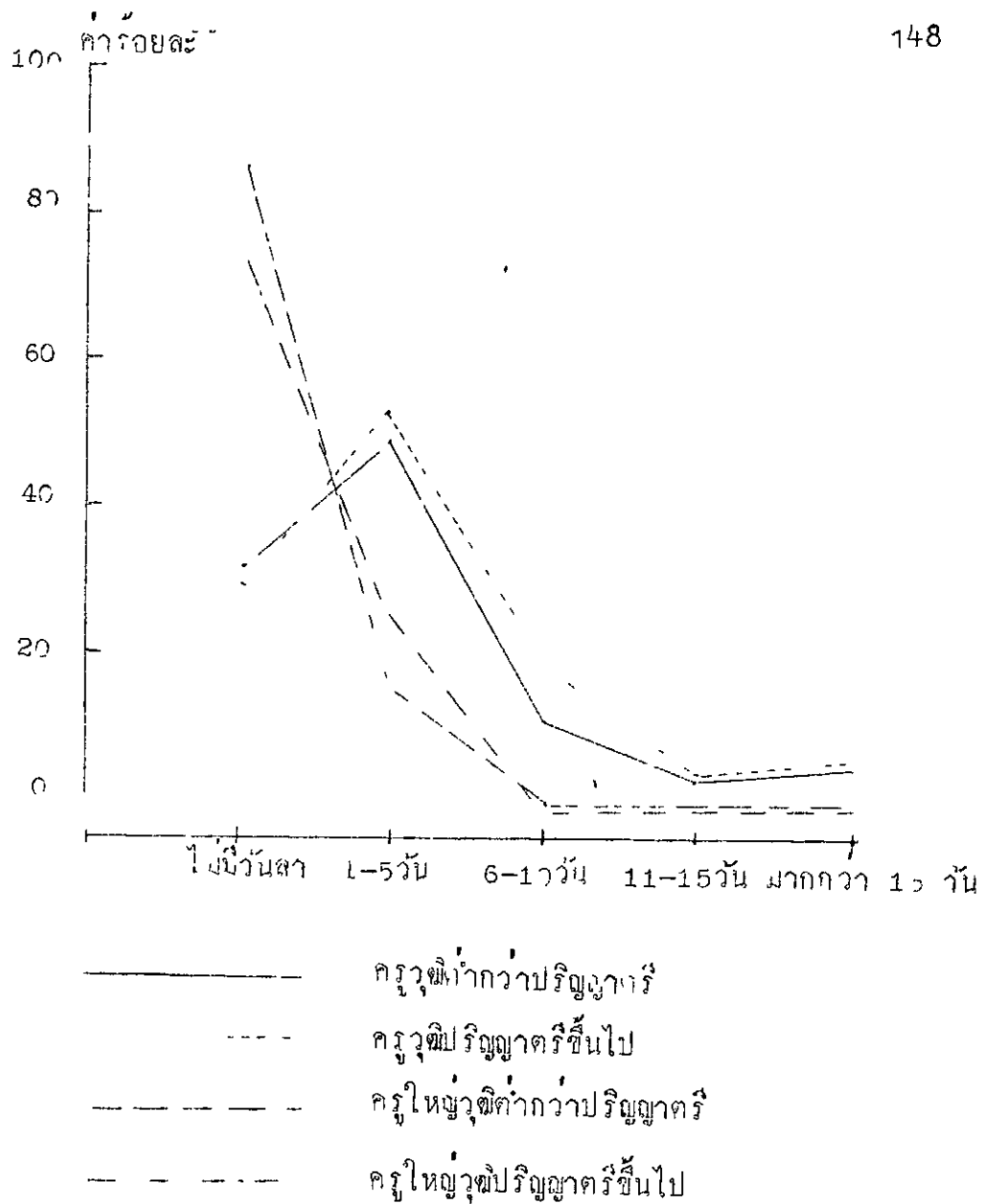
ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนค่าทั้งหมดไม่มีวันลาเลย ส่วนครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระดับกลางส่วนมาก (82 %) ไม่มีวันลา ส่วนครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูงไม่มีวันลาเพียง 76 %

จากตารางนี้อาจสรุปได้ว่า ครูใหญ่หญิงมีวันลามากกว่าครูใหญ่ชาย ครูใหญ่ที่มีวุฒิสองมีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิค่า ครูใหญ่เก่ามีวันลามากกว่าครูใหญ่ใหม่ และครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูงมีวันลามากกว่าครูใหญ่ที่มีเงินเดือนค่า

ครูใหญ่ที่มีวันลาทุกตัวแปรจะมีวันลาอยู่ในระหว่าง 1 - 5 วัน เท่านั้น

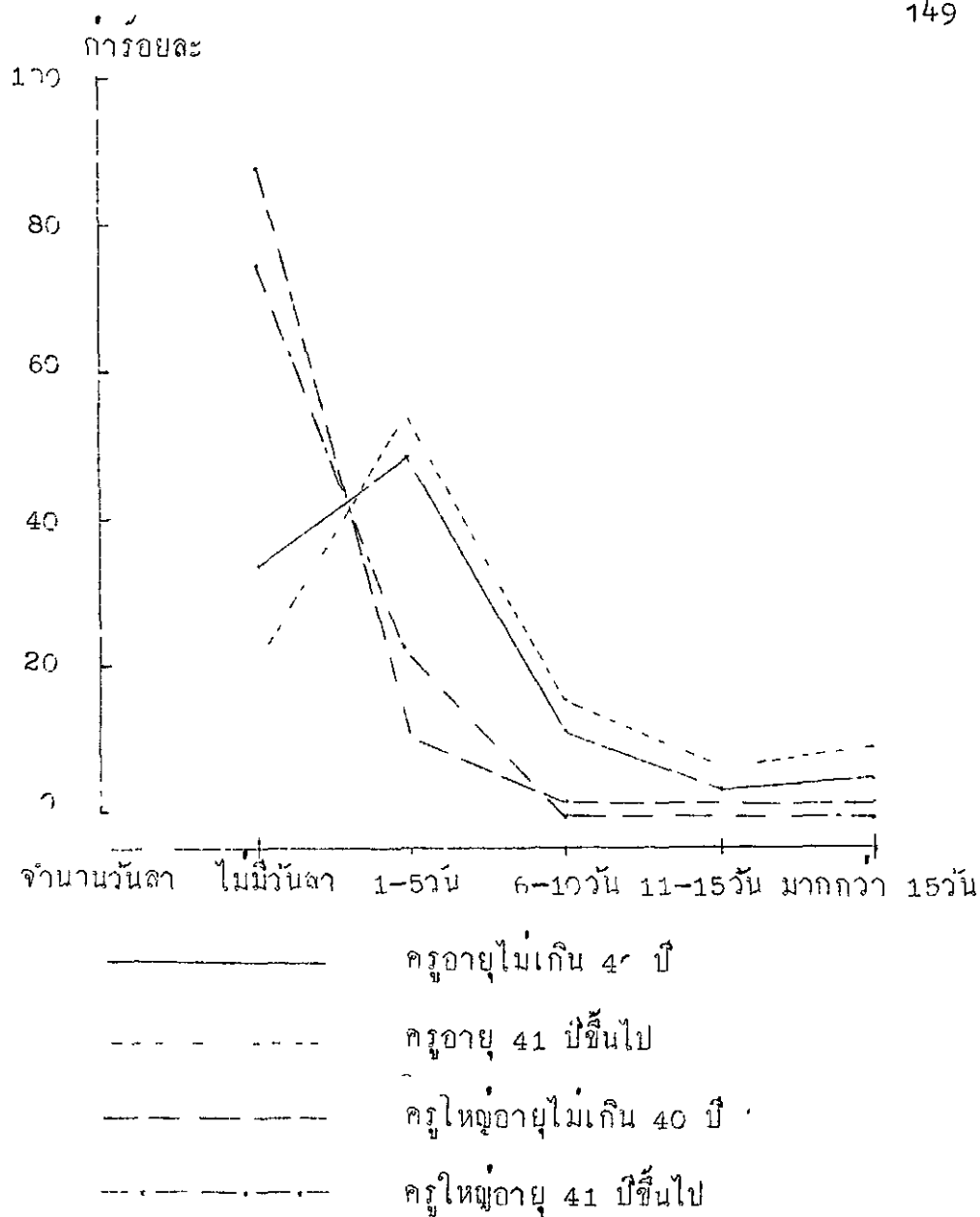


ภาพ 11. เสนอการเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513
ของทราย หุ้ง ทรายหุ้ง หุ้งหุ้ง



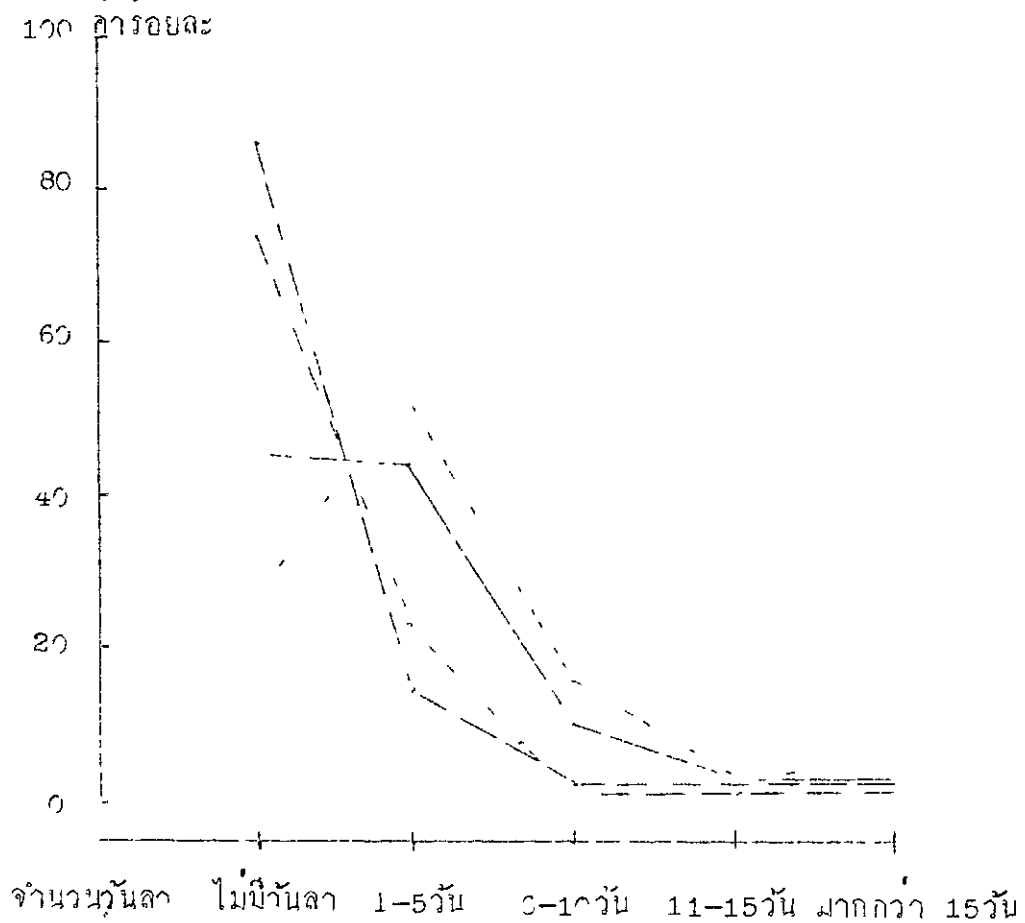
ที่มา ตาราง 68 และ 72

ภาพ 12. เสนภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในการคณปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิค่ากว่าปริญญาตรี ครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาคตรีขึ้นไป



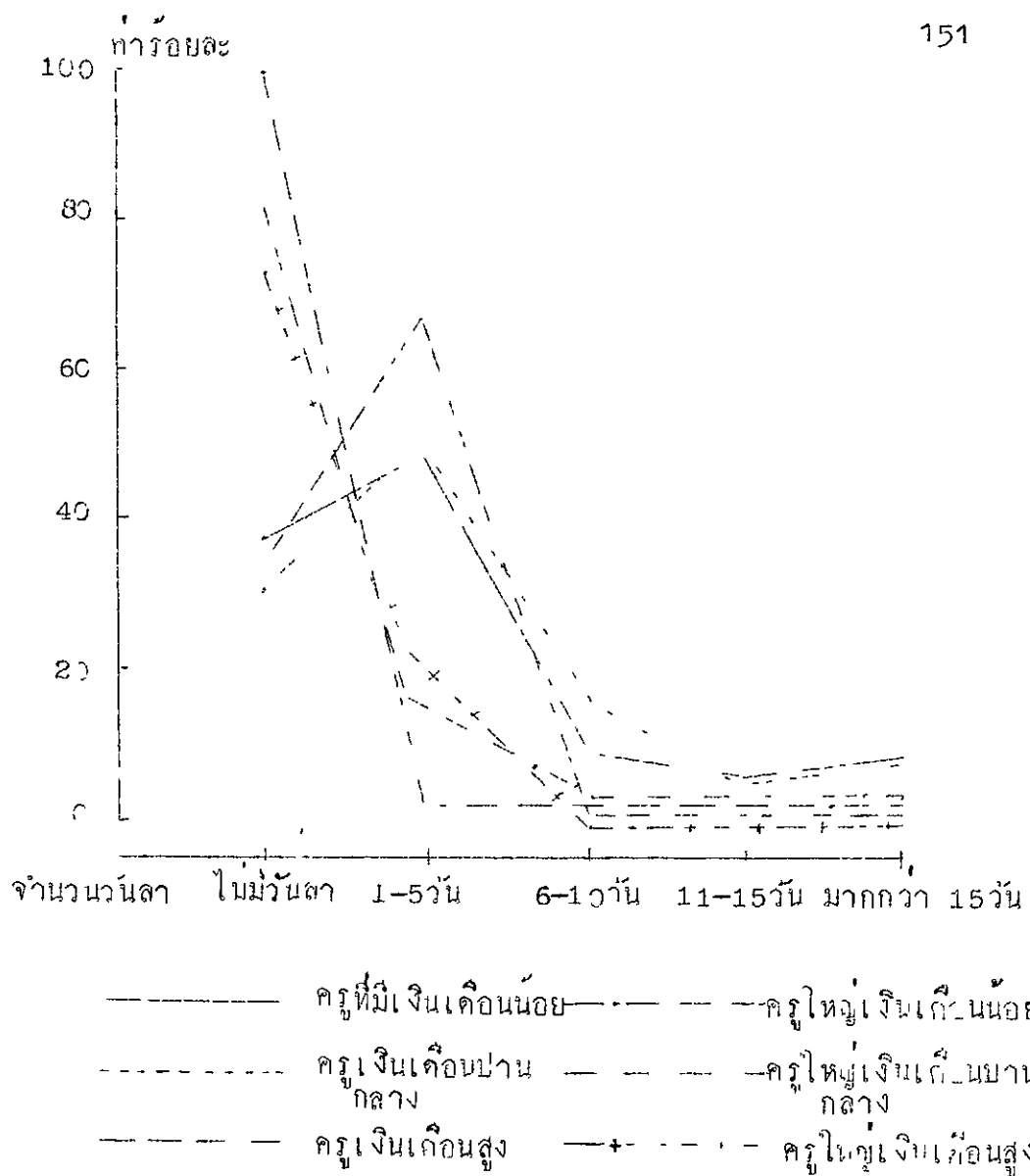
ที่มา ตาราง 69 และ 72

ภาพ 13. เปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป



- — — — — ครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี
 - - - - - ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป
 — — — — — ครูใหญ่ที่ไม่เป็นครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี
 - . - . - . - ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มา 6 ปีขึ้นไป
- ที่มา ตาราง 70 และ 72

ภาพ 14. เสนภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคที่เกณฑ์มีการศึกษา 2513 ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี ครูที่มีอายุราชการตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่ไม่เป็นครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี และครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มา 6 ปีขึ้นไป



ที่มา ตาราง 71 และ 72

ภาพ 15. เปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้นปีการศึกษา 2513 ของครู และครูใหญ่ที่มีเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลางและเงินเดือนสูง

ตาราง 73. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่เคยและไม่เคยสอนแทน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การสอนแทนครูที่ไม่มา		
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	มากครั้ง
ลพบุรี	12	80	65
พระนครศรีอยุธยา	4	117	62
อ่างทอง	18	60	11
สิงห์บุรี	8	49	28
ชัยนาท	7	48	37
สระบุรี	16	83	27
อุทัยธานี	1	30	26
รวม	จำนวน	467	256
	%	59.19	32.44

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (59 %) สอนแทนครูที่ไม่มาน้อยครั้ง รองลงมา (32 %) สอนแทนมากครั้ง มีเพียง 8 % เท่านั้นที่ไม่เคยสอนแทนเลย นับว่าการจัดครูเข้าสอนแทนครูที่ไม่มา ในภาคศึกษา 6 มีการหมุนเวียนกับดีพอสมควร คือ ครูเกือบทุกคนได้มีโอกาสสอนแทน

ตาราง 74. แสดงความถี่ของจำนวนครูที่สังเกตพบชั้นว่างไม่มีครูเข้าสอน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ชั้นว่าง					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ลพบุรี	—	3	18	76	60	
พระนครศรีอยุธยา	—	5	9	71	98	
อ่างทอง	1	6	16	59	7	
สิงห์บุรี	—	1	8	52	24	
ชัยนาท	1	2	11	56	22	
สระบุรี	5	9	27	50	35	
อุทัยธานี	1	—	8	27	21	
รวม	จำนวน	8	26	97	351	267
	%	1.10	3.29	12.29	49.56	33.84

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (83 %) สังเกตเห็นว่าชั้นว่างที่ไม่มีครูเข้าสอน มีน้อยและน้อยที่สุด มีเพียง 4 % เท่านั้นที่สังเกตว่ามีมาก แสดงว่าครูในภาคนี้ มีความรับผิดชอบสูงไม่ปล่อยให้ชั้นว่างมากนัก

ตาราง 75. แสดงจำนวนครั้งของการประชุมปรึกษาภายในโรงเรียน

	จำนวนครั้งของการประชุมปรึกษาภายในโรงเรียน °				
	ไม่มีประชุมเลย	ภาคเรียนละครั้ง	ภาคเรียนละ 2 ครั้ง	เดือนละครั้ง	มากกว่าเดือนละครั้ง
จำนวน		4	3	34	12
%	—	7.55	5.66	64.15	22.64

จากตารางนี้ แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ (87 %) มีการประชุมปรึกษาภายในเดือนละครั้งขึ้นไป อีก 13 % ประชุมกันน้อยกว่าเดือนละครั้ง

จากจำนวนโรงเรียนส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่าในภาคศึกษานี้มีการวางแผนงานและทำงานร่วมกัน อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

ตาราง 76. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่แสดงความเห็นต่อ
มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนของตน จำแนกตามระดับ
ความพอใจ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความพอใจในมาตรฐานการเรียนรู้				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ลพบุรี	6	27	86	35	3
พระนครศรีอยุธยา	4	21	97	56	5
อ่างทอง	1	11	47	29	1
สิงห์บุรี	—	7	50	23	5
ชัยนาท	7	8	59	16	2
สระบุรี	5	18	61	39	3
อุทัยธานี	7	13	19	14	4
รวม	30	105	419	212	23
จำนวน	3.80	13.31	53.10	26.87	2.91

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (93 %) เห็นว่ามาตรฐานการศึกษาใน
โรงเรียนของตนไม่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากตัวเลขนี้ ไม่เป็นที่น่าห่วงใยในมาตรฐานการเรียนรู้
ของภาคศึกษา 6 แต่อย่างใด

ตาราง 78. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง
จำแนกตามสิ่งที่ครูทำในเวลาว่าง เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้เวลาว่าง					
	เตรียม การสอน	ตรวจงาน นักเรียน	อ่านหนังสือ	พบปะ เพื่อนครู	พักผ่อน	อื่น ๆ
ลพบุรี	101	35	10	5	2	4
พระนครศรีอยุธยา	127	35	8	6	4	3
อ่างทอง	46	33	2	3	2	3
สิงห์บุรี	43	30	10	1	—	1
ชัยนาท	46	39	2	1	2	2
สระบุรี	56	39	18	3	4	6
อุทัยธานี	34	17	3	2	—	1
จำนวน	453	228	53	21	14	20
รวม	57.42	28.89	6.72	2.66	1.77	2.53

จากตารางนี้ แสดงว่า การใช้เวลาว่างที่โรงเรียนของครูส่วนใหญ่ (57 %) เตรียมการสอน รองลงมา (29 %) ตรวจงานนักเรียน แสดงชัดว่าครูในภาคศึกษานี้ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์คือการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

3. ผลการวิเคราะห์สถิติการและขวัญของครู

จากการศึกษาข้อความตอบในแบบสอบถามของครูและครูใหญ่ ปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง 79. แสดงจำนวนครูที่อยู่อาศัยและไม่อยู่อาศัยบ้านพักครู ความสะดวกสบายของครูที่อยู่อาศัย และความจำเป็นที่ต้องอยู่อาศัยบ้านพักครูของครูที่ยังไม่ได้อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อยู่	ไม่อยู่	สภาพการอยู่บ้านพัก		ความจำเป็นที่ต้องอยู่อาศัย	
			สบาย	ไม่สบาย	จำเป็น	ไม่จำเป็น
ลพบุรี	63	94	49	14	31	63
พระนครศรีอยุธยา	52	131	39	13	44	87
อ่างทอง -	17	72	15	2	22	50
สิงห์บุรี	17	68	13	4	20	48
ชัยนาท	25	67	19	6	27	40
สระบุรี	39	87	28	11	22	65
อุทัยธานี	13	44	11	2	19	25
รวม	226	563	174	52	185	378
จำนวน %	28.64	71.36	76.99	23.01	32.86	67.14

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (71 %) ไม่ได้อยู่บ้านพักครู ครูที่อยู่บ้านพักครูส่วนใหญ่ (77 %) เห็นว่าบ้านพักครูมีความสะดวกสบาย ครูที่ไม่ได้อยู่บ้านพักครูส่วนใหญ่ (67 %) ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่บ้านพักครู ตัวเลขจากตารางนี้แสดงว่า บ้านพักครูในภาคศึกษา ๔ ยังขาดไม่มากนัก คือมีครูที่เดือดร้อนเรื่องที่พักอาศัยอีกเพียง 1 ใน 3 ของจำนวนครูที่ยังไม่มีบ้านพักครูเท่านั้น

ตาราง 80. แสดงการแจกแจงจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับอาหารกลางวัน
และน้ำดื่ม จำแนกตามระดับความสะดวก เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกเรื่องอาหารและน้ำดื่ม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ลพบุรี	12	19	92	26	8
พระนครศรีอยุธยา	4	21	86	56	10
อ่างทอง	3	10	54	19	3
สิงห์บุรี	6	5	37	32	5
ชัยนาท	1	8	55	25	3
สระบุรี	5	10	63	43	5
อุทัยธานี	8	9	24	12	4
รวม	39	82	411	213	44
%	4.94	10.39	52.09	26.99	5.58

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่ (85 %) ได้รับความสะดวกเรื่อง
อาหารกลางวันและน้ำดื่ม แสดงว่าการจัดสวัสดิการของโรงเรียนในภาคศึกษา (อยู่ใน
เกณฑ์

ตาราง 81. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูที่มีความเห็นเกี่ยวกับการ
จัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน จำแนกตามปริมาณของอุปกรณ์และหนังสือ
ประกอบการสอน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ลพบุรี	5	19	67	53	15
พระนครศรีอยุธยา	3	23	102	42	15
อ่างทอง	3	15	44	25	2
สิงห์บุรี	4	17	46	14	4
ชัยนาท	4	16	46	24	2
สระบุรี	11	27	57	28	3
อุทัยธานี	6	15	23	7	1
จำนวน	36	132	390	193	38
รวม					
%	4.56	16.73	49.43	24.46	4.82

จากตารางนี้ แสดงว่าครูส่วนใหญ่ (79 %) เห็นว่าโรงเรียนจัดอุปกรณ์และ
หนังสือประกอบการสอนไว้ให้ได้อย่างพอเพียง แสดงว่าการจัดบริการและอำนวยความสะดวก
ให้ครูในภาคศึกษานี้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีส่วนน้อยที่ควรได้รับการปรับปรุง

ตาราง 82. แสดงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และ อายุราชการของครู

	การประเมินการส่งเสริมขวัญและกำลังใจ					
	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ขึ้นไป	ไม่เกิน 5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ความเสมอภาค	3.493	3.521	3.664	3.482	3.583	3.417
การส่งเสริมกำลังใจ	3.365	3.322	3.439	3.361	3.484	3.206
การฟังความคิดเห็น	3.513	3.438	3.611	3.549	3.425	3.498
การส่งเสริมความคิดริเริ่ม	3.313	3.261	3.409	3.117	3.363	3.250
การส่งเสริมการศึกษา	3.481	3.492	3.616	3.289	3.340	3.524
ความสะอาดเรียบร้อยของที่ทำงาน	3.267	3.143	3.515	3.281	3.337	3.329

- คำนำหน้า
- 1 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด
 - 2 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมน้อย
 - 3 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมปานกลาง
 - 4 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมมาก
 - 5 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่า

ครูชายและครูหญิงได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ปาน ๆ กันทุกด้าน

ครูอุทิศต่ำกว่าปริญญาตรี ให้คำตอบว่า ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในระดับ "มาก" (ค่ารายเฉลี่ยมีพิสัย 3.41 - 3.66) สูงกว่าครูอุทิศปริญญาตรีขึ้นไปในทุกด้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมความคิดริเริ่มและการส่งเสริมการศึกษา

ครูใหม่กับครูเก่า ไม่ปรากฏความแตกต่างกัน

จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงว่าครูอุทิศสูงมีความเห็นว่า สนได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจไม่เท่าที่ควร

ตาราง ๑๓. แสดงความสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของครูที่ออกครูใหญ่

	ระดับความสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	1	5	29	18	—
%	1.88	9.43	54.72	33.96	

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (89 %) เห็นว่าครูสนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นค่อนข้างมาก แสดงว่าครูในภาคศึกษา 6 มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนคิพอสมควร

ตาราง 84. แสดงความรู้สึกลดokyและอบุ่นใจของครู จำแนกตาม เพศ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดokyและอบุ่นใจ			
	ชาย		หญิง	
	$\bar{X}$	σ^2	$\bar{X}$	σ^2
ลพบุรี	3.397	0.332	3.314	0.794
พระนครศรีอยุธยา	3.392	0.877	3.431	0.821
อ่างทอง	3.501	0.511	3.518	0.508
สิงห์บุรี	3.743	0.549	4.005	0.663
ชัยนาท	3.447	0.880	3.612	0.632
สระบุรี	3.229	0.793	3.164	0.750
อุทัยธานี	3.269	0.604	3.253	0.567
รวม	3.462	0.727	3.416	0.676

<u>ถ้านักของ</u> $\bar{X}$	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า	น้อย
	3	หมายความว่า	ปานกลาง
	4	หมายความว่า	มาก
	5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครูชายและครูหญิง มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ
ใกล้เคียงกัน ค่าเฉลี่ยครูชาย 3.46 ครูหญิง 3.42

ความแปรปรวนมีค่าน้อยใกล้เคียงกัน แสดงว่าครูชายและครูหญิงส่วนใหญ่มีความรู้สึก
ตรงกันว่า ได้รับความปลอดภัยและอบอุ่นใจอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง 85. แสดงความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามวุฒิ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ			
	ต่ำกว่าปริญญตรี		ปริญญตรีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2
ลพบุรี	3.316	0.504	3.243	0.638
พระนครศรีอยุธยา	3.499	0.541	3.564	0.598
อ่างทอง	3.448	0.667	3.407	0.731
สิงห์บุรี	3.352	0.628	3.291	0.593
ชัยนาท	3.022	0.745	3.168	0.686
สระบุรี	3.017	0.664	2.833	0.613
อุทัยธานี	3.465	0.595	3.380	0.612
รวม	3.294	0.621	3.265	0.642

<u>ค่าน้ำหนักของ</u>	X	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
		2	หมายความว่า	น้อย
		3	หมายความว่า	ปานกลาง
		4	หมายความว่า	มาก
		5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีความพอใจพอสมควรในระดับใกล้เคียงกัน

ความแปรปรวนมีค่าน้อยใกล้เคียงกันระหว่างครูทั้งสองกลุ่ม (ครูวุฒิต่ำกว่า 0.50 - 0.75, ครูวุฒิสอง ค่าเฉลี่ย 0.59 - 0.73)

ตาราง ๒๖: แสดงความรู้สึกลดคักภัยและอบอุ่นใจของครู จำแนกตามอายุ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดคักภัยและอบอุ่นใจ			
	อายุไม่เกิน 40 ปี		41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
ลพบุรี	3.529	0.638	3.542	0.732
พระนครศรีอยุธยา	3.481	0.982	3.616	0.810
อ่างทอง	3.644	0.591	3.704	0.644
สิงห์บุรี	3.683	0.639	3.767	0.613
ชัยนาท	3.273	0.704	3.501	0.745
สระบุรี	3.320	0.826	3.673	0.728
อุทัยธานี	3.446	0.866	3.462	0.833
รวม	3.483	0.749	3.612	0.729

<u>ค่าน้ำหนักของ</u>	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า	น้อย
	3	หมายความว่า	ปานกลาง
	4	หมายความว่า	มาก
	5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครูอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความรู้สึกลดลงและอบอุ่นใจมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) ครูอายุน้อยรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจปานกลาง ความแปรปรวนของคะแนน มีน้อยเท่า ๆ กันในระหว่างครูสองกลุ่ม

ตาราง 87. แสดงความรู้สึกลดokyและกบอุ่นใจของครู จำแนกตาม
อายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดokyและกบอุ่นใจ			
	อายุราชการไม่เกิน 5 ปี		อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ลพบุรี	3.396	0.518	3.525	0.611
พระนครศรีอยุธยา	3.403	0.616	3.531	0.620
อ่างทอง	3.461	0.704	3.612	0.599
สิงห์บุรี	3.424	0.746	3.588	0.705
ชัยนาท	3.593	0.639	3.345	0.617
สระบุรี	3.286	0.552	3.317	0.632
อุทัยธานี	3.422	0.628	3.399	0.662
รวม	3.424	0.628	3.471	0.632

<u>ค่าน้ำหนักของ วั</u>	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า	น้อย
	3	หมายความว่า	ปานกลาง
	4	หมายความว่า	มาก
	5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหม่และครูเก่ามีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจใน
ระดับปานกลาง ใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม

ค่าความแปรปรวนก็น้อยใกล้เคียงกัน

แสดงว่าอายุราชการของครูไม่มีส่วนสัมพันธ์กับความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ
แต่อย่างใด

ตาราง 88. แสดงความรู้สึกลดคักและอบอุ่นใจของครู จากแบกตาม
เงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดคักและอบอุ่นใจ					
	เงินเดือนไม่เกิน 1300		1400 - 2750		2800 ขึ้นไป	
	$\bar{y}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	$\bar{z}$	s^2
ลพบุรี	3.384	0.619	3.493	0.639	1.000	0.000
พระนครศรีอยุธยา	3.429	0.421	3.614	0.527	4.000	0.000
อ่างทอง	3.441	0.464	3.680	0.498	4.000	0.000
สิงห์บุรี	3.550	0.449	3.827	0.414	-	-
ชัยนาท	3.403	0.506	3.565	0.531	-	-
สระบุรี	3.397	0.722	3.492	0.701	4.000	0.000
อุทัยธานี	3.462	0.584	3.256	0.610	-	-
รวม	3.435	0.531	3.567	0.563	4.000	0.000

<u>ค่าน้ำหนักของ $\bar{X}$</u>	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า	น้อย
	3	หมายความว่า	ปานกลาง
	4	หมายความว่า	มาก
	5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครูที่มีอัตราเงินเดือนสองกลุ่มค่า มีความรู้สึกปลอดภัยและ
 อ่อนใจปานกลางใกล้เคียงกัน ค่าความแปรปรวนน้อยใกล้เคียงกัน

ครูอัตราเงินเดือนสูง มีความรู้สึกปลอดภัยและ อ่อนใจมาก ค่าความแปรปรวน
 ไม่มีเลย แสดงว่าครูเงินเดือนสูงมีความรู้สึกด้านนี้ตรงกันทั้งหมด

ถ้าหากพิจารณาแนวโน้มโดยจนวนแล้ว จะปรากฏว่า ความรู้สึกปลอดภัยและ
อ่อนใจจะมีความสัมพันธ์กับเงินเดือนในทางบวก

ตาราง ๘๖. แสดงความร่วมมือในการทำงานและทัศนคติต่ออาชีพครู ของครู
ในทัศนะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ความร่วมมือ		ทัศนคติ	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
ลพบุรี	3.463	0.622	3.477	0.583
พระนครศรีอยุธยา	3.606	0.648	3.693	0.559
อ่างทอง	3.317	0.433	3.432	0.144
สิงห์บุรี	3.572	0.419	3.551	0.426
ชัยนาท	3.309	0.739	3.425	0.693
สระบุรี	3.244	0.943	3.343	0.810
อุทัยธานี	3.083	0.799	3.216	0.804
รวม	3.409	0.641	3.425	0.614

<u>ค่าน้ำหนักของ</u>	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า	น้อย
	3	หมายความว่า	ปานกลาง
	4	หมายความว่า	มาก
	5	หมายความว่า	มากที่สุด

จากตารางนี้ แสดงว่าครุมีความเห็นว่า ครูในโรงเรียนเดียวกันร่วมมือกัน
ทำงานมีค่าปานกลาง เกือบทุกจังหวัด (ค่ารายเฉลี่ยพิสัย 3.08 - 3.61)

ครุมีทัศนคติต่ออาชีพครุมีค่าปานกลาง ถ้าความแปรปรวนมีน้อย แสดงว่าครุ
มีความเห็นใกล้เคียงกัน

ตาราง ๒๐. แสดงความร่วมมือและทัศนคติในการทำงานของครู ในทัศนะ
ของครูใหญ่

	ความร่วมมือ		ทัศนคติ	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
	3.698	0.326	3.566	0.543

ค่าน้ำหนักของ $\bar{X}$	1	หมายความว่า	น้อยที่สุด
	2	หมายความว่า	น้อย
	3	หมายความว่า	ปานกลาง
	4	หมายความว่า	มาก
	5	หมายความว่า	มากที่สุด

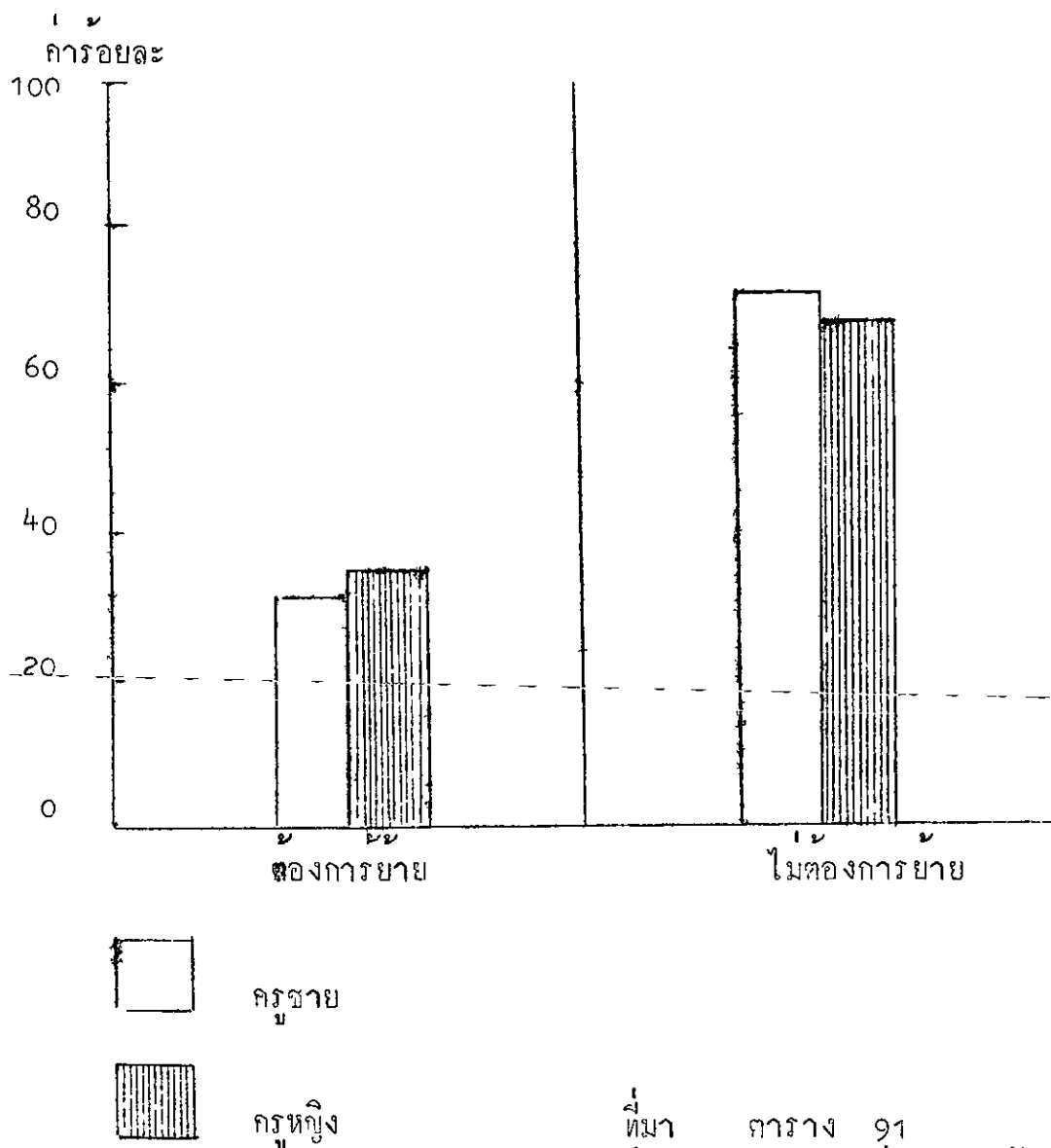
จากตารางนี้ แสดงว่าครูใหญ่มีความเห็นว่าครูร่วมมือกันทำงานดีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69) ค่าความแปรปรวนมีน้อย

ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูดีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) ความแปรปรวนมีน้อย
แสดงว่าครูใหญ่มีความเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ว่า ครูในภาคศึกษา 6 มีความ
ร่วมมือในการทำงานและมีทัศนคติต่ออาชีพครูดีมาก

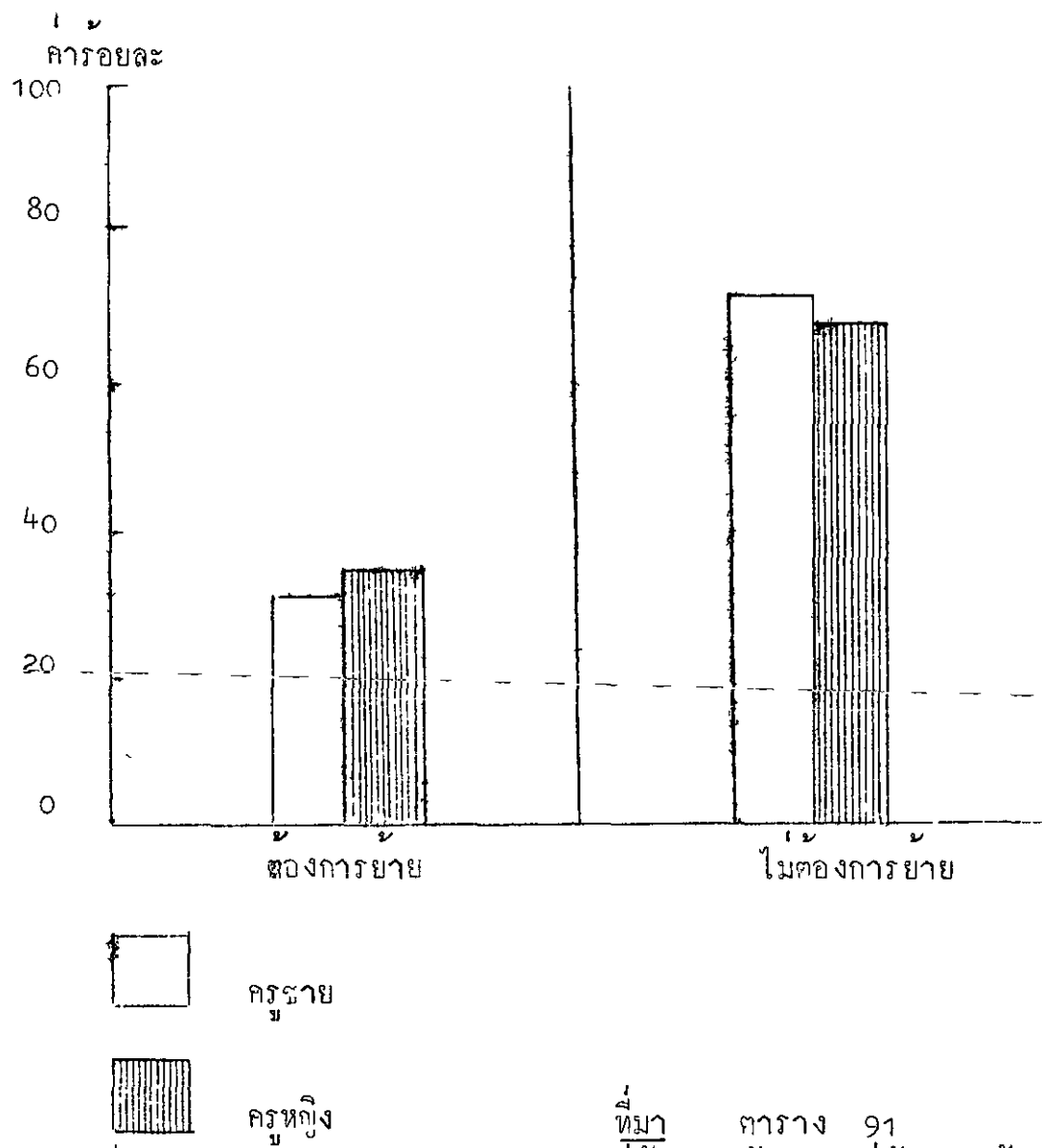
ตาราง ๑1. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครู เกี่ยวกับการย้าย
จำแนกตามความต้องการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เพศ			การย้าย	
			ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ลพบุรี	ชาย		18	52
	หญิง		29	53
พระนครศรีอยุธยา	ชาย		22	59
	หญิง		36	66
อ่างทอง	ชาย		15	37
	หญิง		11	26
สิงห์บุรี	ชาย		16	32
	หญิง		6	25
ชัยนาท	ชาย		15	22
	หญิง		16	33
สระบุรี	ชาย		28	37
	หญิง		32	29
อุทัยธานี	ชาย		11	11
	หญิง		12	20
รวม	ชาย	จำนวน	125	205
		%	32.05	67.95
	หญิง	จำนวน	142	257
		%	35.59	64.41

จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงว่าครูชายและครูหญิงประมาณ 2 ใน 3 ไม่ต้องการย้าย ได้แสดงจำนวนเปรียบเทียบไว้ด้วยกราฟแท่ง ภาพ 16 แล้ว



ภาพ 16. กราฟเปรียบเทียบชาย หญิงที่ต้องการยายและไม่ต้องการยาย



ภาพ 16. กราฟเปรียบเทียบกรูขาย ครุฑหึ่งที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย

ตาราง ๑๒. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย
จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เพศ			เหตุผลในการย้าย				
			กลับ ภูมิลำเนา	หัดนะไมตง กับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ลพบุรี	ชาย		8	—	3	3	4
	หญิง		14	—	7	1	7
พระนครศรีอยุธยา	ชาย		11	4	2	—	5
	หญิง		1๒	—	9	1	7
อ่างทอง	ชาย		7	1	—	—	7
	หญิง		7	—	1	1	2
สิงห์บุรี	ชาย		11	1	01	2	1
	หญิง		4	—	1	—	1
ชัยนาท	ชาย		6	2	1	—	6
	หญิง		9	1	3	—	3
สระบุรี	ชาย		15	3	4	1	5
	หญิง		20	3	5	1	3
อุทัยธานี	ชาย		5	2	—	1	3
	หญิง		5	1	—	1	5
รวม	ชาย	จำนวน	63	13	11	7	31
		%	50.40	10.40	8.80	5.60	24.80
	หญิง	จำนวน	78	5	26	5	28
		%	54.93	3.52	18.31	3.52	19.72

จากตาราง ๑1 - ๑2 แสดงว่าครูชายส่วนมาก (๘8 %) ไม่ต้องการย้าย
ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (50 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

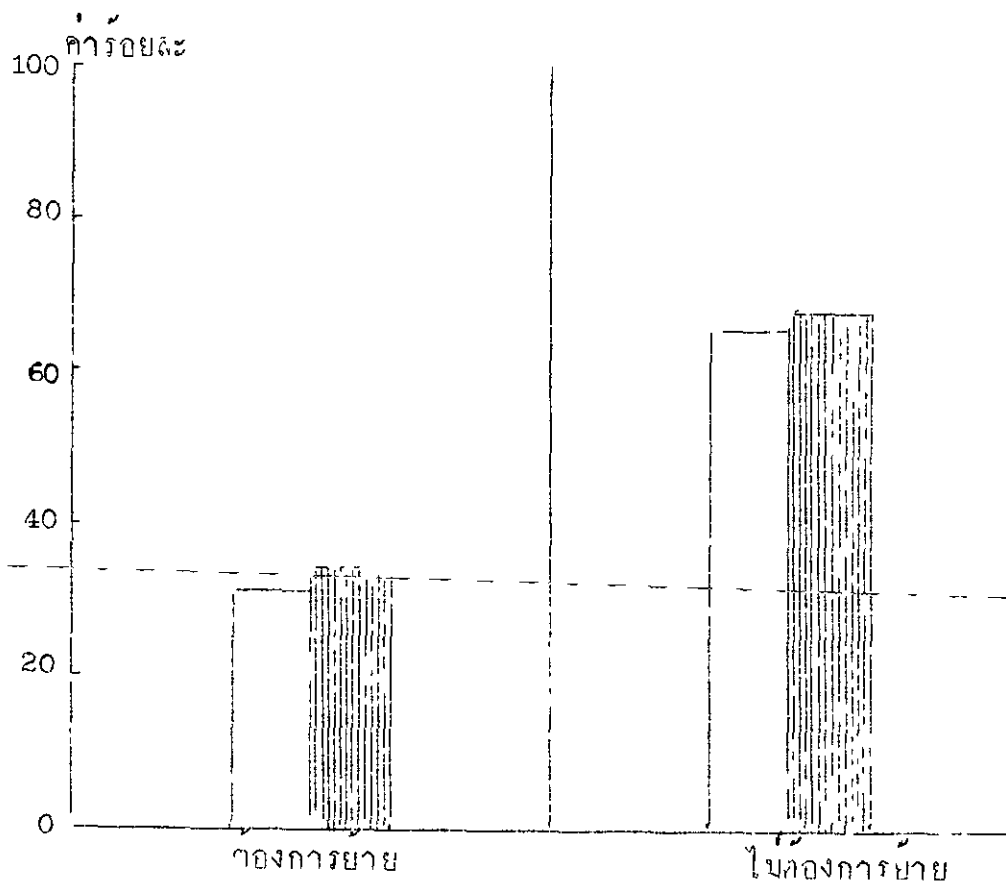
ครูหญิงส่วนมาก (๘4 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ประสงค์จะย้ายส่วนใหญ่
ต้องการกลับภูมิลำเนา

เหตุผลอื่น ๆ ของครูทั้งสองเพศมีปาน ๆ กัน นอกจากครูในจังหวัดสระบุรี ทั้ง
ชายและหญิงต้องการย้ายเพราะมีทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหารมากกว่าครูจังหวัดอื่น

ตาราง 93. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ วุฒิ		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ลพบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	31	69
	ปริญญาตรีขึ้นไป	16	41
พระนครศรีอยุธยา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	44	98
	ปริญญาตรีขึ้นไป	11	27
อ่างทอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	54
	ปริญญาตรีขึ้นไป	7	9
สิงห์บุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	51
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	12
ชัยนาท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	53
	ปริญญาตรีขึ้นไป	6	8
สระบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	45	52
	ปริญญาตรีขึ้นไป	15	14
อุทัยธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	25
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	9
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	201	402
	จำนวน	33.33	66.67
	ปริญญาตรีขึ้นไป	66	120
	จำนวน	35.48	61.52

จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงว่าครูวุฒิต่ำและวุฒิสอง มีความต้องการที่จะย้ายและไม่ย้าย ในจำนวนใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม (67 % และ 65 %)



ครูต่ำกว่าปริญญาตรี



ครูปริญญาตรีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 93

ภาพ 17. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูต่ำกว่าปริญญาตรี และครูปริญญาตรีขึ้นไป
ที่สอนการขยายและไม่สอนการขยาย

ตาราง ๑4. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ วุฒิ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับภูมิลำเนา	หัดนะไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ลพบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	—	6	3	8
	ปริญญาตรีขึ้นไป	8	—	4	1	3
พระนครศรีอยุธยา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	2	8	1	11
	ปริญญาตรีขึ้นไป	8	2	3	—	1
อ่างทอง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	—	1	1	6
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	1	—	—	5
สิงห์บุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	1	1	1	1
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	—	1	1	1
ชัยนาท	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	1	4	—	8
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	2	—	—	1
สระบุรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	26	2	8	2	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	9	4	1	—	1
อุทัยธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	3	—	2	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	—	—	—	1
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน	106	9	28	10	48
	%	52.74	4.48	13.93	1.97	23.88
	ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน	35	9	9	2	11
	%	53.03	13.64	13.64	3.03	17.66

จากตาราง 93 - 94 แสดงว่า ครูผู้พิทักษ์กว่าปริญญาตรีส่วนมาก (67 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (53 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา รองลงมา (24 %) มีเหตุผลอื่นเช่นต้องการย้ายติดตาม และต้องการย้ายเพื่อได้มีโอกาสศึกษาต่อ

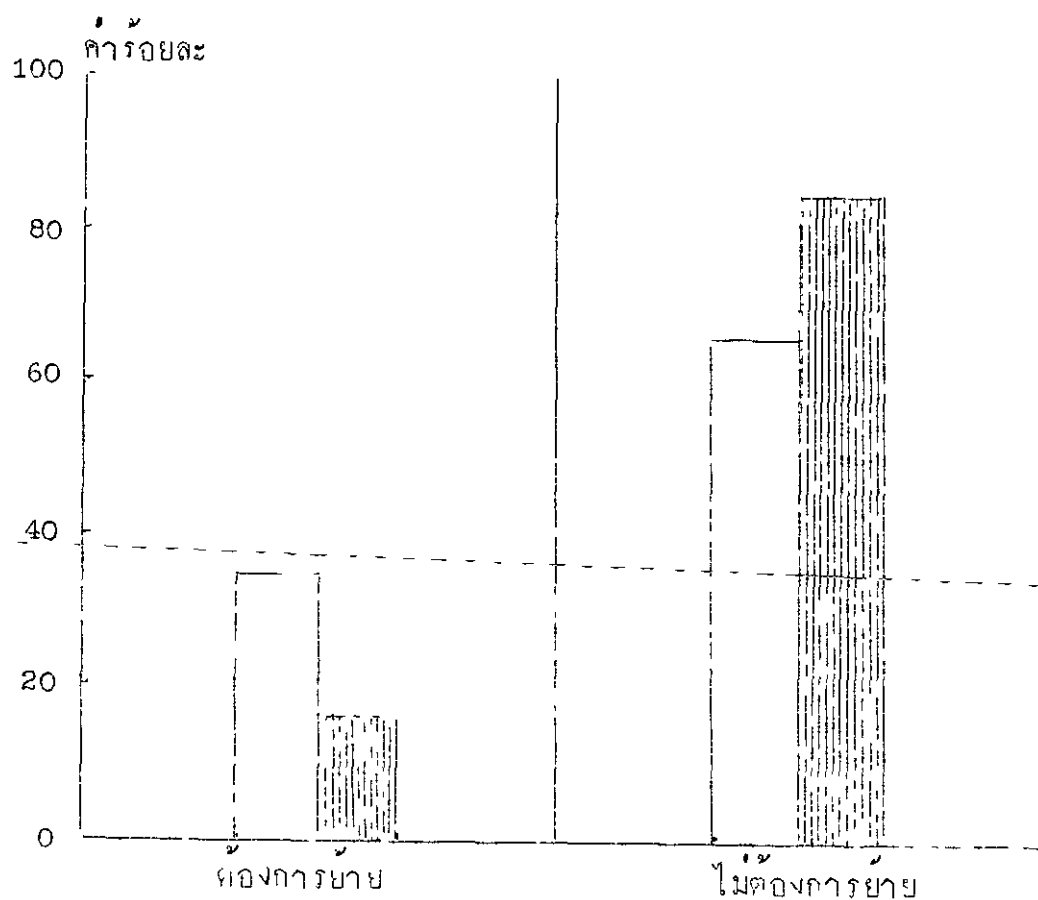
ครูผู้พิทักษ์ปริญญาตรีส่วนมาก (65 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่อยากย้ายส่วนใหญ่ (53 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูปริญญาตรีมีทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหารมากกว่าครูผู้พิทักษ์ ครูผู้พิทักษ์ต้องการย้ายเพราะเหตุผลอื่นมากกว่าครูปริญญา

ตาราง 95. แสดงการแจกแจงจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย จำแนกตามอายุ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ อายุ			การย้าย	
			ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ลพบุรี	ไม่เกิน 40 ปี		46	102
	41 ปีขึ้นไป		1	8
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 40 ปี		52	106
	41 ปีขึ้นไป		6	19
อ่างทอง	ไม่เกิน 40 ปี		23	46
	41 ปีขึ้นไป		3	17
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 40 ปี		21	51
	41 ปีขึ้นไป		1	9
ชัยนาท	ไม่เกิน 40 ปี		31	57
	41 ปีขึ้นไป		-	1
สระบุรี	ไม่เกิน 40 ปี		58	50
	41 ปีขึ้นไป		2	8
อุทัยธานี	ไม่เกิน 40 ปี		23	31
	41 ปีขึ้นไป		-	5
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	จำนวน	254	454
		%	35.88	64.12
	41 ปีขึ้นไป	จำนวน	13	68
		%	16.05	83.95

ตัวเลขรวมในตารางนี้ ได้แสดงการเปรียบเทียบไว้ด้วยกราฟแท่ง ภาพ 18 แล้ว
จากตัวเลขนี้พอจะอนุมานได้ว่า ครูมีอายุมากกว่า 41 ปี ต้องการย้ายน้อยกว่าครูอายุน้อย ๆ



ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี



ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

ที่มา

ตาราง 95

ภาพ 18. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป
ที่ต้องการขยายและไม่ต้องการขยาย

ตาราง 96. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุ
เป็นรายจังหวัด

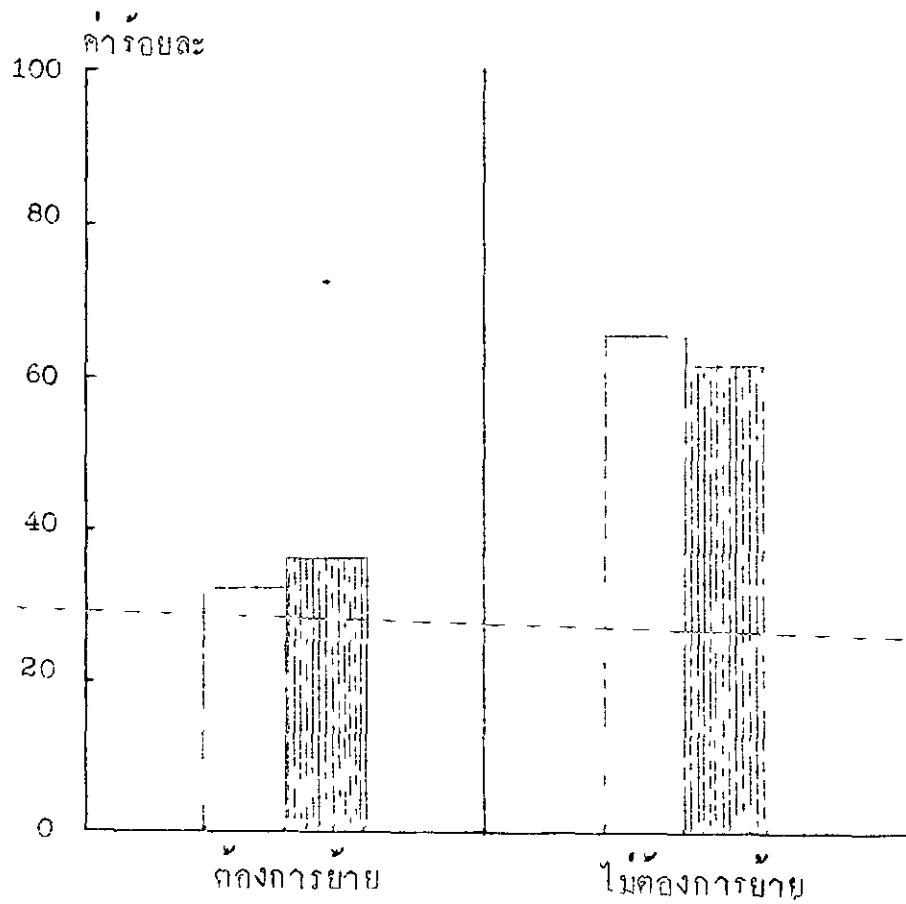
จังหวัด และ อายุ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับภูมิลำเนา	ทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ลพบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	22	—	10	4	10
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	1
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 40 ปี	28	4	11	1	8
	41 ปีขึ้นไป	2	—	—	—	—
อ่างทอง	ไม่เกิน 40 ปี	13	1	1	1	7
	41 ปีขึ้นไป	1	—	—	—	2
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 40 ปี	15	1	1	2	2
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	—	—
ชัยนาท	ไม่เกิน 40 ปี	15	3	4	—	9
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—
สระบุรี	ไม่เกิน 40 ปี	33	6	9	2	8
	41 ปีขึ้นไป	2	—	—	—	—
อุทัยธานี	ไม่เกิน 40 ปี	10	3	—	2	8
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—
รวม	ไม่เกิน 40 ปี จำนวน	136	18	36	12	52
	%	53.54	7.09	14.17	4.72	20.47
	41 ปีขึ้นไป จำนวน	5	—	1	—	7
	%	38.46	—	7.69	—	53.85

จากตาราง 95 - 96 แสดงว่าครูอายุไม่เกิน 40 ปีส่วนใหญ่ (61 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนมาก (54 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา ครูอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ (84 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (54 %) มีเหตุผลอื่นๆ เช่น คิดตามครอบครัวและเพื่อความจําเป็น เป็นต้น จากตัวเลขในตารางนี้ แสดงว่าครูอายุสูงต้องการย้ายน้อยกว่าครูอายุน้อยกว่า ในด้านเหตุผลการย้าย ครูอายุต่ำเท่านั้นที่ตอบว่า ต้องการย้ายเพราะมีทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร

ตาราง 97. แสดงการแจกแจงจำนวนความถี่ของครูเกี่ยวกับการย้าย
จาแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ อายุราชการ		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ลพบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	18	49
	6 ปีขึ้นไป	29	61
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 5 ปี	21	43
	6 ปีขึ้นไป	37	82
อ่างทอง	ไม่เกิน 5 ปี	6	15
	6 ปีขึ้นไป	20	48
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 5 ปี	8	27
	6 ปีขึ้นไป	14	36
ชัยนาท	ไม่เกิน 5 ปี	12	26
	6 ปีขึ้นไป	19	35
สระบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	24	29
	6 ปีขึ้นไป	36	37
อุทัยธานี	ไม่เกิน 5 ปี	9	17
	6 ปีขึ้นไป	14	17
รวม	ไม่เกิน 5 ปี จำนวน	98	206
	%	32.24	67.76
	6 ปีขึ้นไป จำนวน	169	316
	%	34.85	65.15

ได้แสดงจำนวนความถี่ของความถี่ของการเปรียบเทียบไว้ด้วยกราฟแท่งภาพ 19 แล้ว



ครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี



ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป

ที่มา

ตาราง 97

ภาพ 19. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปีและครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย

ตาราง 9๑. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุราชการ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ อายุราชการ		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ ภูมิลำเนา	หวั่นไหว กับผู้บริหาร	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ลพบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	8	—	6	2	2
	6 ปีขึ้นไป	14	—	4	2	9
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 5 ปี	13	3	3	1	1
	6 ปีขึ้นไป	17	1	8	—	11
อ่างทอง	ไม่เกิน 5 ปี	3	1	—	—	2
	6 ปีขึ้นไป	11	—	1	1	7
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 5 ปี	6	—	1	—	1
	6 ปีขึ้นไป	9	1	1	2	1
ชัยนาท	ไม่เกิน 5 ปี	7	2	2	—	1
	6 ปีขึ้นไป	8	1	2	—	8
สระบุรี	ไม่เกิน 5 ปี	13	2	5	1	3
	6 ปีขึ้นไป	22	4	4	1	5
อุทัยธานี	ไม่เกิน 5 ปี	3	2	—	1	3
	6 ปีขึ้นไป	7	1	—	1	5
รวม	จำนวน	53	10	17	5	13
	ไม่เกิน 5 ปี %	54.08	10.20	17.35	5.10	13.26
	จำนวน	38	8	20	7	46
	6 ปีขึ้นไป %	52.07	4.73	11.83	4.11	27.22

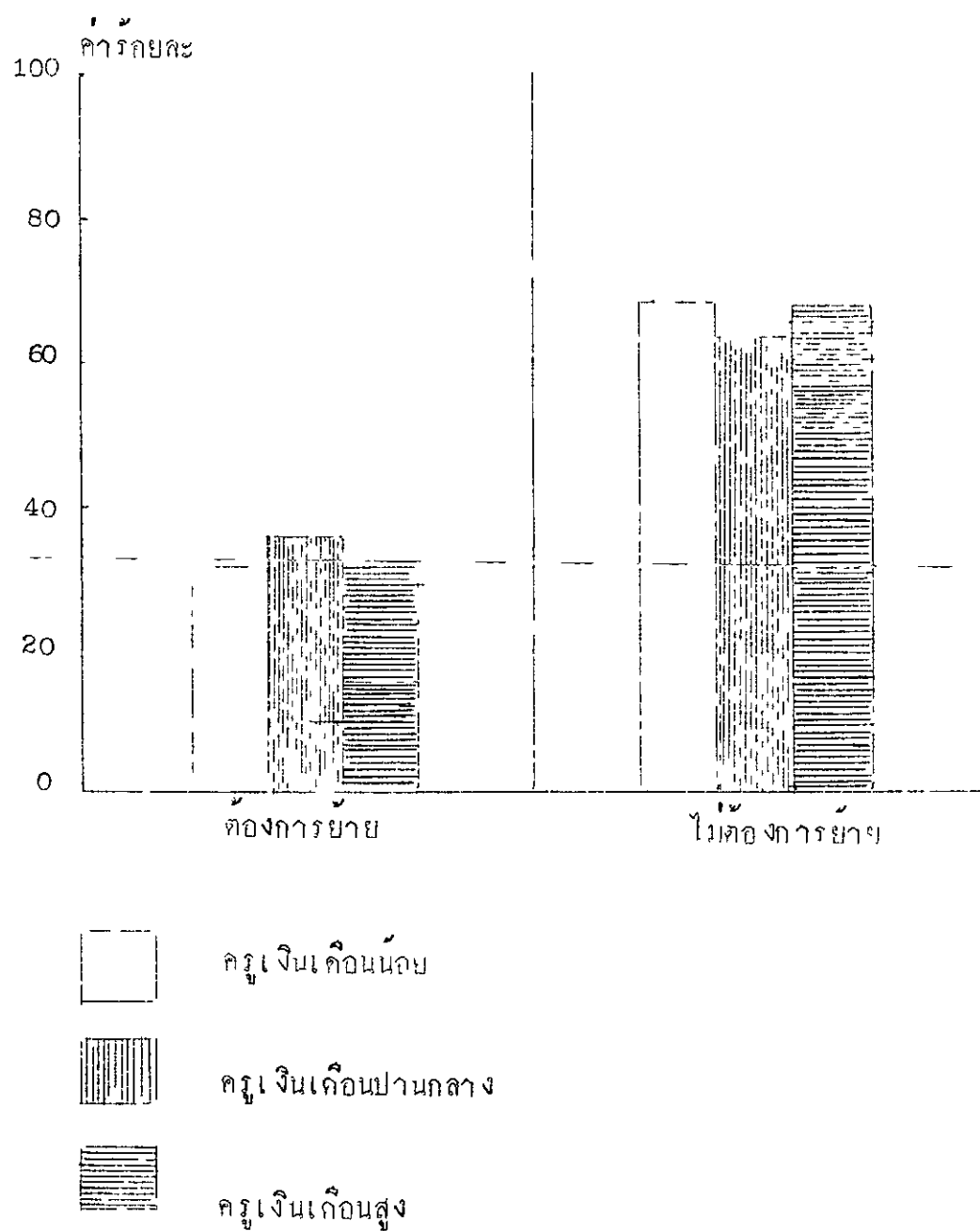
จากตาราง 97 - 98 แสดงว่าครูใหม่ส่วนมาก (68 %) ไม่ประสงค์จะย้าย
 ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนมาก (54 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา
 ครูเก่าส่วนมาก (65 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนมาก
 (52 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา
 ครูเก่าต้องการย้ายด้วยเหตุผลอื่นมากกว่าครูใหม่

ตาราง ๑๑. แสดงการแจกแจงความถี่ของจำนวนครูเกี่ยวกับการย้าย
จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เงินเดือน		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
ลพบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	25	71
	1400 - 2750 บาท	22	38
	2900 บาทขึ้นไป	—	1
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 1300 บาท	22	42
	1400 - 2750 บาท	35	82
	2900 บาทขึ้นไป	1	1
อ่างทอง	ไม่เกิน 1300 บาท	8	30
	1400 - 2750 บาท	18	32
	2900 บาทขึ้นไป	—	1
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	13	41
	1400 - 2750 บาท	9	22
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
ชัยนาท	ไม่เกิน 1300 บาท	18	35
	1400 - 2750 บาท	13	26
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
สระบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	33	46
	1400 - 2750 บาท	26	19
	2900 บาทขึ้นไป	1	1

ตาราง 99. (ต่อ)

จังหวัด และ เงินเดือน		การย้าย	
		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
อุทัยธานี	ไม่เกิน 1300 บาท	16	23
	1400 - 2750 บาท	7	11
	2900 บาทขึ้นไป	—	—
จำนวน		135	288
ไม่เกิน 1300 บาท			
%		31.51	68.69
รวม	จำนวน	130	230
	1400-2750 บาท		
	%	36.11	63.89
	จำนวน	2	1
	2900 บาทขึ้นไป		
	%	33.33	66.67



ที่มา ตาราง ๑

ภาพ 20. กราฟแท่งเปรียบเทียบการเงินเค็อนน้อย เงินเค็อนปานกลาง เงินเค็อนสูง
ที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย

ตาราง 100. แสดงเหตุผลของครูที่ต้องการย้าย จำแนกตามเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด และ เงินเดือน		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ ภูมิลำเนา	ทัศนะไม่ตรง กับผู้บริหาร	รู้สึก ไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ
ลพบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	9	—	7	2	7
	1400-2750 บาท	13	—	3	2	4
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
พระนครศรีอยุธยา	ไม่เกิน 1300 บาท	13	2	4	1	2
	1400-2750 บาท	17	2	7	—	9
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	1
อ่างทอง	ไม่เกิน 1300 บาท	4	1	—	—	3
	1400-2760 บาท	10	—	1	1	6
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
สิงห์บุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	9	1	1	1	1
	1400-2750 บาท	6	—	1	1	1
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
ชัยนาท	ไม่เกิน 1300 บาท	9	1	2	—	6
	1400-2750 บาท	6	2	2	—	3
	2900 บาทขึ้นไป	—	—	—	—	—
สระบุรี	ไม่เกิน 1300 บาท	19	3	4	—	7
	1400-2750 บาท	15	3	5	2	1
	2900 บาทขึ้นไป	1	—	—	—	—

ตาราง 100. (ต่อ)

จังหวัด และ เงินเดือน	เหตุผลในการย้าย					
	กลับ ภูมิลำเนา	ทัศนะไม่ ตรงกับ ผู้บริหาร	รู้สึก ไม่ปลอดภัย	งานหนัก	อื่น ๆ	
อุทัยธานี	ไม่เกิน 1300 บาท	7	2	-	2	5
	1400-2750 บาท	3	1	-	-	3
	2900 บาทขึ้นไป	-	-	-	-	-
รวม	จำนวน ไม่เกิน1300บาท	70	10	18	6	31
	%	51.85	7.41	13.33	4.44	22.97
	จำนวน 1400-2750บาท	70	8	19	6	27
	%	53.85	6.15	14.61	4.61	20.77
	จำนวน 2900 บาทขึ้นไป	1	-	-	-	1
	%	50.00				50.00

จากตาราง 99 - 100 แสดงว่าครูเงินเดือนน้อยที่สุดส่วนใหญ่ (68 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (52 %) ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนา

ครูเงินเดือนระดับกลางส่วนใหญ่ (64 %) ไม่ประสงค์จะย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (54 %) ต้องการกลับภูมิลำเนา

ครูเงินเดือนมากส่วนใหญ่ (67 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้าย มีเหตุผลเพื่อกลับภูมิลำเนาและเหตุผลอื่น เท่ากัน

ครูเงินเดือนมากที่ต้องการย้าย มีเพียง 2 คนเท่านั้น ค่าตัวเลขน้อยละจึงไม่กระจายไปตามความต้องการอื่น ๆ ได้ทั่วถึง

ตาราง 101. แสดงการแจกแจงจำนวนความถี่ของครุใหญ่ เกี่ยวกับการย้าย

จำแนกตามความต้องการ ตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครุใหญ่และเงินเดือน

		ความต้องการ				
		ต้องการ ย้าย	ไม่ต้องการ ย้าย	เฉย ๆ	ต้องการ เป็นครูน้อย	รวม
เพศ	ชาย	5	25	13	1	44
	%	11.36	56.82	29.54	2.27	100.00
	หญิง	2	7	—	—	9
	%	22.22	77.78			100.00
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	19	8	1	33
	%	15.15	57.57	21.24	3.03	100.00
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	13	5	—	20
	%	10.00	65.00	25.00		100.00
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	4	8	6	—	18
	%	22.22	44.44	33.33		100.00
	41 ปีขึ้นไป	3	24	7	1	35
	%	8.57	68.57	20.00	2.86	100.00
จำนวนปีที่เป็นครุใหญ่	ไม่เกิน 5 ปี	6	11	5	—	22
	%	27.27	50.00	22.73		100.00
	6 ปีขึ้นไป	1	21	8	1	31
	%	3.22	67.74	25.81	3.22	100.00

ตาราง 101. (ต่อ)

		ความต้องการ			
		ต้องการ ย้าย	ไม่ต้องการ ย้าย	เฉย ๆ	ต้องการ เป็นครุฑน้อย
ไม่เกิน 1300 บาท		1	1	1	-
%		33.33	33.33	33.33	100.00
เงินเดือน	1400 - 2750 บาท	5	10	8	1
%		15.15	57.57	24.24	3.03
2,000 บาทขึ้นไป		1	12	4	-
%		5.88	70.59	23.53	100.00

ได้นำผลจากตารางนี้ไปวิเคราะห์ร่วมกับตาราง 102

ตาราง 102. แสดงเหตุผลของครูใหญ่ที่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และ เงินเดือน

		เหตุผลในการย้าย				
		กลับ ภูมิลำเนา	ทักษะไม่ตรง กับผู้บริหาร	สวัสดิการ ไม่ดี	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	อื่น ๆ
เพศ	ชาย	1	-	1	-	3
	%	20.00	-	20.00	-	60.00
	หญิง	-	-	1	-	1
วุฒิ	%	-	-	50.00	-	50.00
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	-	1	-	3
	%	20.00	-	20.00	-	60.00
อายุ	ปริญญาตรีขึ้นไป	-	-	1	-	1
	%	-	-	50.00	-	50.00
	ไม่เกิน 40 ปี	1	-	-	-	3
จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่	%	25.00	-	-	-	75.00
	41 ปีขึ้นไป	-	-	1	-	2
	%	-	-	33.33	-	66.67
เงินเดือน	ไม่เกิน 5 ปี	2	-	2	-	2
	%	33.33	-	33.33	-	33.33
	6 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	1
รวม	%	-	-	-	-	100.00

ตาราง 102. (ต่อ)

	เหตุผลในการย้าย				
	กลับ ภูมิลำเนา	ห้สนะโดยตรง กับผู้บริหาร	สวัสดิการ ไม่ดี	รู้สึกไม่ ปลอดภัย	อื่น ๆ
ไม่เกิน 1300 บาท %	-	-	1 100.00	-	-
เงินเดือน 1400 - 2750 บาท %	1 20.00	-	-	-	80.00
2900 บาทขึ้นไป %	-	-	1 100.00	-	-

จากตาราง 101 - 102 แสดงว่าครูใหญ่ชายส่วนมาก (57%) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (60 %) มีเหตุผลอื่น เช่น ปริมาณงานไม่พอ, เลื่อนชั้น ครูใหญ่หญิงส่วนมาก (78 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้าย มีเหตุผลเพราะสวัสดิการไม่ดีกับเหตุผลอื่นเท่า ๆ กัน

ครูใหญ่ผู้ดีต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ (58 %) ไม่ต้องการย้าย จำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (60 %) มีเหตุผลอื่น ครูใหญ่ผู้ดีปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่ (65 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายมีเหตุผลเพราะสวัสดิการไม่ดีและมีเหตุผลอื่น ๆ เท่า ๆ กัน

ครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปีส่วนมาก (44 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (75 %) มีเหตุผลอื่น ครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ (69 %)

ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ประสงค์จะย้ายต้องการย้ายเพราะเหตุผลอื่นเป็นส่วนใหญ่ (67 %)

ครูใหญ่ใหม่ส่วนมาก (50 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้าย ต้องการกลับภูมิลำเนา สวัสดิการไม่ดีและมีเหตุผลอื่นเท่า ๆ กัน ครูใหญ่เก่าส่วนมาก (68 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายทั้งหมดมีเหตุผลอื่น เช่น ปริมาณงานไม่พอ

ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนต่ำต้องการย้าย ไม่ต้องการย้าย และรู้สึกเฉย ๆ มีเท่า ๆ กัน ในจำนวนที่ต้องการย้ายทั้งหมด (100 %) ต้องการย้ายเพราะสวัสดิการไม่ดี ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนระดับกลาง (58 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ (80 %) มีเหตุผลอื่นในการขอย้าย ครูใหญ่ที่มีเงินเดือนสูงส่วนใหญ่ (71 %) ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนที่ต้องการย้ายทั้งหมด (100 %) ต้องการย้ายเพราะสวัสดิการไม่ดี

สรุปผลการค้นคว้าและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาสถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครู ในแง่การใช้ตามหัวข้อต่อไปนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียน
2. จำนวน-ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคารและห้องต่างๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับอาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

กำลังครู

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้และปัญหา การใช้กำลังครู
3. สวัสดิการและขวัญของครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 53 คน ครู อาจารย์ 789 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 6 อันได้แก่ จังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรีและอุทัยธานี

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 50 ข้อ และสำหรับครู อาจารย์
46 ข้อ

สถิติวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าความแปรปรวน
3. ค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานที่ทั่วไป

1.1 ที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 6 ส่วนมากตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกและส่วนมากตั้งอยู่ไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม

1.2 สภาพของที่ดินที่ตั้งโรงเรียน ส่วนมากเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปีและท่วมเป็นบางปี มีส่วนน้อยที่เป็นที่ดอน

1.3 โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีสนามกีฬา แต่เป็นสนามที่ใช้ได้บางฤดูเป็นส่วนใหญ่

1.4 โรงเรียนส่วนใหญ่มีรั้วไม้และที่พังก่อน แต่ยังมีไม้เพียงพอ

1.5 แหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้ ส่วนมากได้จากน้ำฝนและน้ำประปา

2. อาคาร

2.1 ลักษณะอาคารเรียนและอาคารประกอบ ส่วนมากเป็นอาคารไม้ มีอายุไม่เกิน 10 ปี และมีสภาพดี อาคารประกอบบางอย่างโดยเฉพาะโรงอาหารอยู่ในสภาพทรุดโทรมเป็นส่วนใหญ่

2.2 สุขลักษณะของอาคารอยู่ในเกณฑ์ดี

2.3 ส้วม เกือบทั้งหมดเป็นส้วมซึม ตั้งอยู่นอกอาคาร มีสภาพพอใช้ได้ อัตราเฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อส้วมและที่ปัสสาวะชาย มีดังนี้ อัตราเฉลี่ยนักเรียนหญิง 51 คนต่อส้วม 1 ที่ นักเรียนชาย 75 คนต่อส้วม 1 ที่ นักเรียนชาย 75 คนต่อที่ปัสสาวะ 1 ที่

3. การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร

3.1 ไร่ที่เรียนได้ผลถึง 132 %

3.2 ห้องเรียนสามารถดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้พอสมควร

3.3 ห้องเรียนใช้ประโยชน์ประมาณวันละ 5-6 ชั่วโมง ห้องเฉพาะวิชาใช้ประมาณวันละ 3-4 ชั่วโมง อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ ใช้วันละ 5 - 6 ชั่วโมง หอประชุมและโรงอาหารใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง ห้องสมุดใช้วันละ 1 - 2 ชั่วโมง

4. ปัญหาการดูแลรักษาและความต้องการอาคารเพิ่ม

4.1 ขาดรั้วมากที่สุด

4.2 มีภารโรงน้อย

4.3 อาคารที่โรงเรียนต้องการมากที่สุด คือ โรงฝึกงานและบ้านพักครู

5. ครู

5.1 มีครูชายและครูหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ครูหญิงต่ำกว่าปริญญาตรี มีมากกว่าครูปริญญา ครูอายุไม่เกิน 40 ปีมีมากกว่าครูอายุ 41 ปีขึ้นไปเป็นอันมาก ครูเก่ามีมากกว่าครูใหม่เล็กน้อย ครูที่เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาทมีมากที่สุด ครูที่มีเงินเดือนเกิน 2900 บาทมีน้อยที่สุด

5.2 ครูในภาคศึกษา 6 สนใจแสวงหาความรู้ดีมาก

5.3 ทั้งครูและครูใหญ่ ส่วนมากเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้เป็นประโยชน์ในโรงเรียนของตน

5.4 อัตราเฉลี่ยนักเรียนต่อครูในภาคศึกษา 6 เท่ากับ 26 ต่อ 1 จำนวน ชั่วโมงสอนของครูในหนึ่งสัปดาห์ เฉลี่ย 16 - 20 ชั่วโมง

5.5 ครูใหญ่ส่วนมากสอนสัปดาห์ละ 1 - 10 ชั่วโมง

5.6 ครูส่วนใหญ่ไม่ได้สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหา

5.7 ในค่านงานนอกเหนือจากการสอนนั้น ครูทำงานด้านการปกครองและงานประจำชั้นมากที่สุด

5.8 ปัญหาในการจัดครูเข้าสอน คือ ครูไม่พอ โรงเรียนเป็นส่วนมาก ต้องการครูเพิ่มในการศึกษานี้อีก 3 - 5 คน ครูสาขาวิชาที่โรงเรียนขาดมาก คือ ครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษและบรรณารักษ์ บางจังหวัดมีครูเกินความต้องการอย่าง ครูสาขาวิชาที่เกินมาก คือ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษาและศิลปศึกษาตามลำดับ

5.9 ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป สอนไม่ตรงความรู้ความสามารถเป็นส่วนใหญ่ ส่วนครูลักษณะอื่นส่วนใหญ่สอนตรงความรู้ความสามารถของตน

5.10 เรื่องวันลาของครู ครูส่วนมากมีวันลา 1 - 5 วัน ในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ครูใหญ่ส่วนมากไม่มีวันลา โดยเฉลี่ยแล้วครูหญิงลามากกว่าครูชาย ครูอายุมากกว่าครูอายุน้อย ครูเก่าลามากกว่าครูใหม่ ครูเงินเดือนสูงลามากกว่า ครูเงินเดือนต่ำ

5.11 การปล่อยชั้นว่างไม่มีครูเข้าสอน มีไม่มากนัก

5.12 ครูและครูใหญ่ส่วนมากพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียน
ในโรงเรียนของตน

5.13 ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างเตรียมการสอนและตรวจงานนักเรียน

6. สวัสดิการและขวัญของครู

6.1 ครูส่วนมากไม่ได้ยู่บ้านพักครู สำหรับครูที่อยู่บ้านพักครูนั้นส่วนใหญ่
ได้รับความสะดวกสบาย

6.2 ครูได้รับความสะดวกสบายในเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มที่โรงเรียน

6.3 โรงเรียนส่วนมากจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนไว้ให้ครูอย่าง
เพียงพอ

6.4 การส่งเสริมกำลังใจของครูในด้านความเสมอภาค การยกย่องให้เกียรติ
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมวิทยฐานะและความสะดวกสบายของที่ทำงานอยู่ในเกณฑ์ดี

6.5 ครูส่วนใหญ่สนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อครูใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี

6.6 ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจ

6.7 ครูใหญ่มีความเห็นว่า ครูมีความร่วมมือและมีทัศนคติต่ออาชีพครูอยู่ใน
เกณฑ์ดีมาก

6.8 เกี่ยวกับความต้องการที่จะย้าย ส่วนใหญ่ทั้งครูและครูใหญ่ไม่ต้องการย้าย
ในจำนวนที่ต้องการย้าย ส่วนมากมีความประสงค์จะกลับภูมิลำเนา

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๑. โรงเรียนส่วนมากในภาคศึกษา ๕ ตั้งอยู่ในที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี หรือเกือบทุกปี เป็นปัญหาเกี่ยวข้องถึงการคมนาคม การปลูกต้นไม้เป็นร่มสำหรับนักเรียนพักผ่อนทำได้ยาก จึงปรากฏว่าโรงเรียนเป็นอันมากยังมีร่มไม้ที่พักผ่อนของนักเรียนไม่เพียงพอ บางปีอาจมีน้ำมากท่วมถึงพื้นที่ห้องเรียนหรืออาคารประกอบทำให้ต้องหาที่เรียนใหม่ และทำให้เกิดความเสียหายต่ออาคารสถานที่ที่เป็นอันมากด้วย ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาเรื่องน้ำท่วมเป็นปัญหาใหญ่ ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาเป็นอันมาก สมควรที่กรมควรพิจารณาแก้ปัญหาเรื่องนี้โดยเร็ว แม้จะเป็นการลงทุนมากเพื่อซื้อที่ดินใหม่หรือถมที่ดินให้สูงขึ้นก็เป็นเรื่องที่น่าพิจารณา

๒. ในด้านอาคารเรียน มีอาคารเรียนเกือบครึ่งหนึ่งที่มีสภาพควรรื้อปลูกใหม่ หรือซ่อมแซม ปัญหานี้ย่อมแสดงถึงความจำเป็นที่กรมจะต้องทุ่มเทเงินงบประมาณมากก่อสร้างอาคารต่อไปอีก จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า อาคารส่วนมากเป็นอาคารไม้ - ไม้แฉะ - กับสภาพภูมิศาสตร์ของไทยซึ่งมีฝนตกชุก มีลมพายุแรง ประกอบกับโรงเรียนเป็นอันมากที่มีปัญหาเรื่องปลวกด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาคารใหม่ที่จะก่อสร้างต่อไป หากสร้างเป็นตึก จะได้ประโยชน์ได้สอยดีและประหยัดกว่าอาคารไม้ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่ใช้ อีกประการหนึ่งอาคารตึกอาจสร้างได้หลายชั้น แก้ปัญหาเรื่องที่ดินน้อยได้อีกด้วย

๓. ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ เท่าที่พบในการสำรวจครั้งนี้ ปัญหาเรื่องโรงเรียนไม่มีรั้วเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นจำนวนมากอยู่ในโครงการปรับปรุง มีทรัพย์สินของทางราชการมากขึ้น ในภาคศึกษา ๕ แหล่งวัสดุราคาถูกลงที่จะสร้างรั้วหาได้ยาก รั้วต้นไม้ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะน้ำท่วม ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากรมควรพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณค่าสร้างรั้วให้โรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยกรมออกแบบรั้วให้มีราคาหลายระดับและหลายลักษณะ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพที่ดินและความจำเป็นของแต่ละโรงเรียน

๔. ในด้านบุคลากร พบว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในภาคศึกษา ๕ มีผู้จัดทำว่าปริญญาดริเป็นส่วนมาก นับว่าเป็นเรื่องที่ต้องปรับปรุง

เกี่ยวกับจำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน ปรากฏว่าจำนวนเฉลี่ยของแต่ละจังหวัดต่างกัน ควรที่กรมจะแก้ไขหาทางปรับอัตราส่วนของครูให้ใกล้เคียงกันมากที่สุด

จำนวนชั่วโมงสอนของครูส่วนใหญ่มี 16 - 20 ชั่วโมง นับว่าเป็นอัตราชั่วโมงที่ไม่มาก แต่มีบางแห่งมีชั่วโมงสอนสูงถึงกว่า 25 ชั่วโมง แสดงว่า ครูในภาคศึกษา 6 มีพอเพียง แต่ขาดการกระจายกำลังที่ดี

หนึ่ง จากการสำรวจความต้องการย้ายของครู พบว่า ครูที่ต้องการย้ายเป็นส่วนมาก ประสงค์จะย้ายกลับภูมิลำเนา ผู้วิจัยเห็นว่า หากกรมได้จัดบรรจุครูใหม่ โดยคำนึงถึงภูมิลำเนาเป็นหลักใหญ่ จะแก้ปัญหาเรื่องครูขอย้ายได้เกือบทั้งหมด

5. เกี่ยวกับสวัสดิการสำหรับครู ได้สำรวจปัญหาความต้องการบ้านพักครู และความสะดวกสบายเมื่ออยู่บ้านพักครู พบว่าครูที่อยู่บ้านพักครูแล้วได้รับความสะดวกสบายเป็นส่วนใหญ่ และมีครูอีกเป็นจำนวนมากที่มีความเดือดร้อนเรื่องที่พักอาศัย ต้องอาศัยอยู่บ้านพักครู จากจำนวนครูทั้งภาค ปรากฏว่า ครูเงินเดือนน้อยไม่เกิน 1300 บาท มีมากที่สุด ครูจำนวนนี้ส่วนมากเป็นครูใหม่ย่อมต้องการอยู่บ้านพักครู หากกรมจะได้ออกแบบบ้านพักครูสำหรับครูโสดโดยเฉพาะย่อมจะลดเงินงบประมาณค่าก่อสร้างบ้านพักครูได้เป็นอันมาก จะขจัดปัญหาความเดือดร้อนและสร้างขวัญให้แก่ครูส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูในภาคศึกษา 6 ได้พบปัญหาที่น่าสนใจ และควรนำมาศึกษาวิจัยเป็นอันมาก เช่น การอุทิศเวลาของครูให้กับการสอนและงานของโรงเรียน ขวัญและกำลังใจของครู ปัญหาเรื่องบ้านพักครู และความเลื่อมใสศรัทธาของครูต่อผู้บริหารโรงเรียนเป็นต้น หากได้มีผู้ศึกษาวิจัยปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ย่อมจะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมวิสามัญศึกษา เป็นอันมาก

บรรณาธิการ

บรรณานุกรม

การศึกษา, คณะ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร การมัธยมศึกษา

โรงพิมพ์มิตรสยาม 2513 203 หน้า

กอ ศาสตร์ศึกษาธิชัย "การมัธยมศึกษาในประเทศไทย" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา

และการพัฒนากำลังคน สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2511 211 หน้า

กอ ศาสตร์ศึกษาธิชัย "แผนงานของกรมวิสามัญและแนวกติใหม่เกี่ยวกับการจัดการมัธยมศึกษา"

เอกสารประชุมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมวิสามัญศึกษา 2513 ฉบับอัดสำเนา 10 หน้า

การวิจัย, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครู

ทั่วประเทศ โรงพิมพ์บรรณาร 2504 62 หน้า

ไชแสง สุขะวิริยะ การศึกษาเรื่องกรณีโรงเรียนในประเทศไทย

ปริญญาพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2506 74 หน้า

เพ็ รัตนานนท์ "ประสิทธิภาพทางการศึกษา" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา

ฉบับที่ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511 338 หน้า

บุญ แสงดักดิ์ "ประสิทธิภาพทางการศึกษา" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา

ฉบับที่ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511 338 หน้า

ประกิจ รัตนสุวรรณ ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ภาคศึกษา 1 เกี่ยวกับหลักสูตร

ทั่วไป ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2503 วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร 2507 200 หน้า

ประจวบ กำบุรัตน์ "สิ่งที่โรงเรียนควรทราบ" เอกสารประชุมผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดกรมวิสามัญศึกษา 2513 ฉบับอัดสำเนา 20 หน้า

ปิ่น ขาลากุล,ม.ล. หลักการการศึกษา โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การจำกัด 2506 202 หน้า

พจน์ เพชรบุณธิ "การควบคุมบังคับบัญชาควรทำอย่างไร" วารสารนักบริหารปีที่ 6

แก้ไข หันนาถิ่นทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513 275 หน้า

โรจน์ กุศลยากร การศึกษาเรื่องการใช้แหล่งวิชาในชุมชนเพื่อประกอบการสอนวิชา
สังคมศึกษาในโรงเรียนฝึกหัดครู ปรียาภาไพฑูริการศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507 63 หน้า

วารุณี พลสงบุญรัตน์ การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิชาทักษะภาษาไทยชั้นประโยคประถมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนเทศบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2511 ปรียาภาไพฑูริการศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2513 167 หน้า

วิชัยการศึกษา, คณะ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513 เอกสารวิจัยฉบับที่ 7
โรงพิมพ์การศาสนา 2506 962 หน้า

วิทยา นาทอง การสำรวจปัญหาครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา
กรุงเทพมหานคร 2508 103 หน้า

วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์ คู่มือสอบคัดเลือกครูบรรณารักษ์, ศึกษานิเทศก์ และวิชาสามัญศึกษา
โรงพิมพ์เจริญสิน 2505 267 หน้า

วิชาสามัญศึกษา, กรม เรื่องนำร่องของกรมวิสามัญศึกษา 2512 ฉบับอัดสำเนา 30 หน้า

วิชาสามัญศึกษา, กรม แบบรายงานครู ปีการศึกษา 2512

วิชาสามัญศึกษา, กรม สภาพการมัธยมศึกษา 2512 ฉบับอัดสำเนา 146 หน้า

วางแผนการศึกษา, กอง กระทรวงศึกษาธิการ การวางแผนการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา
2512 243 หน้า

สถิตินแห่งชาติ, สำนักงาน แบบรายงานครู ปีการศึกษา 2512

สมชัย วุฒิปรีชา "ความสูญเสียในกระบวนการศึกษา" ประมวลบทความการวางแผน
การศึกษา ฉบับที่ 13 สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2511, 338 หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง "ทัศนะบางประการเกี่ยวกับกลไกนโยบายการศึกษา" รายงานการประชุม
ทางวิชาการครั้งที่ 1 กรมสามัญศึกษา 2510 305 หน้า

Bagby Carolyn, and Stickle, Ruth. "Check list for use in Planning the English Classroom in the Secondary School" in English Journal 46 579-581, December, 1957

Best, John W. , Research in Education, Prentice-Hall, N.J. 1959, 320 pp.

Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education. Longmans, Green & Co . , N.Y., 1958 , 478 pp.

McClurkin, W.D., School Building Planning. The Macmillan Co., N.Y. 1964, 143 pp.

Myers, Kenneth Holly., "Factor related to the choice of Secondary Teaching as a career." Dissertation abstracts. Vol. 27, 7 2288-A, January, 1967

N.E.A. Research Division, 'Substitute Teachers in the Public School', in Encyclopedia of Educational research, p. 1359

Reeder, Ward Glen, The Fundamentals of Public School Administration the Macmillan Company, N.Y., 1958, 625 pp.

Seagers, Paul W. , Proposed School Building Code for Thailand, 1961, 22pp.

Wiles, Kimball, Supervision for Better School. Prentice-Hall Inc. N.Y. , 1955, 315pp.

Wronski, Stanley P., and Kaw Sawadi Panich, Secondary Education Manpower and Educational Planning in Thailand. Thai Watana Panich, 2509, 46 pp.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

ขอแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐
หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ
"อื่น ๆ (ระบุ) . . . " พร้อมกับเติมข้อความ ตามความเป็นจริง และ
ปรากฏในการศึกษานี้
3. ข้อถามเกี่ยวกับอาคารเรียน ได้จัดไว้สำหรับกรอกอาคารเรียนได้ 8 หลัง ขอ
ให้ท่านตอบหลังที่สร้างก่อนที่สุดเป็นหลังที่ 1 และเรียงมาโดยลำดับ จนครบ
ทุกหลัง ถ้ามีเกินกว่า 8 หลัง ขอได้โปรดเขียนเพิ่มเติมในกระดาษอื่น แนบมา
พรอมกัน
4. ข้อถามใด ที่ไม่มีข้อมูลในโรงเรียนของท่านก็ขอให้ท่านเว้นว่างไว้ ไม่ต้อง
ตอบข้อนั้น ๆ เช่น โรงเรียนของท่านไม่มีห้องสมุดก็ไม่ต้องตอบข้อ 14 ใน
หมวดอาคารเรียน เป็นต้น

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

.....

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุปี

☐ หญิง

วุฒิ

ภูมิลำเนาจังหวัด

อายุราชการ.. ..ปี จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ปี.

เป็นข้าราชการชั้น.....อันดับชั้น

เกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนประเภท

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ สหศึกษา

เปิดสอนชั้น

☐ มศ. 1 - 3

☐ มศ. 1 - 5

จำนวนนักเรียนชาย. คน หญิงคน

จำนวนข้าราชการครู ชายคน หญิงคน

อยู่ในโครงการ รุน(หรือ พ.ศ.).....

จำนวนเนื้อที่ดิน ไร่ งาน ตารางวา

ที่ดินกรรมสิทธิ์ของ

เวลาเข้าเรียน น. เลิกเรียน... .. น

หยุดเรียนประจำปีค่าหัว วัน

เกี่ยวกับสถานที่

1. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน

เพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
- ☐ ใกล้
- ☐ ปานกลาง
- ☐ ไกล
- ☐ ไกลมาก

2. ระยะทางจากแหล่งชุมชนประมาณ

- ☐ ไม่ถึง 1 ก.ม.
- ☐ 1. ก.ม.
- ☐ 2. ก.ม.
- ☐ 3. ก.ม.
- ☐ 4. ก.ม. หรือมากกว่านั้น

3. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งเสื่อมโทรม

ทางศีลธรรม เช่น ขอนกการพนัน สถาน
บริการที่ไม่สมควร สำหรับนักเรียน
เพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
- ☐ ใกล้
- ☐ ปานกลาง
- ☐ ไกล
- ☐ ไกลมาก

4. การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกเพียงไร

- ☐ ไม่สะดวกเลย
- ☐ ไม่สะดวก
- ☐ สะดวกปานกลาง
- ☐ สะดวก
- ☐ สะดวกมาก

5. การเดินทางมาโรงเรียน ส่วนมาก

นักเรียนใช้

- ☐ ทางเรือ
- ☐ เดินมา
- ☐ รถจักรยานยนต์
- ☐ รถประจำทาง
- ☐ รถจักรยาน

6. โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ดินอย่างไร

- ☐ ที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี
- ☐ น้ำท่วมบางปี
- ☐ ที่ดอน

7. สนามกีฬาของโรงเรียน

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีและใช้ได้บางฤดู
- ☐ มีและใช้ได้ตลอดปี

8. ร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน มีหรือไม่

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีน้อย
- ☐ มีพอเพียง

เกี่ยวกับอาคาร

1. อาคารเรียนหลังที่ 1 อายุ ... ปี
ใช้เป็นห้องเรียน . . . ห้อง

1.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

1.2 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดหรือปลูกใหม่
- ☐ กวกรซ่อมแซม
- ☐ พอดีใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

1.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

1.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ
เพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.8 มีฝุ่นหรือควันเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

1.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

2. อาการเวียนหลังที่ 2 อายุ ... ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ... ห้อง

2.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ครัวครัว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

2.2 สภาพอาคาร

- ☐ ครัวรื้อปลูกใหม่
- ☐ ครัวซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

2.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

2.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.9 ห้องเรียนในอาคารนี้ สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

2.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

3. อาคารเรียนหลังที่ 3 อายุ.ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

3.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

3.2 สภาพอาคาร

- ☐ กว้างรื้อปลูกใหม่
- ☐ กว้างซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

3.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

3.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

3.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

3.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อย่างไร

- ☐ ไปได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

3.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

4. อาคารเรียนหลังที่ 4 อายุ . . . ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

4.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ วัคครา
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

4.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ การซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

4.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

4.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

4.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

4.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไปได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

4.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

5. อาคารเรียนหลังที่ 5 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

5.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ คอกครึ่งไม้
- ☐ คอก

5.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

5.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

5.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้

5.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

6. อาคารเรียนหลังที่ 6 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน.. . . . ห้อง

6.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ คือกครึ่งไม้
- ☐ คือก

6.2 สภาพอาคาร

- ☐ กว้างรูปปลูกใหม่
- ☐ กว้างซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

6.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

6.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

6.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

6.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

6.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้เคยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

7. อาคารเรียนหลังที่ 7 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

7.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

7.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ กว้างพอสมควร
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

7.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

7.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

7.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

7.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สะอาด

จัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

7.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

8. อาคารเรียนหลังที่ 8 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน..... ห้อง

8.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

8.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

8.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

8.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

8.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9. ถ้าโรงเรียนได้จัดห้องเฉพาะวิชา
ห้องวิทยาศาสตร์ มี . . . ห้อง

9.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียง
- ☐ ปฏิบัติการ
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ) .. .

9.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

9.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องวิทยาศาสตร์ วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10. ห้องสังคมศึกษา มี .. . ห้อง

10.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียง
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

9. ถ้าโรงเรียนได้จัดห้องเฉพาะวิชา
ห้องวิทยาศาสตร์ มี ห้อง

9.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการ
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

9.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

9.3 Joyceเคยใช้ห้องวิทยาศาสตร์ วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10. ห้องสังคมศึกษา มี ห้อง

10.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

10.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

10.3 โดยเฉลี่ยใช้หนังสือสัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
☐ 1 - 2 ชม.
☐ 3 - 4 ชม.
☐ 5 - 6 ชม.
☐ มากกว่า 6 ชม.

10.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

10.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

10.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

10.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

10.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

11. ห้องภาษาไทย มี ห้อง

11.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
☐ จัดกิจกรรม
☐ เก็บอุปกรณ์
☐ อื่น ๆ (ระบุ)

11.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
☐ พอใช้ได้
☐ เหมาะสมดี

11.3 ได้เฉลี่ยใช้ห้องภาษาไทย วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
☐ 1 - 2 ชม.
☐ 3 - 4 ชม.
☐ 5 - 6 ชม.
☐ มากกว่า 6 ชม.

11.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

11.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

11.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12. ห้องภาษาอังกฤษ มี ห้อง

12.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

12.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาอังกฤษนั้นละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

12.4 แสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13. ห้องเฉพาะวิชาอื่น ๆ (ระบุ)

มี ห้อง

13.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการหรือจัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

13.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ เกบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

13.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.บ.
- ☐ 3 - 4 ช.บ.
- ☐ 5 - 6 ช.บ.
- ☐ มากกว่า 6 ช.บ.

13.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.ห้องสมุด (มอบให้บรรณารักษ์ตอบแทนได้)

14.1 โรงเรียนจัดห้องสมุดไว้ที่

- ☐ อาคารเรียนหลังที่
- ☐ อาคารเอกเทศ อายุ...ปี
- ☐ ยังไม่ได้จัด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

14.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

14.3 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

14.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.7 อยู่ในที่สะดวกแก่ครู นักเรียน
จะเข้ามาใช้เพียงไร

- ☐ ไม่สะดวก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ สะดวก

14.8 ลักษณะอาคารห้องสมุด(ถ้าแยกเป็น
เอกเทศ)

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

14.9 สภาพอาคารห้องสมุด(ถ้าแยกเป็น
เอกเทศ)

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

14.10 ขนาดของห้องสมุดสามารถให้นักเรียน
ใช้ได้พร้อมกันคราวละกี่คน

- ☐ น้อยกว่า 25 คน
- ☐ 51 - 75 คน
- ☐ 76 - 100 คน
- ☐ มากกว่า 100 คน

14.11 โดยเฉลี่ยวันหนึ่ง นักเรียนเข้ามาใช้
ห้องสมุดเป็นระยะเวลาประมาณ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

15. โรงอาหารและหอประชุม (รวมกันใน
อาคารเดียว)

อายุ ปี

15.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสม

15.3 การถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

15.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ทำเลดี
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ คึกคักไม่
- ☐ คึก

15.8 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

15.9 การใช้โรงอาหาร หอประชุม เฉลี่ย
วันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

15.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน

เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

16. โรงอาหาร (ถ้าแยกจากหอประชุม)

อายุ .. . ปี

16.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ ประชุม
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

16.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสม

16.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

16.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.5 นึกกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

16.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

16.9 การใช้โรงอาหารเฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

16.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

17. หอประชุม (ถ้าแยกจากโรงอาหาร)

อายุ ปี

17.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

17.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

17.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

17.4 มีแผ่นหรือวันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

17.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

17.9 การใช้หอประชุมเฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

17.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

18. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์-อายุ ปี

18.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น ๆ
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

18.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

18.3 มีการถ่ายภาพอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

18.4 มีฝนหรือคว้นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

18.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

18.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
☐ มีบางครั้ง
☐ ไม่มี

18.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
☐ ชั่วคราว
☐ ไม่
☐ ตึกครึ่งไม้
☐ ตึก

18.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

18.9 การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
เฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่แก้ไข
☐ 1 - 2 ช.ม.
☐ 3 - 4 ช.ม.
☐ 5 - 6 ช.บ.
☐ มากกว่า 6 ช.ม.

18.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
☐ พอใช้ได้
☐ เหมาะสมดี

19. อาคารกรักรกรรมศิลป์ อายุ ปี

19.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน และ ปฏิบัติการวิชา -
คหกรรมศิลป์
☐ เรียนวิชาอื่น
☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
☐ อื่น ๆ (ระบุ)

19.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
☐ พอใช้
☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

19.3 มีการถ่ายภาพอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

19.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงใด

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

19.8 สภาพอาคาร

- ☐ กว้างโปร่งใหม่
- ☐ กว้างซ่อมแซม
- ☒ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

19.9 การใช้อาคารคหกรรมศิลป์เฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

19.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

20. ส่วนและที่พัสดุ

20.1 ตั้งอยู่ที่ไหน (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ อยู่ในอาคาร
- ☐ อยู่ติดอาคาร
- ☐ อยู่นอกอาคาร

20.2 เป็นส่วนชนิดไหน (ตอบได้มากกว่า
1 ข้อ)

- ☐ ส่วนหลุม
- ☐ ส่วนซึม
- ☐ ส่วนชักโครก

20.3 มีส่วนนักเรียนหญิง ที่

20.4 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.5 ถูกสุขลักษณะเพียงไร (เช่น สะอาด มีที่ล้างมือ ฯลฯ)

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

20.6 มีส่วนนักเรียนชาย ที่

20.7 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.8 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

20.9 ที่ปัสสาวะชาย.ที่

20.10 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
☐ ควรซ่อมแซม
☐ พอใช้ได้
☐ เรียบร้อย

20.11 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
☐ พอใช้ได้
☐ ดี

21. น้ำที่ใช้ในโรงเรียน

21.1 น้ำดื่ม ไ้มาจากไหน

- ☐ ประปา
☐ บ่อบาดาล
☐ แม่น้ำ
☐ คู หรือ คลอง
☐ น้ำฝน

21.2 น้ำใช้ ไ้มาจากไหน

- ☐ ประปา
☐ บ่อบาดาล
☐ แม่น้ำ
☐ คู หรือ ลำคลอง
☐ น้ำฝน

22. โรงเรียนต้องการอาคารใดเพิ่มอีกบ้าง

22.1

22.2

22.3

22.4

22.5

22.6

22.7

22.8

23. โรงเรียนนี้มีปัญหาในการดูแลรักษาอาคาร

สถานที่อย่างใดบ้าง (เช่น ไม่มีเงินซ่อมแซม มีลูกมาก มีารโรงน้อย ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ฯลฯ)

23.1

23.2

23.3

23.4

เกี่ยวกับตัวท่าน และผู้ร่วมงาน

* 1. โดยเฉลี่ยแต่ละวันท่านไปถึงโรงเรียน
ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ 1 - 15 นาที
☐ 16 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

2. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลัง
จากโรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาเล็กน้อย
☐ 1 - 15 นาที
☐ 16 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

3. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลากิจ
และป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 - 15 วัน
☐ 6 - 10 วัน
☐ 1 - 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

4. ตามความรู้สึกของท่าน ครูในโรงเรียนนี้
ร่วมมือกันทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

5. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
มีทัศนคติต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดี
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับที่อื่น ๆ แล้วท่านพอใจมาก
น้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

8. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย
- ☐ เฉย ๆ
- ☐ ~~อยากเป็นครูน้อย~~

9. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุผลใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ ทัดนะไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ สวัสดิการไม่ดี
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

10. ท่านเคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับงาน
ในตำแหน่งครูใหญ่โดยตรงหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

11. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรม
มาเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

12. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

13. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

14. ท่านมีปัญหากับการจัดครูเข้าสอนอย่างไร

- ☐ ไม่มี
- ☐ ครูมีความสามารถไม่ตรงวิชาที่สอน
- ☐ มีครูไม่พอ
- ☐ ครูไม่ชอบสอนในบางวิชา

15. ครูสาขาวิชาใด ที่ท่านมีเกินความต้องการ
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนามัย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

16. ครูสาขาวิชาใดที่มีไม่พอ

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนามัย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

17. ในปีการศึกษานี้ ท่านต้องการครูอีกกี่คน

- ☐ เพียงพอแล้ว
- ☐ 1 - 2 คน
- ☐ 3 - 5 คน
- ☐ 6 - 10 คน
- ☐ มากกว่า 10 คน

18. ครูในโรงเรียนของท่าน สนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

19. คณะครูมีการประชุมปรึกษางานกัน
มากน้อยเพียงไร

- ☐ ไม่มีประชุมเลย
- ☐ ภาคเรียนละครั้ง
- ☐ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง
- ☐ มากกว่าเดือนละครั้ง

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

ขอแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูอาจารย์ (ยกเว้นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่) ที่เป็นข้าราชการสังกัดกรมวิสามัญศึกษา เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ "อื่น ๆ (ระบุ)... ." พร้อมกับเติมข้อความตามความเป็นจริง และปรากฏในปีการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ ปี

☐ หญิง

วุฒิ

คุณิลาเนาจ้งหวัด

อายุราชการ ปี

เป็นข้าราชการชั้น อันดับ ชั้น

หน้าที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ - อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ

☐ หัวหน้าสายวิชา

☐ บรรณารักษ์

☐ เจ้าหน้าที่การเงิน

☐ เจ้าหน้าที่สารบรรณ

☐ ครูประจำชั้น

☐ ครูแนะแนว

☐ ครูประจำวิชา

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของท่านและครูรวมงาน

1. ท่านสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถของท่านหรือไม่
 - ☐ ไม่ตรงทั้งหมด
 - ☐ ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
 - ☐ ตรงทั้งหมด
2. เมื่อสัญญาบอกชั่วโมงสอนเริ่มแล้วท่านใช้เวลาประมาณกี่นาทีเตรียมตัวหรือเดินเข้าห้องสอน
 - ☐ มากกว่า 15 นาที
 - ☐ 11 - 15 นาที
 - ☐ 6 - 10 นาที
 - ☐ 1 - 5 นาที
 - ☐ เข้าห้องสอนทันที
3. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านไปถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที
 - ☐ ตรงเวลาพอดี
 - ☐ น้อยกว่า 15 นาที
 - ☐ 15 - 30 นาที
 - ☐ 31 - 60 นาที
 - ☐ มากกว่า 60 นาที
4. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจากโรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที
 - ☐ ตรงเวลาพอดี
 - ☐ น้อยกว่า 15 นาที
 - ☐ 15 - 30 นาที
 - ☐ 31 - 60 นาที
 - ☐ เกินกว่า 60 นาที
5. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลาพักและงานป่วยกี่วัน
 - ☐ มากกว่า 15 วัน
 - ☐ 11 - 15 วัน
 - ☐ 6 - 10 วัน
 - ☐ 1 - 5 วัน
 - ☐ ไม่มีวันลาเลย
6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้รวมมือกันทำงานดีเพียงไร
 - ☐ น้อยที่สุด
 - ☐ น้อย
 - ☐ ปานกลาง
 - ☐ มาก
 - ☐ มากที่สุด
7. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดีเพียงไร
 - ☐ น้อยที่สุด
 - ☐ น้อย
 - ☐ ปานกลาง
 - ☐ มาก
 - ☐ มากที่สุด
8. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร
 - ☐ น้อยที่สุด
 - ☐ น้อย
 - ☐ ปานกลาง
 - ☐ มาก
 - ☐ มากที่สุด

9. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับผู้อื่น ๆ แล้ว ท่านพอใจ
มากน้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

10. ท่านอยากย้ายไปอื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย

11. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ หัดสนใจการ กับการบริหาร
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานใน
หน้าที่หรือการสอนบ้างหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

13. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจาก
การอบรมมาเป็นประโยชน์ในการทำ
งานหรือสอนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

14. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

15. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

16. ท่านทำงานธุรการ (เช่น การเงิน
ทะเบียน สารบรรณ ฯลฯ) สัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

17. ทานทำงานด้านปกครอง (เช่น ครูเวร
ครูปกครอง) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

18. ทานทำงานห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

19. ทานทำงานแนะแนวสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

20. ทานทำงานด้านกิจกรรมนักเรียน (เช่น
ลูกเสือ อนุภาชาด กีฬา ดนตรีที่ปรึกษา
ชุมนุมต่าง ๆ ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

21. ทานทำงานด้านบริการนักเรียน (เช่น
จัดอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ จัด
ให้ความปลอดภัย จัดร้านค้า ของ
โรงเรียน ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

22. ทานทำงานในหน้าที่ครูประจำชั้นสัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

23. ท่านทำงานอื่น ๆ (ระบุ)

สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

24. งานนอกเหนือจากการสอนที่ท่านได้รับมอบหมายนั้นเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่านเพียงไร

- ☐ เหมาะสมน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

25. ท่านได้รับความเสมอภาค และความยุติธรรมในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

26. ท่านได้รับการยกย่องให้เกียรติและส่งเสริม

กำลังใจในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

27. ครูใหญ่-อาจารย์ใหญ่ วินิจฉัยสั่งงาน

โดยฟังความคิดเห็นของคณะครูเพียงใด

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

28. ท่านได้รับการส่งเสริมความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ในการทำงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

29. ท่านได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา

หาความรู้และเลื่อนวิทยฐานะเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

30. ที่ทำงานของท่านมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

31. ห้องกรทำงานมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

32. โรงเรียนจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน (เช่น หลักสูตร ประมวลการสอน คู่มือครูแบบเรียน) ไว้ให้ท่านครบถ้วนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33. บ้านพักครู

33.1 ท่านอยู่บ้านพักครูหรือไม่

- ☐ อยู่
- ☐ ไม่อยู่

33.2 ถ้าอยู่ท่านได้รับความสะดวกและเหมาะสมเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33.3 ท่านมีความจำเป็นและความต้องการที่จะอยู่บ้านพักครูเพียงไร

(ถ้าท่านยังไม่ได้อยู่)

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

34. ท่านได้รับความสะดวกเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่มเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

35. ท่านเคยเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาบ่อยครั้งเพียงไร

- ☐ ไม่เคย
- ☐ น้อยครั้ง
- ☐ มากครั้ง

36. ท่านเตรียมการสอนอย่างไร

- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะไม่มีเวลา
- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะท่านอยู่ในการ-สอนแล้ว
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดปี
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเทอม
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเดือน
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดสัปดาห์
- ☐ เตรียมล่วงหน้าทุกวัน

37. ท่านใช้เวลาใดเตรียมการสอนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ เวลาอื่น (ระบุ)

38. ท่านตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนอย่างไร เป็นส่วนใหญ่

- ☐ ตรวจสอบกันในห้อง
- ☐ ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ
- ☐ เลือกตรวจเป็นบางคน
- ☐ ตรวจด้วยตนเองทุกคน
- ☐ วิชาที่สอนไม่บังคับให้ตรวจ

39. ท่านใช้เวลาใดตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ ในชั่วโมงเรียนวิชานั้น
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

40. จำนวนนักเรียนในชั้นที่ท่านสอนโดยเฉลี่ย

- ☐ น้อยกว่า 20 คน
- ☐ 21 - 30 คน
- ☐ 31 - 40 คน
- ☐ 41 - 50 คน
- ☐ มากกว่า 50 คน

41. ท่านต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหาสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่มีเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

42. ตามความสังเกตของท่าน ในสัปดาห์
หนึ่ง ๆ มีชั้นที่ว่างไม่มีครูเข้าสอนบ่อย
ให้เด็กเล่นหรืออ้อยว้าง ๆ มากน้อย -
เพียงไร

☐ มากที่สุด

☐ มาก

☐ ปานกลาง

☐ น้อย

☐ ไม่มีเลย

43. ท่านอยากเปลี่ยนชั้นสอนมากเพียงไร

☐ ไม่อยากเปลี่ยน

☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้

☐ อยากเปลี่ยน

44. ท่านอยากเปลี่ยนวิชาที่สอนมากเพียงไร

☐ ไม่อยากเปลี่ยน

☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้

☐ อยากเปลี่ยน

45. ในชั่วโมงว่างท่านทำอะไรบ้าง(อาจตอบ
ได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เตรียมการสอน

☐ ตรวจงานนักเรียน

☐ อ่านหนังสือ

☐ พบปะกับเพื่อนครู

☐ พักผ่อนเพราะเหนื่อยจากการสอน

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

46. ท่านรู้สึกปลอดภัยและรู้สึกอบอุ่นใจเพียงไร
ในการทำงานที่โรงเรียนนี้

☐ น้อยที่สุด

☐ น้อย

☐ ปานกลาง

☐ มาก

☐ มากที่สุด

១

រា ក ដ ង ១ ៧.

(สำเนา)

กรรท

ที่ ศก 0704 / 22591

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

16 ตุลาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 1 ชุด
2. แบบสอบถามสำหรับครู, อาจารย์ ชุด
3. ของสำหรับส่งแบบสอบถามคืน 1 ของ

เนื่องด้วยกรมวิสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นสมควรให้ความร่วมมือกับคณะนิสิตปริญญาโท จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารสถานที่ และ ครู ของโรงเรียนรัฐบาลทุกโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ และครู, อาจารย์ทุกคน ในสังกัดของโรงเรียนรัฐบาล ตอบแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และ ไปรณปฏิบัติ ดังนี้

1. แบบสอบถามมี 2 อย่าง สำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่อย่างหนึ่ง และ สำหรับครู, อาจารย์อีกอย่างหนึ่ง ท่านโปรดกรอกและแจกให้ครู, อาจารย์ทุกคนกรอกด้วย
2. โปรดกรอกข้อมูลที่เป็นจริงในปีการศึกษา 2513
3. ไม่ต้องใส่ชื่อผู้กรอกในแบบสอบถาม
4. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วทั้งหมด ใส่ซองที่ได้แนบมาด้วยนี้ ส่งคืนถึง กรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513

กรมวิสามัญศึกษาหวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวลิต

(นายสุวัจน์ กาญจนะวลิต)

ผู้อำนวยการกอง รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง

(สำเนา)

ครุฑ

ที่ ศธ 0704 / 25583

กรมวิสามัญศึกษา

1 ธันวาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ 0704 / 22591 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2513

ตามหนังสืออ้างถึง ได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนกรอกแบบ
สอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและขอให้ส่งถึงกรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513 นั้น
บัดนี้ กองโรงเรียนรัฐบาลยังมิได้รับแบบสอบถามของโรงเรียนคืนไป จึงใคร่ขอความกรุณาให้
ดำเนินการด้วยโดยเร็ว และส่งคืนถึงกองโรงเรียนรัฐบาลภายในวันที่ 10 ธันวาคม 2513 ขอ
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวสิต

(นายสุวัจน์ กาญจนะวสิต)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง